
Indeks transparentnosti lokalne samouprave 2020

(Local Transparency Index – LTI)

Konačni izveštaj

Transparentnost Srbija
April 2020

Sadržaj

Sažetak	5
Metodologija	7
Opšta zapažanja	11
Opšta zapažanja	11
Rezultati JLS u pojedinim oblastim istraživanja	15
Pregled	15
Oblasti istraživanja	19
Pregled	19
Tabela br. 1: Postignut uspeh JLS-e u pojedinčanim oblastima (kategorijama)	19
Grafikon br. 2. Ukupan rezultat JLS u osam kategorija 2020, i poređenje sa 2019.	20
Javne nabavke	20
Najtransparentnije informacije	20
Slobodan pristup informacijama	21
Najtransparentnije informacije	21
Budžet	22
Najtransparentnije informacije	22
Netransparentne oblasti	22
Informator u radu	23
Najtransparentnije informacije	23
Javne rasprave i javni konkursi	23
Najtransparentnije informacije	24
Netransparentne oblasti	24
JLS i građani	24
Najtransparentnije informacije	25
Netransparentne oblasti	25
Skupština i veće	26
Najtransparentnije informacije	26
Netransparentne oblasti	26
Javna preduzeća i javne ustanove	27
Najtransparentnije informacije	27
Netransparentne oblasti	28
Ostali indikatori	28
Najtransparentnije informacije	29

Netransparentne oblasti	29
Grafikon br. 3: Procenat poboljšanja učinka 145 JLS u 2020.g. u odnosu na 2019.g.	30
Tabela br.2: Koliko je JLS, i u kojim oblastima imalo bolji/isti/lošiji rezultat u 2020, u poređenju sa 2019.g	30
Učinak gradskih opština	31
Pregled	31
Grafikon br. 4: Prosečan LTI gradskih opština 2015-2020	31
Poređenje uporedivog	32
Kategorije	32
Godina na godinu	33
Dodatno istraživanje	35
Neindikatorska pitanja	35
Grafikon br. 5: Lica zadužena za zaštitu ličnih podataka	36
Pojedinačni nalazi	37
Skupština i veće	37
Budžet	38
JLS i građani	39
Pristup informacijama od javnog značaja i Informator	39
Javne nabavke	40
Javna preduzeća i javne ustanove	40
Javne rasprave i javni konkursi	41
Druga pitanja	42
Poređenja sa prethodnim LTI istraživanjima	43
Grafikon br. 6: Poređenje 2020. i 2019. – koliko je JLS imalo bolji, lošiji ili isti rezultat	43
Grafikon br. 7: Procenat poboljšanja učinka 145 JLS 2019/2020	44
Grafikon br. 8: Distribucija JLS perma njihovom rezultatu u LTI 2019 i LTI 2020	45
Poređenje rezultata u različitim oblastima istraživanja	45
Preporuke	46
Zaključci	48
Aneksi	49
Aneks 1. Prosečan rezultat po indikatorima	49
Aneks 2. Rezultati po opština/gradovima - poređenje sa LTI 2019	53
Kompletna lista	53
Opštine koje su izgubile više od 10 poena od 2019 *	57
Aneks 3. Rezultati JLS po grupama indikatora	57
Aneks 4: Najbolji akteri po kategorijama	65

Skupština i veće	65
JLS i građani	65
Budžet	66
Informator o radu	66
Slobodan pristup informacijama	67
Javna preduzeća i javne ustanove	68
Javne rasprave i javni konkursi	68
Aneks 5. Procenat poboljšanja LTI 2020 u odnosu na 2019	69
Aneks 6. Lista indikatora LTI 2015, 2017, 2019 i 2020	74

Sažetak

Indeks transparentnosti lokalne samouprave LTI 2020 predstavlja istraživanje¹, ocenjivanje i rangiranje 145 jedinica lokalane samouprave i 25 gradskih opština u Srbiji, koje sprovodi Transparentnost Srbija. Ovo je četvrti put da TS sprovodi ovo istraživanje.

Opštine i gradovi su rangirani na osnovu kriterijuma transparentnosti, određenih putem 95 indikatorskih pitanja. Konačne ocene, odnosno indeksi teoretski mogu biti u rasponu od 0 do 100, a u praksi su ove godine opštine i gradovi imale ocene između 18 i 83.

Prosečan rezultat LTI 2020 je 46, koji, iako je i dalje prilično nizak, predstavlja napredak u odnosu na prosek LTI 2019 koji je bio 40. Ove je ujedno i prvi napredak prosečnog LTI rezultata od 2015. godine. Uz to, skoro tri četvrtine lokalnih samouprava poboljšalo je svoj učinak u poređenju sa prošlom godinom. Najveći napredak zabeležen je u oblastima objavljivanja informacija o budžetu i usvajanju lokalnih antikorupcijskih planova. To ukazuje na činjenicu da sprovođenje i objavljivanje LTI rangiranja svake godine i nastavak rada sa lokalnim samoupravama na reformama pozitivno deluju na povećanje transparentnosti. Pored toga, i očekivanje izbora je možda podstaklo lokalne samouprave da usvoje reforme koje vode većoj transparentnosti, što takođe pokazuje da su takve mere privlačne biračima.

Razočaravajuće je da je pet lokalnih samouprava zabeležilo smanjenje od 10 ili više bodova u protekloj godini, što posebno ističe zaključak da reforme ne garantuju dugoročnu održivost ako se vlasti ne posvete istinskoj transparentnosti. Samo 13 od 145 opština ima LTI veći od 60, a samo tri su dobine ocenu iznad 80. Stoga je očigledno da su i dalje potrebni značajni i kontinuirani napori za održavanje i poboljšanje transparentnosti čak i među najboljim akterima. Daleko bolji rezultati primećeni su u oblastima u kojima je transparentnost jasno propisana zakonima. Zato bi uvođenje više zakonskih obaveza od strane centralnih vlasti sigurno doprinelo transparentnosti lokalne uprave.

Kao podsetnik, važno je istaći da većina negativnih nalaza, identifikovanih u LTI 2019, i dalje traje: neredovno ažuriranje informatora o radu ili neobjavljanje svih obaveznih podataka; nedostatak informacija o procesima donošenja odluka; i nedostatak informacija o nekretninama i drugoj opštinskoj imovini.

Pojedničano posmatrano, opština Bečej je ostvarila najbolji rezultat (83), više nego udvostručivši skor u odnosu na prošlu godinu (38). Na drugom mestu je Novi Pazar (82) a na thećem Sombor sa 80 poena. Ova tri rezultata su daleko iznad najboljih prošlogodišnjih u indeksu 2019. Pobednički broj bodova iz 2019.godine ove bi bio dovoljan tek za 9.mesto. Najniže rangirane opštine su Bela Crkva (18), Svilajnac i Koceljeva (po 22 svaka), a Jagodina je, sa 21 poenom, zadržala neslavnu poziciju među nalošijim gradovima. Ipak, stvari se donekle pomeraju nabolje kada je u pitanju začelje liste: ove godine je samo jedna opština u grupi onih koje su ostvarile 20 ili manje bodova, dok ih je u LTI 2019 bilo pet.

¹Projekat „Indeks transparentnosti lokalne samouprave“ sprovela je Transparentnost Srbija zahvaljujući podršci USAID-a. Svi izneti stavovi i mišljenja pripadaju isključivo Transparentnosti Srbija i ne moraju odražavati i stavove USAID-a

Ukupno gledano, rezultati LTI 2020 još jasnije ukazuju da posvećeni državni službenici mogu doprineti promenama i da njihovi postupci mogu značajno poboljšati transparentnost lokalnih uprava. Pokazuju i da glasači žele veću transparentnost i da su zadovoljni kada njihove lokalne samouprave preduzmu korake u tom pravcu. Konačno, dugoročne mere praćenja transparentnosti su dobar način za podsticanje vlasti i pomoći građanima da bolje razumeju šta njihove lokalne samouprave mogu i treba da učine kako bi poboljšale transparentnost.

Metodologija

Indeks transparentnosti lokalne samouprave (LTI) je instrument za merenje i ocenjivanje nivoa transparentnosti opština i gradova, i njihovo rangiranje, koji je osmisnila Transparentnost Srbija (TS).² Prvi put TS je uradila istraživanje 2015. godine, kada je bilo obuhvaćeno 168 gradova, opština i gradskih opština. Istraživanje je ponovljeno na manjem uzorku od 15 opština i gradova dve godine kasnije. U 2020. godini, kao i u 2019., TS je sprovedla istraživanje na nacionalnom nivou, obuhvativši 170 gradova, opština i gradskih opština, kao drugo od četiri u nizu koje je predviđeno da podrži USAID.

Od 2015., TS je uverena da redovno sprovođenje ovakvog istraživanja omogućava poređenje aktuelnih rezultata gradova i opština, praćenje njihovog napredovanja ili nazadovanja tokom dužeg vremenskog perioda, kao i utvrđivanje “uskih grla” transparentnosti. Takođe, rezultati ovakvog istraživanja bi mogli inicirati izmene u propisima i praksi u onim oblastima koje su problematične u velikom broju jedinica lokalne samouprave (JLS). Pored toga, kontinuirano praćenje transparentnosti podstiče kompetitivnost među JLS, što se potvrdilo u prethodnim ciklusima. Transparentnost Srbija je stoga uverena da će održivo finansiranje za LTI istraživanje na nivou cele zemlje u periodu 2019-2022 pomoći ne samo ocenjivanju nivoa transparentnosti opština i gradova u Srbiji već i njegovom poboljšanju.

Prema metodologiji TS, indeks transparentnosti se izračunava kao zbir poena dobijenih na osnovu odgovora na indikatorska pitanja, i kreće se u rasponu od 0 do 100. Ove godine, isto kao i u 2019., korišćeno je 95 indikatora (indikatorskih pitanja). Negativan odgovor donosi 0 bodova, a pozitivan 1 ili 2. Konkretnije, pitanja koja se odnose na pet najvažnijih indikatora transparentnosti („osnovni indikatori“) donose 2 poena za pozitivan odgovor i 0 za negativan, dok preostalih 90 pitanja donose 1 ili 0 poena.

Odgovori na indikatorska pitanja su prikupljani pregledanjem zvaničnih internet prezentacija gradova, opština i gradskih opština. Korišćen je i drugi metod - direktni uvid, posetom svim uslužnim centrima i prostorijama lokalne uprave. Treća grupa izvora su bili odgovori iz samih JLS po zahtevima za pristup informacijama od javnog značaja. Četvrtu grupu izvora predstavljaju podaci pribavljeni od drugih relevantnih organa (Poverenik za informacije od javnog značaja, Agencija za borbu protiv korupcije). Rangiranjem je obuhvaćeno ukupno 145 gradova i opština i 25 gradskih opština. Za potrebe ovog istraživanja, za gradove, opštine i gradske opštine se koristi zbirni naziv – jedinice lokalne samouprave (JLS), iako formalno-pravno gradske opštine to nisu.

Svih 145³ gradova i opština je rangirano zajedno, dok je 25 gradskih opština ocenjeno ali ne i rangirano, s obzirom na to da nemaju iste nadležnosti kao opštine. Njihov obim poslova, naime, zavisi isključivo od statuta grada u čijem su sastavu, a ta se praksa razlikuje od grada do grada. Uz to, neki od indikatora se ne mogu primeniti na gradske opštine. Na primer, neke

² Prilikom osmišljavanja LTI indeksa, korišćena su prethodna, slična iskustva članica mreže Transparency International, posebno slovačke podružnice, kao i hrvatske organizacije GONG, čiju je metodologiju koristio i TI BiH.

³ Kako je propisano Zakonom o teritorijalnoj organizaciji Republike Srbije (Sl. Glasnik Republike Srbije, br. 129/2007, 18/2016 i 47/2018), osim onih sa Kosova („teritorija autonomne pokrajine Kosovo i Metohija“).

od gradskih opština nemaju mesne zajednice, nemaju javna preduzeća ili javne ustanove pod svojom kontrolom, i ne dodeljuju imovinu u zakup. Zbog toga bi izračunavanje relativnog indeksa (u odnosu na stvarne nadležnosti i aktivnosti) značajno komplikovalo utvrđivanje LTI i nikada ne bi moglo da bude u potpunosti tačno sa metodološke tačke gledišta. Stoga smo odlučili da gradskim opštinama dodelimo 0 bodova kad god određene informacije nedostaju, čak iako u nekim slučajevima te opštine nisu imale dužnost ili mogućnost da informacije dostave/objave. Zbog toga ne bi bilo poželjno porediti njihove indekse sa indeksima ostalih JLS. Šire gledano, poređenja su moguća među opštinama unutar istog grada. Međutim, i u ovom slučaju bi trebalo biti oprezan. Čak i kada rade u sličnom pravnom okviru, opštine mogu raditi u veoma različitim okruženjima, pa neki indikatori mogu biti irrelevantni (npr. da li opština uopšte ima svoje institucije ili ne). Tako je za ocenjivanje transparentnosti gradskih opština najbolje posmatrati trend svake pojedinačne opštine kroz više ciklusa ocenjivanja po istovetnim indikatorima.

Kada se porede rezultati sa LTI 2015, potrebno je imati u vidu da je TS u međuvremenu promenila neka indikatorska pitanja.⁴ Indikatori u LTI 2020 su istovetni onim iz 2019.godine.

U radu na prikupljanju podataka, istraživači Transparentnosti Srbija detaljno su pregledali internet sajtove svih 170 JLS. Potom je koordinator istraživanja, pre unošenja prikupljenih podataka u tabelu, ponovo pregledao sve označene izvore informacija. Kako bi se prevazišli eventualni propusti i sprečilo da usled toga pojedine JLS budu lošije ocenjene, svima su poslati dopisi sa listom nedostajućih informacija. To je bila prilika za sve JLS da dostave tačan link ka traženim informacijama koje su nedostajale u prvoj fazi, ukoliko takve informacije uopšte postoje. Međutim, ukoliko bi neka JLS dostavila samo tvrdnju da informacije postoje na njenom sajtu, ali ne i jasan dokaz o tome, rezultat bi ostao nepromenjen. Samo je 37 JLS odgovorilo na taj zahtev. Neke od njih su dostavile dokaz i njihov rezultat je korigovan sa 0 na 1. U nekim slučajevima, JLS su ukazale na tačnu online lokaciju na kojoj se nalazi tražena informacija a koju je ili bilo teško naći ili je istraživač izostavio, ali u velikom broju slučajeva JLS su zapravo iskoristile priliku da dodaju nedostajuću informaciju i tako poboljšaju svoj skor. Potrebno je naglasiti da je stiglo samo 37 odgovora od 170 poslatih dopisa za verifikaciju (bilo ih je 74 u 2019), i da su najverovatnije uzroci slabog odziva situacija sa pandemijom COVID-19 koja je proglašena u periodu verifikacije, kao i priprema za lokalne izbore.

Kako bismo prikupili podatke za nekoliko indikatora, poslali smo 510 zahteva za pristup informacijama od javnog značaja.

Jedan set zahteva (170) sadržao je pitanja koja se odnose na 11 indikatorskih pitanja. Na njih nije odgovorila 21 JLS.⁵ Drugi set zahteva (170) odnosio se na tri teme koje se ne ocenjuju u

⁴ Razlozi za promenu bili su rezultati i iskustva iz prethodnih istraživanja, promene propisa i uvođenje novih zakonskih obaveza u vezi sa sprečavanjem korupcije i povećanjem transparentnosti. Naime, na osnovu rezultata LTI 2015, istraživački tim otkrio je da podaci za neke pokazatelje nisu dovoljno jasni ili da se rezultati mogu tumačiti na različite načine, a neki su prilagođeni već u pilot istraživanjima na manjem uzorku opština u 2016. i 2017. godini. Nadalje, usvajanje novih zakona u oblastima kao što su javna preduzeća, inspekcije, urbanističko planiranje, lokalni antikorupcijski planovi i lobiranje uključeno je u indikatore relevantne za LTI 2019. Kada se ponderira, uticaj promena indikatora u poređenju LTI 2019 i 2020 sa LTI 2015, približno iznosi 1,5 od ukupnog rezultata.

⁵ Gradovi Prokuplje, Vršac, opštine Alibunar, Bela Crkva, Bogatić, Ćuprija, Lebane, Nova Crnja, Pećinci, Plandište, Požega, Ruma, Sečanj, Stara Pazova, Svilajnac i gradske opštine Rakovica, Sopot, Vračar, Vranjska

okviru indikatora, ali su obrađene u posebnom poglavlju ovog izveštaja. To dodatno mini pilot-istraživanje uključuje otvorenost sednica gradskog/opštinskog veća za medije/građane, objavljivanje (kontakt informacija) o licu zaduženom za zaštitu podataka, i informacije o javno-privatnim partnerstvima. Na ova pitanja, 20 JLS nisu na vreme odgovorile a dve su tražile dodatno vreme ili (nepotrebno) pojašnjenje.⁶ Među dobijenim odgovorima nisu svi bili zadovoljavajući, s obzirom da su neki poslali nefunkcionalni link.

Svim opštinama smo poslali i jedan zahtev za pristup informacijama koristeći strategiju "prikrivenog kupca". Prema ovom konceptu, umesto TS kao organizacije, zahtev je potpisao jedan građanin, ostavljajući privatnu mail adresu za prijem odgovora. Ovim indikatorom nismo želeli da merimo transparentnost bilo koje pojedinačne informacije, već da steknemo uvid u to da li jedinice lokalne samouprave dostavljaju informacije i odgovaraju na zahteve na isti način kada stigne od "običnog građanina", kao što to čine kada dobiju zahtev od "watchdog" organizacije civilnog društva. Ove godine, 138 lokalnih jedinica samouprave odgovorilo je na zahtev građanina i dostavilo tražene informacije, manje nego 2019.godine (150), što ukazuje na generalno manje poštovanje Zakona o slobodnom pristupu informacijama.⁷

TS se nije žalila Povereniku u ovom slučaju, jer bi vreme potrebno za donošenje odluke po žalbi verovatno prevazišlo rok za završetak istraživanja⁸. Ukoliko nema odgovora niti direktnih dokaza o postojanju informacija⁹ koje su tražene prvim setom zahteva, rezultat je nula za te indikatore. Ovde imamo situaciju sličnu onoj u 2019, kada 23 JLS nije odgovorilo.

Prilikom prikupljanja informacija sa web sajtova, nije bilo većih problema sa dostupnošću sajtova. U nekoliko slučajeva, JLS su nedavno izradile nove internet prezentacije na kojima je veliki broj rubrika prazan. Bilo je i slučajeva kada smo utvrdili da paralelno funkcionišu dva zvanična sajta, nakon prelaska na novi domen. TS je u takvim situacijama pregledala samo nove sajtove.

Saradnici organizacije Transparentnost Srbija prešli su više od 10.000 kilometara tokom istraživanja, i posetili svih 170 jedinica lokalne samouprave. Obišli smo opštinske uprave, tačnije, njihove uslužne centre, i na taj način utvrdili kakva je situacija za sedam indikatora na licu mesta.

Prilikom obilaska prostorija JLS, u nekoliko navrata istraživači TS su se suočili sa sumnjičavošću zaposlenih u uslužnim centrima ili radnika obezbeđenja. Kako je istraživač trebalo da utvrdi koje informacije građani mogu da vide ili nađu u tim centrima, problem je nastajao kada su naši saradnici pokušavali da dokumentuju "stanje stvari" fotografisanjem oglasne table ili drugih dokumenata.

Banja i Zemun. Iz Kostolca su odgovorili da im je potrebno dodatno vreme (do 40 dana) kako bi dostavili tražene podatke, ali na kraju nisu to učinili.

⁶ Kostolac i Palilula (Beograd)

⁷ Na zahtev nisu odgovorili: Beograd, Subotica, Novi Bečeј, Alibunar, Bela Crkva, Vršac, Plandište, Bogatić, Vladimirci, Loznica, Valjevo, Paraćin, Svilajnac, Kosjerić, Požega, Sjenica, Čačak, Ćićevac, Niš, Babušnica, Pirot, Lebane, Vranje i gradske opštine Barajevo, Voždovac, Zemun, Palilula Beograd, Palilula Niš, Pantelej, Vrangska Banja, Kostolac i Sevojno.

⁸ Zbog ogromnog broja žalbi i malog kapaciteta, odluke Poverenika o žalbama se obično odgađaju za nekoliko meseci

⁹ Na primer, ako sajt ima poziv za javnu raspravu o budžetu i/ili izveštaj sa javne rasprave, čak i bez odgovora JLS, očigledno je da je javna rasprava organizovana.

Ipak, većina zaposlenih u lokalnim samoupravama sa kojima smo imali interakciju tokom istraživanja, bili su predusretljivi i uslužni.

Konačni rezultat **predstavlja status transparentnosti koji je procenjen u trenutku kada je verifikacija finalizirana**. Stvarna transparentnost JLS, tj. na njihovim web sajтовима i u njihovim prostorijama, može se, dakle, razlikovati od statusa u trenutku podnošenja ovog izveštaja.

Opšta zapažanja

Opšta ocena transparentnosti lokalne samouprave i perspektive za poboljšanje

Opšta zapažanja istraživača o stanju transparentnosti su ista kao ranije - **transparentnost je veća u onim oblastima u kojima zakon eksplicitno propisuje obavezu objavljivanja informacija i sankcije za njeno kršenje**. Tipičan primer za to su mnogobrojni dokumenti u vezi sa javnim nabavkama. Istovremeno, zakonska obaveza objavljivanja informacija ne znači uvek da će te informacije biti javno dostupne. Iako Zakon o javnim preduzećima propisuje odgovornost i novčane kazne za neobjavljivanje podataka na sajtu, **i dalje veliki broj lokalnih javnih preduzeća čak nema ni svoje sajtove**.

Nema mnogo slučajeva preduzimanja mera za poboljšanje nivoa transparentnosti i sprečavanje korupcije, koje nisu obavezne. Efekti primene **lokalnih planova za borbu protiv korupcije (LAP)**, koje je usvojila većina lokalnih samouprava, još uvek nisu vidljivi.¹⁰

Ove godine, **istraživanjem je utvrđeno da su neke primere dobrih praksi, identifikovane u LTI 2019, usvojile i primenile druge opštine. Međutim, i većina loših praksi i dalje je prisutna**, posebno kada je reč o sadržajima web sajtova. Oni uključuju nedovoljno informacija o budžetu, nedostupne ili nepristupačne informacije o odlukama lokalnih skupština, nedovoljno informacija o upravljanju javnim preduzećima i neažurne i nepotpune informatore o radu. Na ispravljanju nekih od tih nedostataka radi se kroz USAID-ov Projekat za odgovornu vlast (GAI)¹¹ ili u okviru sličnih inicijativa Stalne konferencije gradova i opština.

Sistemski problemi i zapažanja

LTI 2020 ukazuje na to da **nedostatak transparentnosti umanjuje mogućnosti da se lokalna samouprava pozove na odgovornost za njeno delovanje**. Na primer, dnevni red naredne sednica skupštine može se naći na manje od polovine sajtova, a odluke donete na tim sednicama na manje od jedne trećine sajtova. To posebno zabrinjava imajući u vidu činjenicu da službenog glasila grada/opštine, odnosno linka ka njemu, nema na sajтовima više od 20 odsto lokalnih samouprava. U kombinaciji, kada nema transparentnosti kod ova dva indikatora, značajno je teže pratiti propise koje usvaja JLS.

Finansijska transparentnost je još uvek problem, a **primena pravila budžetskog sistema nije obezbeđena**. Aktuelni budžet nije objavljen na sajtvima 7% JLS. Mnogi ne objavljaju budžete u mašinski čitljivom formatu ili bar u formatu koji omogućava pretraživanje. To znači da su mnogi budžeti objavljeni u nepretraživom formatu (slike u PDF-u). Ohrabruje, s druge strane, to što je polovina JLS objavila „građanski budžet“. Novouvedena obaveza organizovanja javnih rasprava o određenim pitanjima budžeta i obavezama rezultirala je organizovanjem takvih konsultacija u 77% JLS. U praksi, ipak, postoji još dovoljno prostora

¹⁰ Neke od predviđenih mera iz Modela LAP-a koje se podudaraju sa LTI indikatorima se tiču sadržaja internetsajtova, informatora o radu, informacija dostupnih u prostorijama uprave i uslužnim centrima, postupanja po zahtevima za pristup informacijama, regulisanja propisa i prakse u vezi sa radom skupština, budžeta, javnih rasprava, javnih preduzeća, itd.

¹¹ <https://www.usaid.gov/sr-serbia/fact-sheets/usaid-government-accountability-initiative>

za njihovo unapređenje. Zabeležen je i napredak kada je u pitanju objavljivanje planiranih rashoda indirektnih budžetskih korisnika.

Jedinice lokalne samouprave ne ulažu dovoljno sistemskih napora u otklanjanje sumnje javnosti na zloupotrebe u upravljanju javnim preduzećima i javnim ustanovama. Praksa imenovanja rukovodilaca ovih entiteta često je na mete kritika zbog toga što je motivisana partijskom pripadnošću, a ne profesionalnošću pojedinaca. Slično tome, često se sumnja na partijsko i prekomerno zapošljavanje u javnom sektoru. JLS međutim ne posvećuju dovoljno pažnje tom problemu kroz povećanje transparentnosti pomenutih procedura.

Odsustvo sistemskog pristupa u obezbeđivanju transparentnosti je vidljivo u nekoliko grupa povezanih indikatora. Na primer, ni jedna JLS nije objavila izveštaje o davanju imovine u zakup, iako su javni pozivi nađeni na sajtovima 91% opština i gradova. Slično tome, postoji znatno više javnih konkursa, poziva i oglasa na sajtovima, nego izveštaja i odluka po tim konkursima i javnim pozivima u drugim oblastima, kao što je, na primer, projektno finansiranje.

Najbolji način za obezbeđivanje proaktivne transparentnosti u pravnom sistemu Srbije je objavljivanje tačnih i sveobuhvatnih informatora o radu. Međutim, i posle 16 godina od početka primene Zakona o slobodnom pristupu informacijama od javnog značaja, **informatori o radu uglavnom su lošeg kvaliteta.** Ovi dokumenti su često glomazni, puni nepotrebnih informacija (poput kompletnih budžeta od pre nekoliko godina), sa ogromnim brojem nepretraživih slika (skeniranih dokumenata) umesto teksta ili tabele (tipičan primer su izveštaji o javnim nabavkama), sa podacima starim 5 ili 6 godina, iako se u napomeni u samom informatoru o radu navodi da su navodno "ažurirani". Lokalne samouprave unutar ovih dokumenata takođe ne objavljaju informacije koje su već objavljene na drugim segmentima sajta. U narednim godinama, razvoj informatora o radu zavisiće od primene Zakona o e-vladi usvojenog 2018. godine i eventualnih izmena Zakona o slobodnom pristupu informacijama.

Prvi zakon i prateći podzakonski akti uopšteno regulišu sadržaj web sajtova državnih organa i predviđaju informator kao njihov sastavni deo. Predviđene izmene Zakona o slobodnom pristupu informacijama bi povećale broj institucija koje bi morale objaviti takve dokumente (uključujući lokalna javno-komunalna preduzeća) i obezbediti elektornске obrasce. Očekuje se da će sve ovo rezultirati manjim brojem grešaka u pripremi informatora i boljom povezanošću s ostatkom sadržaja na web stranicama. Takva pravila neće biti od koristi ako nema spremnosti da se obezbede kompletni podatci i njihovo redovno ažuriranje.

Strukturu i održavanje web sajtova trebalo bi značajno poboljšati. U okviru ovog istraživanja, identifikovali smo veliki broj JLS koje na svojim sajtovima imaju formalni okvir za podizanje transparentnosti na viši nivo (odgovarajuće segmente i strukturu), ali ne objavljaju podatke niti ažuriraju njihov sadržaj. Slično tome, baneri sa glavne stranice sajta često usmeravaju korisnike ka informacijama starim nekoliko godina ili nevažećim. Generalno, može se zaključiti da lokalne samouprave nemaju striktna pravila o tome šta će biti objavljeno u sekcijama „informacije“ i „vesti“ na sajtovima. Neke objavljaju informacije o događajima u gradu, veliki broj sportskih informacija o lokalnim klubovima, rasporede bogosluženja tokom verskih praznika i slično. Ima doduše i dobrih primera razdvajanja servisnih informacija od vesti.

Format i izgled objavljenih informacija predstavljaju problem, čak i kada su podaci generalno transparentni. Na primer, identifikovali smo nekoliko modela uređivanja stranice posvećene javnim nabavkama koje bi mogле poslužiti kao pozitivan primer za sve JLS. Nažalost, postoje i sajтови na kojima su sve informacije o javnim nabavkama poredane hronološki, tako da se novi pozivi nalaze pored starih odluka, obaveštenja i odgovora na pitanja, svi pomešani. U takvim slučajevima, nazivi datoteka predstavljaju dodatni problem, jer često ne ukazuju na koju javnu nabavku se dokument odnosi. Istovremeno, kao primeri dobre prakse su identifikovani posebni lokalni portalni ili sajтовi posvećeni javnim nabavkama JLS-a, ali i budžetu, urbanističkom planiranju, propisima i administrativnim procedurama.

E-registri su korisni. Ne samo zbog toga što su „laki za upotrebu“ i pretraživanje, već pružaju i veću količinu informacija. Na primer, zabeleženo je svega nekoliko slučajeva da se na sajtu objavljaju rokovi za rešavanje zahteva i predmeta, a da to nije sadržano u elektronskom registru administrativnih postupaka. Takve informacije mogu se naći tamo gde zakon nalaže objavljanje (npr. u oblasti planiranja i izgradnje). Detaljan opis nadležnosti, obavezni obrasci, obaveštenja za građane o tome ko je zadužen za određene postupke nalaze se na brojnim web sajтовima (često i u informatorima o radu). Međutim, podaci o rokovima uglavnom su izostavljeni.

Transparentnost se ne posmatra uvek kao korisna, već kao dodatni teret. Na primer, u direktnim kontaktima sa istraživačima, neki predstavnici JLS su tvrdili da nije potrebno objavljivati detalje o uslugama koje pružaju građanima, jer „čak i kada postoje takve informacije, građani ih retko čitaju pa uvek pitaju“. Slično tome, pronađeno je nekoliko izveštaja sa javne rasprave, u kojima se navodi da niko nije prisustvovao. To ukazuje na širi problem - nedostatak poverenja u mehanizme učešća i njihovu efikasnost. Sa druge strane, zaposleni u lokalnim samoupravama sa kojima su istraživači bili u kontaktu, naročito upravnici, izrazili su želju za boljim regulisanjem ovih oblasti, ali su se žalili na nedostatak kapaciteta.

Količina informacija je značajno veća na sajтовima nego u prostorijama JLS, što nije uvek opravданo. Istraživači su otkrili samo u nekoliko slučajeva da lokalne samouprave na licu mesta obaveštavaju građane o njihovim pravima i načinima ostvarivanja njihovih prava (procedure, rokovi, potrebna dokumentacija). Takva vrsta informacija se ne nalazi uvek na oglašnim tablama. Neke opštine su izdale brošure, ali one su često nepotpune. Iz kontakata istraživača sa zaposlenima tokom posete prostorijama lokalnih samouprava, stiče se utisak da je korupcija tabu tema. Nema informacija čak ni o načinima za prijavljivanje takve pojave. Zaposleni u opštinama su opušteni kada odgovaraju na pitanja, ali kada se pomenu mehanizmi prijavljivanja korupcije, oni odmah uzvrate tvrdnjom da „nije u njihovoј nadležnosti“ da odgovore na takvo pitanje. S druge strane, građani se na navodne nepravilnosti u radu državnih službenika žale obično kad misle da su im interesi ugroženi u vezi sa upravnim postupcima.

Mogućnosti za saradnju sa građanima nisu dovoljno iskorišćene. Postoje inovativni mehanizmi saradnje koji mogu biti korisni i građanima da ispune svoje potrebe, i administraciji da izvrši svoju ulogu. Tako, na nekoliko web sajtova postoje mehanizmi „građanskih inspektora“, putem kojih se komunalnoj inspekciji može prijaviti kršenje propisa od strane drugih građana ili poslovnih subjekata.

Objavljene informacije su nepotpune. Na primer, građani mogu da nađu u informatoru o radu navedene odredbe iz važećih propisa da su sednica skupštine javne i da predsednik skupštine odlučuje o odobravanju svakog pojedinačnog zahteva za prisustvo sednici, na osnovu navedenih kriterijuma. Međutim, ne postoji informacija o tome kako i kome se građani mogu obratiti kako bi dobili informacije o vremenu i mestu održavanja sednice, kao ni o ishodu tih sednica.

Rezultati JLS u pojedinim oblastim istraživanja

Pregled

Transparentnost je veća u onim oblastima za koje zakon eksplisitno propisuje obavezu objavljivanja informacija i sankcije za njeno kršenje. Na primer, zakon nalaže objavljivanje velikog broja dokumenata koje se odnose na javne nabavke. Istovremeno, zakonska obaveza objavljivanja informacija ne znači uvek da će te informacije biti javno dostupne. Iako Zakon o javnim preduzećima propisuje obavezu i novčane kazne za neobjavljivanje podataka na sajtu, **veliki broj lokalnih JP i dalje nema čak ni svoje sajtove**.

Nekoliko efikasnih mera za poboljšanje transparentnosti i sprečavanje korupcije se primenjuju dobrovoljno. Pozitivna novina su i **lokalni antikorupcijski planovi (LAP) u skladu sa Modelom LAP-a** Agencije za borbu protiv korupcije koji predviđaju niz mera i aktivnosti. Neke od tih mera se ocenjuju i u okviru LTI, kao indikatori.¹² Sve JLS će morati da usvoje lokalne antikorupcijske planove u skladu sa modelom. Zbog toga će biti zanimljivo pratiti promene u LTI istraživanju narednih godina, sa posebnim naglaskom na mere predviđene LAP-om.

Iako se u ovogodišnjem istraživanju **beleži veći broj pozitivnih primera dobre prakse, i dalje opstaju i one loše, prvenstveno kada je reč o sadržaju i izgledu web sajtova JLS**. To se odnosi na nedovoljno objavljenih informacija o budžetu, nedostupne ili teško dostupne odluke lokalnih skupština i veća, premalo informacija o upravljanju javnim preduzećima i neažurirane informatore o radu. Napredak se ipak može očekivati sa usvajanjem preporuka za sadržaj sajtova JLS, na kome rade eksperti angažovani u okviru USAID-ovog Projekta za odgovornu vlast (GAI - Government Accountability Initiative)¹³, ili u okviru sličnih inicijativa Stalne konferencije gradova i opština.

Budžet za 2020. nije objavljen na sajtovima 17 JLS (od ukupno 170, uključujući i gradske opštine). Ohrabruje to što je „**građanski budžet“ objavljen na 90 sajtova**. Pre četiri godine mogao se naći samo na šest, a prošle na 60 sajtova.

Samo šest JLS je objavilo kompletну dokumentaciju ili makar dokumenta koja mogu da obezbede relativno visok nivo transparentnosti procedure izbora direktora javnih. Ni jedna lokalna samouprava nije objavila izveštaj o davanju imovine u zakup, iako su javni pozivi nađeni na sajtovima čak 150 opština, gradova i gradskih opština.

Kao i u prethodnom istraživanju, najbolje ocene opštine i gradovi beleže u oblasti javnih nabavki. Između 162 i 165 JLS imaju pozitivan rezultat po tri indikatora iz ovog segmenta. Kao što je već napomenuto, jedini razlog za takav rezultat je zakonska obaveza objavljivanja najrelevantnijih dokumenata na web sajtu.

¹² Neke od predviđenih mera LAP modela koje se poklapaju sa pokazateljima LTI odnose se na stanje web sajtova, informatora o radu, informacija dostupnih u servisnim centrima i radnim prostorijama administracije, na postupanje po zahtevima za pristup informacijama, regulisanje postupaka i prakse u vezi sa radom skupštine, u vezi budžeta, javnih rasprava, javnih preduzeća itd.

¹³ <https://www.usaid.gov/sr-serbia/fact-sheets/usaid-government-accountability-initiative>

Jedinice lokalne samouprave bile su relativno dobro ocenjene u oblasti „slobodnog pristupa informacijama“, drugoj po uspešnosti kategoriji LTI 2020. U 92% slučaja JLS su ispunile obavezu da obaveštavaju građane o tome kako da podnesu zahteve i odgovoru na zahteve. Ipak, i u ovoj oblasti postoje ogromni problemi, jer **tri četvrtine opština nije poštovalo rokove za blagovremeno postupanje po zahtevima za informacijama u prethodnoj godini, a 17% nije postupilo po svim odlukama Poverenika** da dostave informacije.

Treći po procentu uspešnosti je prosečni rezultat u kategoriji “budžet”, gde su JLS osvojile polovinu mogućih bodova. Iako su trenutni opštinski budžetski dokumenti obično dostupni na sajtovima, u većini slučajeva u pretraživom formatu – MS Excel, Word ili pretraživ PDF (u $\frac{3}{4}$ slučajeva) – **rezultati se lošiji kada je u pitanju dostupnost podataka o realizaciji budžeta,** gde je samo jedna četvrtina JLS objavila one izveštaje koje moraju da dostave Ministarstvu finansija. O revizorskim izveštajima raspravljalo se u manje od 20% slučajeva. Međutim, ohrabruje činjenica da je **neki oblik javne rasprave o budžetu održan u više od dve trećine JLS**, što je nešto bolje nego prošle godine.

Objavljanje i ažuriranje informatora o radu, što je obaveza još od 2005.godine, **ponovo se pokazalo ozbilnjim izazovom za JLS u 2020. godini.** Samo 50% lokalnih samouprava objavilo je informator na internetu i ažuriralo ga u poslednja tri meseca, a još manje ih je objavilo dve vrste obaveznih informacija koje su posmatrane u okviru LTI. Ovo potvrđuje nalaze prethodnih istraživanja TS-a o neusklađenosti informatora o radu sa važećim propisima.

Još veći problem za transparentnost od gradske uprave i skupštine su lokalna javna preduzeća (JP) i ustanove (JU). Većina JLS (oko 70%) otvorila je posebne sekcije na svojim sajtovima za JP i JU, pravna lica koja JLS osniva i nadgleda, što je dokaz dobre prakse. Obavezni po zakonu, javni konkursi za direktore objavljeni su u 74,5% slučajeva za javna preduzeća, i u 70,3% za javne ustanove. Međutim, dokumenata iz procesa izbora direktora koja bi zadovoljila odgovarajući nivo transparentnosti (zapisnici sa sednica komisija za izbor direktora i sl.) gotovo da nema na web stranicama JLS (svega šest za preduzeća i tri za ustanove). Unutrašnja transparentnost ovih institucija je veoma slaba; njihovi akti sistematizacije se mogu naći na 16,6% posmatranih sajtova javnih preduzeća i 18,6% sajtova javnih ustanova. **Čak su i podaci o broju zaposlenih sakriveni** u 80,3% javnih preduzeća i u skoro 70% ostalih javnih ustanova. Planovi o radu i izveštaji su takođe slabe tačke sa aspekta transparentnosti i kod javnih preduzeća i kod javnih ustanova – manje od jedne četvrtine JLS ih je objavilo. Cenovnici njihovih usluga dostupni su u 56% slučajeva, ali u raspravama o cenama građani su preko savetodavnog tela (predviđenog Zakonom o zaštiti potrošača) učestvovali samo u 5,5% svih JLS, što je tri puta lošiji rezultat nego 2019.godine.

U oblasti javnih rasprava, 72,4% JLS-a je objavilo informacije o nekim od rasprava održanih u poslednjih 12 meseci. Iako je rezultat nešto bolji nego prethodne godine, ove rasprave su još daleko od potpuno konsultativnih procesa. Konkretno samo manje od četvrtine JLS je objavilo izveštaj sa javnih rasprava koje su sadržale informacije o pristiglim predlozima građana i razlozima za prihvatanje/odbijanje tih predloga. Još veća je nesrazmerna između najavljenog davanja u zakup opštinske imovine (91%) i objavljenih informacija o ishodu (nijedna). Učinak je nešto bolji kada je u pitanju objavljanje informacija o raspodeli opštinskih sredstava za medije (80%) i projekte organizacija civilnog društva (OCD) (82,8%),

s obzirom da je prošle godine bio oko 60%, ali je objavljivanje izveštaja o realizaciji ovih projekata takođe veoma slabo – tek 10,3% od ukupnog broja.

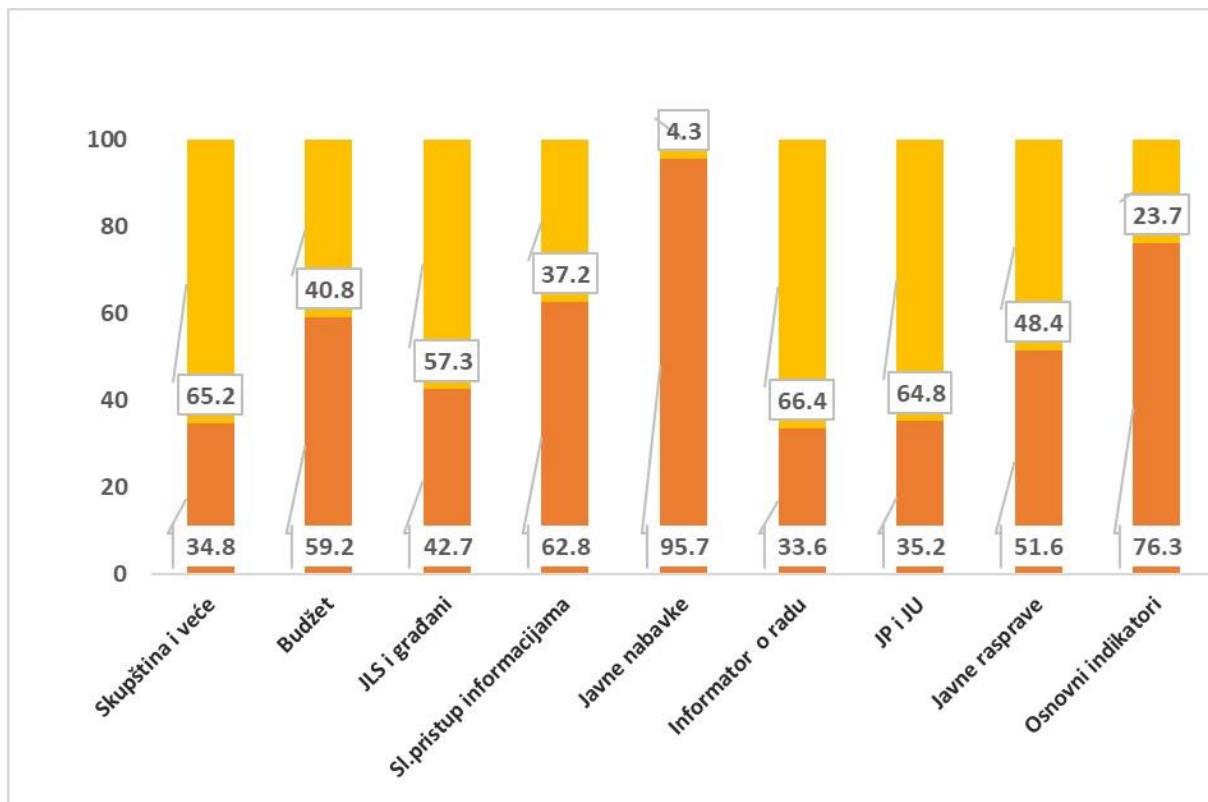
Kada je u pitanju **odnos između opštine i građana**, sve JLS objavljuju informacije o radnom vremenu. U velikoj meri **JLS poštaju i obavezu objavljivanja inspeksijskih kontrolnih lista** (objavljuju se u više od 86% opština) i **uspostavljaju servisne centre za komunikaciju sa građanima**. Manje od petine JLS ocenilo je zadovoljstvo građana uslugama tokom poslednje četiri godine, a polovina je pružila mogućnost građanima da lično ili na web stranici prijave nepravilnosti u radu. Još veći problem za građane predstavlja činjenica da **samo petina JLS objavljuje rokove za izdavanje dokumenata u servisnim centrima** ili prostorijama administracije, a samo 11% omogućava pristup statusu predmeta na web sajtu. **Gradonačelnici su često vidljivi u lokalnim medijima, ali samo 22,8% njih održava redovne konferencije za medije** na mesečnom nivou.

Jedini aspekt transparentnosti gde su **skupštine** veoma uspešne je objavljivanje spiska njihovih članova (89,7%). **Dnevni red sledeće sednice skupštine nije vidljiv u više od polovine JLS-a**, dok su rezultati glasanja i podneti amandmani dostupni u oko 15% slučajeva. Uz to, sa samo polovinom objavljenih dnevnih redova objavljeni su i nacrti dokumenata o kojima će se raspravljati na sednici lokalnog parlamenta. Odluke gradskog /opštinskog veća dostupne su samo u 11% lokalnih samouprava, a odluke skupština u 30,3%.

U ostalim, nekategorizovanih indikatorima, **najveći uspeh JLS su ostvarile** kada su u pitanju njihovi gradonačelnici koji su Agenciji za borbu protiv korupcije podneli izjavu o imovini: 94,5% njih je to učinilo. **Objavljivanje strategije lokalnog razvoja** je zabeležilo napredak u odnosu na prošlu godinu, sa dve trećine skočilo je na 77,9% svih slučajeva. Akt sistematizacije opštinske uprave je bio dostupan u 54% JLS. Etički kodeks državnih službenika bio je dostupan na sajtovima u 42,8% JLS. **Preventivni antikorupcijski dokumenti**, iako obavezni za sve JLS, **pronadeni su u 54% slučajeva (plan integriteta)** i **70,3% (lokalni antikorupcijski plan)**. **Prostorni i urbanistički planovi se uglavnom objavljuju** na sajtovima (89%, 78,6%), ali **informacije o opštinskoj imovini koja je iznajmljena drugim subjektima identifikovane su samo u jednom slučaju**.

Važno je napomenuti da **loši rezultati** u nekim kategorijama **ne moraju nužno značiti i da je korupcija raširena u tim oblastima**. Slično tome, **dobri rezultati nikako ne garantuju da nema korupcije**. Transparentnost je samo mehanizam za lakše otkrivanje ili sprečavanje korupcije; konačan uspeh ovih mehanizama zavisi i od mnogih drugih faktora. Takođe, nizak rezultat LTI ne znači nužno da je opština korumpiranja od neke druge koja ima viši LTI, i obrnuto. Činjenica je da bi nizak LTI trebalo da „probudi javnost“, kao i lokalnu upravu i menadžment, dok visoki LTI znače da će koruptivno ponašanje biti teže prikriti, odnosno da ga je lakše otkriti.

Grafikon br. 1: Procenat uspeha 145 JLS po kategorijama

Legenda:

“Osnovni indikatori” se odnose na pet indikatora iz različitih kategorija koji nose 2 boda.

“Uspeli” (crveno) se odnosi na procenat od maksimalnih mogućih bodova koje su JLS mogle da dobiju za indikatore u određenoj kategoriji, dok ostatak kolona predstavlja procenat do maksimalnog broja bodova.

Oblasti istraživanja

Pregled

LTI posmatra transparentnost u osam široko postavljenih oblasti, kategorija. Četrnaest pitanja nije grupisano u ove kategorije, posto se odnose na prilično uska područja, poput objavljivanja planova opštinskih službi, etičkih kodeksa, posebnih planova itd. Među tih osam kategorija, ubedljivo najbolji rezultat je postignut u oblasti javnih nabavki (95,7% od maksimalnog rezultata).

Kao što je već napomenuto u ovom izveštaju, ovaj rezultat je posledica jasnih zakonskih obaveza u toj oblasti, tj. činjenice da su lokalne samouprave dužne da objavljuju informacije na Portalu javnih nabavki, i da su predviđene kazne za nepoštovanje zakona. U svim takvim slučajevima, kada se indikatori odnose na stavke koje (po zakonu) moraju biti dostupne, iako su prosečne ocene visoke, to takođe znači da one **opštine i gradovi koji ne poštuju ove zahteve krše zakon.**

Osim u oblasti javnih nabavki, 145 lokalnih samouprava su u proseku prikupile više od polovine mogućih maksimalnih bodova u oblastima slobodnog pristupa informacijama (62,8%) i budžeta (59,2%), i nešto malo više od polovine mogućih poena samo još u kategoriji javnih rasprava.

Tabela br. 1: Postignut uspeh JLS-e u pojedinčanim oblastima (kategorijama)

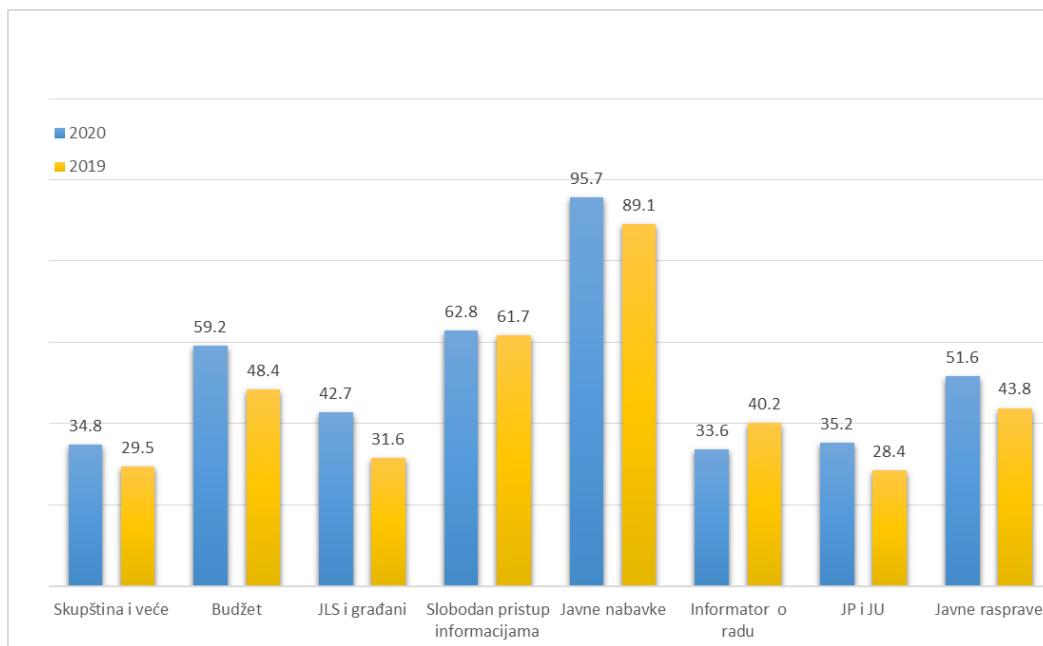
Oblast	Skupština i veće	Budžet	JLS i građani	Slobodan pristup informacijama	Javne nabavke	Informator o radu	Javna preduzeća i ustanove	Javne rasprave
Prosečan uspeh	6.3	8.9	7.3	3.8	3.8	1.3	5.3	3.6
Maks. Rezultat	18	15	17	6	4	4	15	7
% maksi.rezultata	34.8	59.2	42.7	62.8	95.7	33.6	35.2	51.6

Legenda: Rezultatski raspon: od 0 do maksimalnog broja za određenu kategoriju
 Kompletna lista indikatora po oblastima (kategorijama) nalazi se u aneksu.

S druge strane, najlošiji rezultati su u kategorijama "skupština i veće", "javna preduzeća i javne ustanove" i "informator o radu".

U poređenju sa prošlom godinom, JLS su bile uspešnije u svim kategorijama, osim u "informator o radu" (ta oblast je, kao što se može primetiti u gornjoj tabeli, jedna od najlošijih ove godine). Najveći napredak zabeležen je u kategoriji "JLS i građani".

Grafikon br. 2. Ukupan rezultat JLS u osam kategorija 2020, i poređenje sa 2019.

Legenda: Poređenje uspeha JLS u osam kategorija, 2020 vs. 2019..

Što se tiče pojedinačnih indikatora, izvanredan rezultat postignut je za osam od ukupno 95 indikatora - više od 90% opština i gradova imali su za te indikatore pozitivan skor. (u LTI 2019 bila su samo dva takva indikatora). S druge strane, za tri indikatora sve JLS u Srbiji imaju nulu.

Pojedinačan uspeh JLS unutar kategorija može se znatno razlikovati od proseka, mada je u većini slučajeva učinak JLS bio dobar ili loš u skladu sa većinskim stanjem.

Javne nabavke

Oblast „javne nabavke“ je generalno najbolja, i u njoj je 135 JLS (od ukupno 145) ostvarilo maksimalan rezultat - četiri poena. Trebalo bi imati u vidu da je ovaj nalaz ograničen samo na dostupnost odabranih dokumenata vezanih za javnu nabavku, jer analiza ne obuhvata procenu samih procesa nabavke.

Najtransparentnije informacije

Lokalne samouprave imaju odvojene rubrike na svojim sajtovima, posvećene javnim nabavkama u 97,2% slučajeva. Od 2012. godine, lokalne samouprave su u obavezi da ove informacije objavljuju na sajtu. Zakon o javnim nabavkama to je učinio jednostavnim, i to predstavlja istovremeno i primer dobre prakse.

Veoma visok prosečni rezultat (94,5%) za indikator „Da li su podaci o javnim nabavkama objavljeni na sajtu u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama (konkursi, dokumentacija, izmene, pitanja i odgovori...)“, istovremeno ukazuje i da je 5,5% gradova i opština **zapravo prekršilo Zakon o javnim nabavkama**.

Slobodan pristup informacijama

Kako transparentnost nikada ne može biti u potpunosti osigurana proaktivnim objavljuvanjem informacija, od izuzetnog je značaja da lokalne samouprave omoguće pristup svojim dokumentima i na osnovu zahteva za slobodan pristup informacijama. Moguće je i da u nekim slučajevima pristup informacijama nije moguć, na osnovu razloga utvrđenih u Zakonu o slobodnom pristupu informacijama od javnog značaja. U takvim slučajevima, ovo pitanje treba rešiti u žalbenom postupku, pred Poverenikom za informacije.

Lokalne samouprave su postigle relativno dobar uspeh u oblasti „slobodan pristup informacijama“. Između ostalog, 91,3% JLS je ispunilo obavezu informisanja građana o tome kako da podnesu zahteve i u odgovaranju na njih. Zanimljivo je da skoro isti procenat JLS **nije obezbedio dostupnost tih istih informacija** u svojim administrativnim centrima (samo 7,6% jeste). To bi mogla biti posledica činjenice da su srpski državljeni dobili opšte zakonsko pravo da od Vlade zahtevaju informacije tek 2004. godine, tj. tokom ere interneta. Informisanje građana o njihovim pravima u prostorijama lokalnih samouprava pomoglo bi onima koji su „digitalno nepismeni“ da zatraže informacije koje ih interesuju.

U ovoj oblasti, ipak, i dalje ima velikih problema, na šta ukazuje podatak da 76,6% (10% više nego u LTI 2019) lokalnih samouprava nije poštovalo rokove za blagovremeno oružanje odgovora na zahteve u prethodnoj godini, a 15,9% nije poštovalo sve odluke Poverenika u vezi sa pružanjem informacija, što je ipak skoro upola manje nego u LTI 2019 (30%). Potrebna je dalja analiza kako bi se utvrdilo da li su JLS zaista više poštovale naloge Poverenika ili je ukupan broj takvih naloga smanjen u prethodnoj godini..

U kategoriji **„slobodan pristup informacijama“** četiri lokalne samouprave ostvarile su maksimalan skor od 6 poena: Lajkovac, Zaječar, Sokobanja i Brus, dok je 29 JLS imalo veoma dobar rezultat od 5 poena. Zanimljivo je da nijedna od JLS koje su bile najbolje u LTI 2019 (Trstenik, Blace i Kikinda) nisu ponovile taj rezultat.

Najtransparentnije informacije

Opštine su ponovo postigle dobar rezultat u dostavljanju traženih informacija „prikrivenom kupcu“ (zahtev za pristup informacijama od javnog značaja), njih 84,1%. Imajući u vidu da zahtev podnet u svrhu ovog istraživanja nije potpisala organizacija Transparentnost Srbija, već običan građanin, stopa odgovora bila je bolja od očekivane, iako niža u odnosu na prošlu godinu (90,3%).

Teško je proceniti da li je ovo smanjenje posledica šireg zabrinjavajućih trenda ograničavanja pristupa informacijama ili je uzrokovano drugim, posrednim faktorima, kao što je na primer nesposobnost odgovorne osobe da pruži tražene konkretne informacije.

Budžet

Rezultat postignut u kategoriji „budžet“, u proseku je na trećem mestu, i tu su JLS zaradile više od polovine svih mogućih bodova. Iako je aktuleni budžet uglavnom dostupan na sajtu JLS, u većini slučajeva u MS Excel ili drugom mašinski čitljivom formatu, ili makar u pretraživom formatu (83,4%, što je poboljšanje u odnosu na 69% u LTI 2019), situacija je znatno lošija kada je reč o dostupnosti podataka o budžetskim troškovima, gde je samo 43% JLS objavilo barem one izveštaje koje inače moraju da podnesu Ministarstvu finansija (neznatno bolja situacija nego prošle godine). O revizorskim izveštajima raspravljalo se u 22% slučajeva. Međutim, ohrabruje činjenica da je neki oblik javne rasprave o budžetu održan u dve trećine lokalnih samouprava. Prošle godine, protumačili smo kao ohrabrujuću činjenicu da je neki oblik javne rasprave o budžetu održan u dve trećine lokalnih lokalnih samouprava. Čak i ako se udeo JLS koje su organizovale javnu raspravu povećao u LTI 2020 (76,6%), to je ipak razlog za zabrinutost. Naime, organizovanje javne rasprave o delu opštinskog budžeta sada je zakonska obaveza, a istraživanja pokazuju da jedna četvrtina lokalnih samouprava nije poštovala tu obavezu. Drugi zabrinjavajući trend se uočava kod rasprava o izveštajima o završnom budžetu, kojih je u LTI 2020 (61,4%) manje nego u prošlogodišnjem istraživanju.

U kategoriji **“Budžet”**, grad Sombor ostvario je maksimalni broj poena (15), dok je prošlogodišnja najbolje rangirana opština, Veliko Gradište, ove godine izgubila jedan poen (14) i tako podelila drugo mesto sa Vrnjačkom Banjom, Raškom, Vladičinim Hanom, Bećejom, Užicem, Vranjem i Kanjižom. U poređenju sa prošlogodišnjim rezultatom, 11 JLS je popravilo svoj učinak za šest ili više poena, dok ga je ukupno 26 pogoršalo izgubivši između 1 i 4 poena.

Najtransparentnije informacije

Najvažniji “zakon” za gradove – njihov budžet, trebalo bi da bude dostupan i na sajтовima JLS. Tražili smo jasno uočljive informacije o budžetu, bilo da su u formi posebnog banera, web stranice, određenog segmenta ili dokumenta na sajtu, a ne samo kao link ka Službenom glasniku, gde budžet mora biti objavljen. Ali 6,2% JLS nije imalo budžete objavljene tako da budu dostupni posetiocima sajta. Uz to, obrazloženje budžeta, koje je od suštinske važnosti za razumevanje svrhe rashoda, nije bilo dostupno u 33,8% lokalnih samouprava.

S obzirom na to da su budžetske odluke opština obimni dokumenti, vrlo je bitno da informacije o budžetu budu u mašinski čitljivom ili barem pretraživom formatu na sajtu, kako bi zainteresovani mogli da traže, procene i uporede podatke kako žele. To je takođe u skladu sa nacionalnim zakonodavstvom o e-upravi, vladinom zalaganju za inicijativu otvorene uprave i inicijativu za otvorene podatke. Ovog puta, budžeti JLS bili su dostupni kao MS Excel ili Word dokument u 83,4% slučajeva (bolje nego prošle godine, kada ih je bio 69%), dok su ostale lokalne samouprave imale objavu u PDF dokumentu sa skneiranim slikama.

Netransparentne oblasti

Kada je reč o izvršenju budžeta, što je ključna informacija u vezi sa odgovornošću lokalnih vlasti, nivo transparentnosti je i dalje vrlo nizak. Vrlo je mali broj (0,3%) JLS na čijim sajтовima se mogu naći mesečni izveštaji o prihodima i rashodima, dok su tromesečni dostupni u ¼ JLS. Završni isticaj o budžetu objavljen je u 57,9% slučajeva.

Javne rasprave o budžetu u procesu njegove pripreme organizovane su u $\frac{3}{4}$ JLS, ali u polovini slučajeva izveštaji o raspravama nedostaju. Trebalo bi ipak naglasti da je uočljiv pozitivan trend, pošto je broj objavljenih izveštaja sa javnih rapsrava o budžetu udvostručen u odnosu na LTI 2019. Nivo usklađenosti sa standardom objavljuvanja i razmatranja revizije godišnjeg budžeta na skupštinskoj sednici u prethodnih 12 meseci je i dalje iznenađujuće nizak (22,1%, dok je 2019 bio 17,9%).

Informator u radu

Objavljanje i ažuriranje informatora o radu, mehanizma za proaktivno informisanje građana od 2005. godine, predstavljalo je ozbiljan izazov za JLS i u 2020. Ovo je zapravo jedina oblast/kategorija u kojoj je opšti ukupan skor za svih 145 JLS bio lošiji nego prošle godine. Mada je skoro 52% njih objavilo informator o radu na internetu i ažuriralo ga tokom poslednja tri meseca, samo petina je objavila je tri vrste obaveznih informacija uključenih u LTI. Ovo potvrđuje nalaze prethodnih istraživanja Transparentnost Srbije o neusklađenosti informatora o radu sa smernicama Poverenika za izradu i objavljanje informacija o radu državnog organa.

Primeri dobre prakse, mada retki, mogu se naći i u kategoriji “**Informator o radu**”: devet JLS ostvarilo je maksimalan broj poena (4). To su Pančevo, Novi Pazar, Sombor, Leskovac, Subotica, Ruma, Sremska Mitrovica, Vranje, Topola, dok je 17 JLS zabeležilo 3 poena.

Najtransparentnije informacije

Veoma dobar rezultat kada je u pitanju ažuriranje poglavlja o javnim nabavkama u informatoru o radu ili na drugim segmentima websajta, istovremeno ukazuje i na problem. Više od 3% JLS nije ažuriralo ove informacije više od godinu dana (u LTI 2019 bilo ih je 13%), dok **Zakon propisuje objavljanje aktuelnih informacija** te vrste barem na mesečnom nivou (poverenikove Smernice za izradu informatora o radu).

Javne rasprave i javni konkursi

Kada su u pitanju javne rasprave, više od 72% lokalnih samouprava je objavilo informacije o nekim raspravama održanim u prethodnih 12 meseci (8% vise nego u LTI 2019), a da nisu konsultacije o budžetu. To je ipak još uvek daleko od potpunog konsultativnog procesa. Samo 36 JLS je objavila izvještaje o javnim raspravama, u kojima se nalaze informacije o predlozima građana, i razlozi za prihvatanje / odbijanje tih predloga. Može se ipak govoriti o pozitivnom trendu, s obzirom da se broj javnih rasprava više nego udvostručio za godinu dana. Uočljiva je ogromna nesrazmerna između informacija sa najavama davanja u zakup opštinske imovine (91,3%) i objavljenih informacija o ishodu tih najava (nula). Znatno bolja situacija je kod objavljuvanja informacija o raspodeli sredstava za medije i projekte OCD-a, gde smo pronašli i najave i rešenja u oko 80% JLS (prošle godine tek nešto iznad 60%).

U ovoj kategoriji, 73 opštine su napredovale u odnosu na 2019, a 72 nisu (36 je ostalo na istom, a drugih 36 je imalo lošije rezultate). Ni jedna opština nije ostvarila maksimalan rezultat (7), a Bor, Sokobanja, Aleksinac, Sombor, Krupanj i Kanjiža su imale vrlo dobrih 6 poena. Među dobro plasiranim, sa 5 poena, nalazi se 28 opština.

Zanimljivo je da su dve od najbolje rangiranih opština u ovoj kategoriji – Bor i Aleksinac, u ukupnom LTI 2020 tek na 69, odnosno 84. mestu. Paraćin, najbolje pozicioniran u ovoj kategoriji u LTI 2019, pogoršao je svoju poziciju.

Najtransparentnije informacije

Visok procenat lokalnih samouprava visok redovno objavljuje pozive za zakup imovine u svom vlasništvu (91%) na svojim sajtovima. Teoretski, moguće je da ostatak JLS nije imao takav zakup u skorijem periodu, ali nije verovatno, imajući u vidu da su neki gradovi srednje veličine zaradili nula bodova u ovoj kategoriji.

Netransparentne oblasti

Izveštaj sa javnih rasprava i dalje uglavnom ne sadrži informacije o predlozima građana i razlozima za usvajanje ili odbijanje. Izveštaji o zakupu poslovnih prostorija i poljoprivrednog zemljišta se ne objavljuju na opštinskom ili gradskom sajtu (ni jedan jedini nije pronađen), iako je razumno verovati da većina JLS ima takve ugovore o zakupu.

Dok sve JLS raspodeljuju deo svojih budžeta nevladinim organizacijama koje sprovode projekte od javnog interesa, svega 10,3% objavljuje izveštaje o realizaciji tih projekata.

U Srbiji ne postoji zakonska obaveza opštinske uprave da izradi svoj godišnji plan rada. Smatrajući to pitanje delom dobre međunarodno priznate prakse, postavili smo ga. Štaviše, takvi planovi postoje na nivou centralne državne uprave. Samo su tri JLS objavile takav dokument u okviru ovog istraživanja, jedna više nego prošle godine.

Upravljanje imovinom, kako na centralnom, tako i na lokalnom nivou vlasti, važno je pitanje u Srbiji. Mnoge preporuke Državne revizorske Institucije su usmerene na rešavanje problema registara i korišćenja javne imovine i sprečavanja eventualnih zloupotreba, uključujući izveštaj o reviziji učinka objavljen za najveće gradove u 2019. godini. Postoje naporovi centralne i lokalne uprave da uspostave precizne registre nepokretnosti i druge imovine. Međutim, iako je takva informacija često predmet sumnji na potencijalne zloupotrebe, samo jedna JLS je (kao i u LTI 2019) svojim građanima pružila informacije o nekretninama koje poseduje, koje se iznajmljuju građanima i poslovnim subjektima.

Gradonačelnici obavljaju mnoge aktivnosti u javnom interesu o kojima mediji izveštavaju. O tome se međutim izveštava obično nakon samog događaja. U LTI 2020 identifikovana je samo jedna JLS koja je unapred obavestila građane i novinare o rasporedu aktivnosti gradonačelnika preko zvanične web stranice.

JLS i građani

Kada je u pitanju odnos između opštine i građana, najtransparentniji aspekt su informacije o radnom vremenu (u svim opštinama). JLS takođe u velikoj meri poštuju obavezu objavljivanja inspekcijskih kontrolnih lista (što je slučaj u više od 85% JLS). U skoro 60% opština (prošle godine 50%), građanima su dostupni kontakt podaci odbornika. Informacije o mogućnosti prisustvovanja sednicama lokalne skupštine sada su dostupne u 78,6%, dok je prošle godine to bilo samo 51%. Sa druge strane, informacije o mogućnosti sastanka sa gradonačelnikom ostale su na prošlogodišnjem nivou od 42%.

Manje od petine JLS sprovelo je istraživanje o zadovoljstvu građana uslugama tokom poslednje četiri godine. Još veći problem za građane predstavlja činjenica da samo 20,7% JLS objavljuje rokove za izdavanje dokumenata u servisnim centrima ili prostorijama uprave, a samo 16% omogućava pristup statusu predmeta na web sajtu. Postoje i pozitivni trendovi, jer su rokovi bili dostupni samo u 5,5% slučajeva godinu dana ranije. Gradonačelnici su često vidljivi u lokalnoj štampi, ali samo petina njih održava redovne konferencije za medije na mesečnom nivou (15% prošle godine).

Ni jedna opština nije dostigla maksimalan učinak u kategoriji “**JLS i građani**”. Bećej je vodeći sa 16 od maksimalnih 17 poena, a slede ga Novi Pazar sa 15 (3 poena više nego u 2019), i Sombor i Vranje sa po 13 poena.

Najtransparentnije informacije

Radno vreme opštinske uprave objavljeno je na web sajtu ili je objavljen barem telefonski broj putem koga su se takve informacije mogle dobiti.

Za zakonsku obavezu objavljivanja inspekcijskih kontrolnih lista, kako je definisano u Zakonu o inspekcijama, JLS su zaradile 86,9% od maksimalne ocene. To ipak znači da oko **13% njih nije ispunilo obavezne zakonske obaveze** u toj oblasti.

Uslužni centri su godinama razvijani na lokalnom nivou. To je takođe stvar šire vladine politike, podstaknute podrškom donatora. Stoga nije iznenadujuće da smo za 82,1% JLS u ovom istraživanju utvrdili da imaju takve centre, mada je to samo mali pomak u odnosu na prethodnu godinu (80%).

Opštine nisu u obavezi da obezbede direktnu komunikaciju sa gradonačelnikom ili sa odbornicima. Međutim, takva praksa postoji ili je barem objavljena u 60% JLS.

Za razliku od 2019, kada je to bio slučaj u $\frac{1}{4}$ JLS, sada polovina JLS pruža mogućnost prijavljivanja prekršaja na svojoj web stranici.

Netransparentne oblasti

Za mnoge građane poseta prostorijama JLS je zgodnija od dobijanja informacija putem web stranice. Međutim, samo petina ih je objavila rokove za izdavanje dokumenata i uputstva u uslužnom centru ili prostorijama uprave. Još gora je situacija u vezi sa dostupnošću informacija o načinu prijavljivanja korupcije (11,7%).

Informacije o prijavljivanju korupcije nisu omogućene ni na velikom broju sajtova. Takođe nije uvek jasno da li mehanizmi za prijavljivanje omogućavaju anonimnost. Slično tome, nedostaju informacije o obradi predstavki i žalbi, kontaktu gradonačelnika ili njegovog zamenika sa građanima, kao i o podnošenju zahteva za slobodan pristup informacijama od javnog značaja, kada je u pitanju njihova vidljivost u uslužnom centru ili u prostorijama uprave. U velikoj većini slučajeva (89%), građani nisu u mogućnosti da prate status svog predmeta na sajtu.

Iako lokalne samouprave mahom objavljaju uputstva za podnošenje zahteva za pristup informacijama od javnog značaja na svojim web sajтовima, većina njih nije vidljivo objavila takva uputstva u svojim uslužnim centrima ili prostorijama uprave, iako bi to bilo veoma

značajno za građane koji nisu zadovoljni informacijama koje pružaju državni službenici na licu mesta. Ispostavlja se da reforme čiji je cilj olakšavanje komunikacije građana sa opštinskim upravama ne doprinose dovoljno njihovom zakonskom pravu na dobijanje dokumenata lokalne samouprave na osnovu zahteva, a ne samo na dobijanje onih informacija za koje državni službenici smatraju da su relevantn za njihov slučaj.

Skupština i veće

Jedini aspekt transparentnosti gde su JLS veoma dobro ocenjene u ovoj oblasti je objavljivanje spiska odbornika (89,7%). Dnevni red naredne sednice skupštine nije bio vidljiv u više od polovine lokalnih samouprava, dok su rezultati glasanja i podneti amandmani dostupni u manje od 15% slučajeva. Samo trećina onih koji objavljaju dnevni red sednica objavljuje i nacrte dokumenata o kojima će se raspravljati na tim sednicama lokalnog parlamenta. Odluke opštinskih veća dostupne su samo u 11% lokalnih samouprava, a odluke skupština u 30%. Poboljšanje nivoa transparentnosti u ovoj kategoriji postoji, ali još uvek nije značajno.

U ovoj kategoriji nijedna od opština nema maksimalni rezultat od 18 poena. Najbolje rangirane su opštine Lekovac i Vranje sa 16 poena, a drugo mesto dele Kragujevac, Novi Pazar, Sombor, Užice i Zrenjanin sa 15 poena.

Najtransparentnije informacije

Relativno je visoka transparentnost kada su u pitanu imena odbornika. Pronašli smo objavljena imena u 130 od 145 lokalnih samouprava. Nema opravdanog razloga da ih i ostale JLS ne objavljuju, iako nemaju zakonsku obavezu da to čine.

Osnovna dostupnost propisa koje donose skupštine JLS i drugi organi obezbeđuje se njihovim objavljinjem u službenim glasilima. Tehnički je već duži vremenski period lako izvodljivo osigurati veći nivo transparentnosti objavljinjem ovih pravila i na web sajtu. Taj standard dostiglo je 78,6% JLS, nešto više nego prošle godine

Sednice skupštine emitovane su uživo, ili su objavljeni transkripti ili snimci sa sednica, ili su snimci čitave sednica dostupni na sajtu u više od polovine gradova i opština (55,2%), što je bolje u odnosu na prošlu godinu.

Netransparentne oblasti

Skupštine nisu u obavezi da objavljaju pojedinačne rezultate glasanja. Međutim, ti podaci mogu značajno podići odgovornost odbornika, koja ionako nije visoka. U praksi, građani mogu saznati iz vesti ili TV emisija o plenarnoj sednici skupštine o tome kako su pojedina politička partija ili predstavnici grupa građana glasali za odluke koje ih interesuju, ali jedini način da se uspostavi individualna odgovornost bi bilo pružanje informacija o postupanju svakog odbornika, jer oni nisu zakonski obavezni da se povinuju odluci stranačkog rukovodstva.

Drugi razlog za veću transparentnost na nivou lokalne uprave je činjenica da ovaj tip informacija već postoji na centralnom nivou, odnosno u Narodnoj skupštini.

Gradska i opštinska veća raspravljaju i odlučuju o mnogim važnim pitanjima. Za razliku od skupštinskih, njihove sednice se ne emituju u lokalnim medijima. Zato je važno osigurati transparentnost njihovih odluka na drugačiji način. Međutim, velika većina JLS to nije učinila ni za tekuće, ni za odluke koje su donete u prethodne dve godine.

Iako se rad Skupštine može pratiti u vestima ili u direktnim prenosima, kvalitet ovih mehanizama transparentnosti i odgovornosti veoma je ograničen zbog nemogućnosti pristupa i analize unapred predloženih dokumenata pre nego što se oni razmatraju na skupštinskim sednicama. Našli smo takve nacrte dokumenata u 15,2% lokalnih samouprava. Slično tome, lokalne samouprave obično ne objavljuju prethodne rezultate glasanja niti amandmane predložene tokom parlamentarne rasprave, kao ni obrazloženja za ove amandmane. Čak i ako građani imaju mogućnost da stupe u kontakt sa odbornicima, informacije o ovom mehanizmu uglavnom nisu predstavljene na sajtu.

Javna preduzeća i javne ustanove

Još veći problem za transparentnost nego u slučaju gradskih uprava i skupština su lokalna javna preduzeća i ustanove. Oko 70% gradova i opština ima posebne sekcije na svojim sajтовima na kojima su predstavljene JP i JU koje osniva i nadgleda lokalna samouprava, što je stvar dobre prakse. Obavezujući po zakonu, javni konkursi za direktore na vreme su sprovedeni u svim JP u 74,5% JLS, i u svim JU u 70,3% opština i gradova (što je poboljšanje u odnosu na 57% prošle godine). Međutim, sveobuhvatnih dokumenata iz postupka izbora, što uključuje i zapisnike sa sednicu komisija, skoro da i nema na web stranicama JLS. Unutrašnja transparentnost JP i JU je takođe veoma slaba; njihovi akti sistematizacije su vidljivi na sajтовima 16,6% (prošle godine 11%) posmatranih javnih preduzeća i u 18,6% (7,5% u 2019.) posmatranih javnih ustanova. Čak se i podaci o broju zaposlenih ne mogu naći u 80% javnih preduzeća (prošle godine 90%) i skoro 70% javnih ustanova (u 2019.g. bilo ih je 80%).

Planovi o radu i izveštaji su takođe slabe tačke gledano sa aspekta transparentnosti, a situacija je opet bolja sa javnim preduzećima (otprilike je jedna trećina objavljenih) nego u javnim ustanovama koje rade u oblasti kulture, sporta, socijalne zaštite (23,4%), što je verovatno rezultat strožijih zakonskih pravila koja se primenjuju na javna preduzeća. Ima i poboljšanja u odnosu na LTI 2019, kada su planovi rada i izveštaji objavljeni samo u četvrtini javnih preduzeća i 10% javnih ustanova. Cenovnik usluga JP i JU dostupan je u 82 lokalne samouprave, ali o tim cenama građani su konsultovani putem savetodavnog tela samo u samo osam JLS, iako su takve konsultacije predviđene Zakonom o zaštiti potrošača.

U kategoriji “**Javna preduzeća i javne ustanove**” najbolje rangirana opština je Bećej sa 14 od maksimalnih 15 poena, a slede Požarevac, Plandište i Veliko Gradište sa 12 poena.

Najtransparentnije informacije

Zakonska obaveza JLS je da sproveđe proceduru javnog konkursa za izbor direktora javnih preduzeća. Dokazi da su takve procedure sprovedene (za sva javna preduzeća u posmatranim JLS) pronađena su u 108 slučajeva.

Imajući u vidu da građani neke od ključnih usluga ne koriste direktno od opštinske uprave već od javnih preduzeća, važno je za JLS da objave informacije o javnim preduzećima osnovanim od strane skupštine jedinice lokalne samouprave. Takva vrsta informacija je bila dostupna u posebnom odeljku web sajtova u više od tri četvrtine JLS.

Mnoge usluge građanima pružaju druge javne ustanove koje su osnovale JLS, u oblastima kao što su obrazovanje, sport, kultura i zdravstvo. U određenoj meri JLS nadgledaju ove ustanove i postoje dobri razlozi da se građanima obezbede informacije o radu tih institucija preko centralizovane sekcije na sajtu JLS. Tako je učinjeno u 69% slučajeva.

Netransparentne oblasti

Druga oblast kompletne netransparentnosti je postupak izbora direktora javnih ustanova koje osniva grad, odnosno ustanova kao što su predškolske ustanove, kulturni centri i druge. Nedostatak transparentnosti podgreva već široko raspraštenjen utisak da je reč o politički zasnovanim nameštenjima.

Akt o sistematizaciji radnih mesta je osnovni akt lokalne administracije koji objašnjava njenu strukturu, radna mesta i broj zaposlenih. Međutim, još uvek je retko dostupan javnosti, iako su neke informacije te vrste objavljene u Informatorima o radu opština ili gradova. Još je gora situacija sa objavljivanjem akata za opštinske javne ustanove, u sektoru zdravstva, obrazovanja i kulture.

U javnim preduzećima je retko moguće pronaći sveobuhvatne informacije o postupku koji je prethodio izboru direktora, ali je i dalje tu situacija nešto bolja nego kada su u pitanju informacije o izboru direktora u javnim ustanovama.

Nivo transparentnosti je izuzetno nizak kada su u pitanju godišnji planovi rada javnih ustanova, kao i broj zaposlenih u javnim preduzećima.

Ostali indikatori

U ostalim, nekategoriziranim indikatorima, lokalne samouprave su najbolje ocenjene kada je u pitanju prijavljivanje imovine Agenciji za borbu protiv korupcije Srbije (ACAS) od strane gradonačelnika (94,5%), a zatim u objavljinju prostornih planovana na sajtovima lokalnih samouprava (89%). Objavljinje lokalnih razvojnih strategija, prošlogodišnji pobednik u ovoj kategoriji, skliznuo je na treće mesto, sa 77,9%. Akt o sistematizaciji opštinske samouprave bio je dostupan u 53,8% JLS, što je takođe pogoršanje u odnosu na prošlogodišnjih 57%.

I dok nije postojala nikakva aktivnost kada je reč o Savetu za primenu Etičkog kodeksa lokalnih funkcionera, u više od 40% slučajeva etički kodeks državnih službenika bio je dostupan na web sajtu opštine. Preventivni antikorupcijski dokumenti, iako obavezni za sve lokalne samouprave, nađeni su u 54% njih u slučaju planova integriteta i 70,3% u slučaju lokalnih antikorupcijskih planova. I dok u prvom slučaju nije bilo promena u odnosu na prošlu godinu, kod lokalnih antikorupcijskih planova uočili smo značajan progres (41% u LTI 2019).

Prostorni i urbanistički planovi uglavnom se objavljuju na web stranicama (89% objavljuje prostorne planove i 78,6% objavljuje urbanističke planove), ali informacije o opštinskoj imovini koja je iznajmljena drugim subjektima nisu uopšte dostupne.

Najtransparentnije informacije

Dobar rezultat je uočen u kategoriji „Da li je gradonačelnik dostavio izveštaj o imovini Agenciji za borbu protiv korupcije?“. Međutim, iako bi ova brojka (137 od 145 JLS) trebalo da predstavlja vrlo dobar rezultat, treba imati u vidu da **svi gradonačelnici moraju da podnesu te izveštaje u skladu sa zakonom**. Propust predstavlja prekršaj ili čak krivično delo.

Prostorni planovi su još jedna kategorija sa relativno visokim nivoom transparentnosti, s obzirom na to da su ih četiri petine JLS objavile. Nedostatak ovih dokumenata u 18 JLS predstavlja ozbiljan problem, s obzirom da su ti dokumenti u posedu JLS i stoga bi trebalo da budu dostupni na sajtu. Slično prostornim planovima, urbanistički planovi su dostupni na sajtu u 114 JLS.

Pored propisa koje su usvojile JLS, takođe je važno objaviti informacije o ključnim dokumentima o politici koje su usvojili grad ili opština. Među različitim strategijama, najvažnija na opštinskom nivou je njena aktuelna strategija razvoja. Takvi dokumenti su objavljeni na sajtovima u 113 JLS.

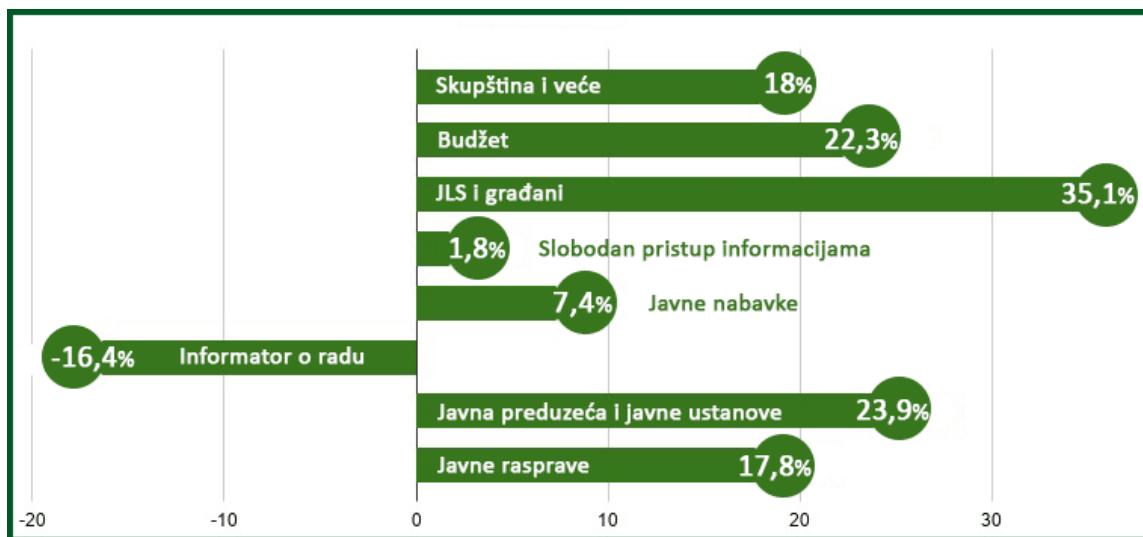
Netransparentne oblasti

Korisnu inicijativu Stalne konferencije gradova i opština za usvajanje Etičkog kodeksa ponašanja opštinskih funkcionera ispratio je veliki broj JLS počev od 2005. godine. Kodeks pokriva širok spektar pitanja, uključujući sukob interesa, odnose sa građanima i državnim službenicima, odgovornost u radu sa budžetskom i opštinskom imovinom i slično¹⁴. Tekst tog Kodeksa se i dalje vidi u prostorijama mnogih JLS širom Srbije. Međutim, manji broj JLS je osnovao posebno telo (komitet, odbor, savet) za praćenje sprovođenja Kodeksa. Poslednjih godina, nivo aktivnosti već uspostavljenih tela se smanjio. Ovogodišnje istraživanje identifikovalo je informacije o aktivnostima takvih tela samo u dve JLS. Stalna konferencija je 2019. razvila novi Kodeks, koji je trebalo da zameni prethodni, ali nema daljih informacija o mogućim naporima za podsticanje njegove primene.

Lobiranje u Srbiji je novije regulisana aktivnost i implementacija Zakona o lobiranju počela je u avgustu 2019. Uvek je, međutim, postojala neka forma neregulisanog lobiranja, kako na centralnom, tako i na lokalnom nivou. Kontakti registrovanih lobista i zainteresovanih pojedinaca sa opštinskom administracijom, gradonačelnikom i odbornicima su pitanja od velikog javnog interesa, zbog potencijalnog uticaja na sadržaj opštih i pojedinačnih akata koje JLS usvajaju. Samo jedna opština je objavila informaciju o kontaktu sa lobistima do sada. I mada je rezultat veoma loš, ipak je bolji nego na centralnom nivou.

¹⁴ <https://www.osce.org/sr-serbia/108495?download=true>

Grafikon br. 3: Procenat poboljšanja učinka 145 JLS u 2020.g. u odnosu na 2019.g.

Tabela br.2: Koliko je JLS, i u kojim oblastima imalo bolji/isti/lošiji rezultat u 2020, u poređenju sa 2019.g

Skupština i veće		Budžet		JLS i građani		Slobodan pristup informacijama		Javne nabavke		Informator o radu		Javna preduzeća i javne ustanove		Javne rasprave i javni konkursi		Ostali indikatori										
⬇️	➡️	⬆️	⬇️	➡️	⬆️	⬇️	➡️	⬆️	⬇️	➡️	⬆️	⬇️	➡️	⬆️	⬇️	➡️	⬆️									
23	52	70	26	21	98	18	19	108	46	48	51	6	118	21	68	29	48	41	25	79	36	36	73	22	76	47

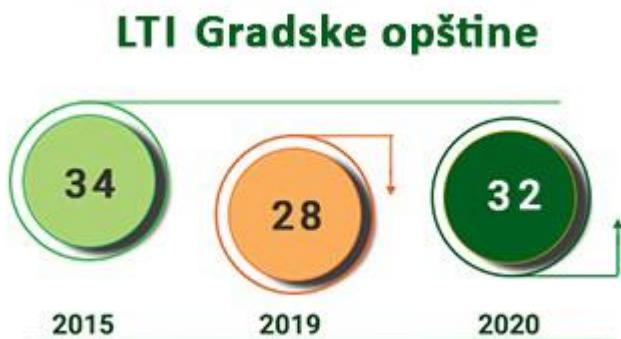
Učinak gradskih opština

Kao što je već rečeno u odeljku “Metodologija”, gradske opštine nemaju iste nadležnosti kao ostale JLS s obzirom na to da se njihove nadležnosti propisuju statutom grada u čijem su sastavu, a ta se praksa razlikuje od grada do grada. Uz to, neki od indikatora se ne mogu primeniti na gradske opštine. Zbog toga, Transparentnost Srbija je evaluirala 25 gradskih opština poredeći njihov učinak u 2020 sa učinkom iz dva prethodna istraživanja, (2019 i 2015), ali ih nije rangirala.

Pregled

Opšti utisak je da je prosečan učinak gradskih opština poboljšan u odnosu na prethodnu godinu. Prosečan LTI je porastao sa 28 u 2019.g. na 32 u 2020. Zanimljivo je da je su oba indeksa, i LTI za ovu i za prošlu godinu niži od onoga iz 2015.godine (34), kada smo počeli naše istraživanje, ali je važno ponovo naglasiti da smo od tada promenili, odnosno proširili indikatorska pitanja u nekim kategorijama.

Grafikon br. 4: Prosečan LTI gradskih opština 2015-2020

Što se tiče stanja transparentnosti gradskih opština, ustanovili smo isti trend kao i u slučaju gradova i opština: nivo transparentnosti je viši u onim oblastima u kojima su pravila i kazne propisani zakonima, kao što je slučaj sa javnim nabavkama. Ove godine gradske opštine su ostvarile maksimalan mogući indeks u kategoriji “javnih nabavki” - 4 od 4.

Sa druge strane, najgori rezultat zabeležen je u kategoriji “javna preduzeća i javne ustanove”, gde je LTI 25 gradskih opština samo tri od maksimalnih 15 poena, mada bi trebalo podsetiti da nemaju sve opštine javna preduzeća na svojim teritorijama. Sledi oblast “skupština i veće” sa prosečnim učinkom na samo četvrtini od maksimalnog mogućeg (4 od 18). U svim ostalim kategorijama, LTI 2020 je upola niži ili još lošiji, u odnosu na maksimalni broj poena za svaku oblast.

Poređenje uporedivog

Kategorije

Uz “javne nabavke”, postoje još samo četiri kategorije u kojima je poređenje između gradskih opština zaista moguće: “skupština i veće”, “budžet”, “opštine i građani”, i “slobodan pristup informacijama”.

U kategoriji “**skupština i veće**” (maksimalno 18 poena), koja ima najgori prosečan skor među uporedivim oblastima, samo su Sevojno sa 15, i Pantelej i Surčin sa po 11 poena postigli pristojan rezultat. Sevojno je i prošle godine imalo najbolji rezultat (sa 12 poena, što je bilo dvostruko više od drugoplasiranog), dok su Pantelej i Surčin višestruko poboljšali svoj skor. Obe gradske opštine u međuvremenu su počele da objavljuju odluke svojih skupština na sajtovima (Sevojno ih je imalo i prošle godine). Samo još jedna gradska opština (Vranjska Banja) ima ove odluke objavljene na sajtu, što znači da se 21 gradska opština nije ni potrudila da ova dokumenta učini dostupnim.

Surčin, iako je načinio značajan napredak i dalje nema službeni glasnik ili direktni link ka njemu na sajtu. Od svih gradskih opština, samo pet ima pozitivnu ocenu na ovom indikatoru (Barajevo, Obrenovac, Kostolac, Pantelej i Sevojno).

Gradske opštine su najbolje ocenjene na indikatoru objavljivanje liste odbornika na sajtovima (jedino ga Vranjska Banja nema) i postojanje mogućnosti za odbornička pitanja predsedniku opštine ili veću. Odgovori na sva ostala indikatorska pitanja ukazuju na to da gradske opštine nisu dovoljno ozbiljno posvećene povećanju transparentnosti u kategoriji “skupština i veće”.

Učinak u kategoriji “**budžet**” nešto je bolje nego prošle godine (poboljšalo se sa prosečnih 5 na 6 poena), ali je nivo transparentnost i dalje veoma slab. Sevojno i Surčin su ostvarili najbolji rezultat sa 11 od maksimalnih 15 poena, i jedine su dve gradske opštine sa dvocifrenim skorom u ovoj oblasti. Surčin je zadržao isti broj poena koji je imao i prošle godine, dok je Sevojno pridodalo svom učinku jedan poen. Vranjska Banja, sa ukupnim LTI 2020 značajno nižim od prosečnog (25) ali ipak mnogo boljim nego godinu dana ranije (10), trećeplasirana je na listi u ovoj oblasti, skupa sa Barajevom (obe imaju po 9 poena). Zvezdara, Rakovica, Niška Banja i Crveni Krst slede sa 8 poena. Novi Beograd i Palilula su na nuli.

Iako je aktuelna budžetska dokumentacija uglavnom dostupna na sajtovima (68%), u većini slučajeva u MS Excel-u formatu, situacija je značajno lošija kada je u pitanju dostupnost podataka o budžetskoj potrošnji (jedna trećina). Građanski budžet je objavljen na sajtu 15 gradskih opština. Sa druge strane, nijedna nema pozitivnu ocenu na indikatoru objavljivanje i raspravu o izveštaju o reviziji budžeta.

U kategoriji “**opštine i građani**”, većina gradskih opština ima sve nadležnosti i slične rezultate, sa ukupnim indeksom 6 (od maksimalnih 17). Barajevo (sa 10 poena) je jedina GO sa dvocifrenim rezultatom. Sve opštine imaju informacije o radnom vremenu uprave na sajtovima ili broj telefona putem kog je moguće dobiti tu informaciju. Dvadeset i dve uprave gradskih opština imaju uslužni centar putem koga obezbeđuju obavljanje svih usluga. Od ukupno 25, njih 18 pružaju na sajtu mogućnost građanima da prijave neregularnosti.

“Slobodan pristup informacijama” je jedina kategorija u kojoj je ove godine rezultat lošiji nego 2019. Gradske opštine imale su prosečna četiri od maksimalnih šest poena prošle godine, ali su skliznule na tri u ovogodišnjem istraživanju. Jedini dobar segment u ovoj oblasti je obaveza informisanja građana na sajtu o podnošenju zahteva za slobodan pristup informacijama – 88% gradskih opština ispunilo je ovaj kriterijum.

Očigledno je da u ovoj kategoriji još uvek postoje veliki problemi – jedva dve trećine gradskih opština je obezbedilo tražene informacije (FOI zahtev) na vreme, šest nije rešilo odluke Poverenika iz 2019, a samo dve (Zvezdara i Obrenovac) imaju informacije o podnošenju zahteva za besplatan pristup informacijama, vidljive u uslužnim centrima ili prostorijama uprave.

Godina na godinu

Šesnaest gradskih opština poboljšalo je ukupan učinak od prošle godine, osam ga je pogoršalo a jedna je zadržala isti rezultat (Lazarevac). Među onim GO koje su napredovale, šest je poboljšalo ukupan indeks za 10 ili više poena: Pantelej (za 16), Vranjska Banja i Barajevo (po 15), Zemun (12), Surčin (11) i Rakovica (10). Za njima slede Mladenovac i Crveni Krst (8), i Sopot i Kostolac (7).

Uspešan učinak za proteklih godinu dana, Pantelej duguje napretku u svim osim u dve oblasti. Značajan skok je primćen u kategorijama “skupština i veće”, za osam poena, i “budžet” za pet poena. Vranjska Banja je “zaradila” osam novih poena ove godine u oblasti “budžet” i po četiri u “skupština i veće” i “osnovni indikatori”, dok je Barajevo najviše poena dobilo u kategoriji “javna preduzeća i javne ustanove” (osam) i “JLS i građani” (četiri), mada je izgubilo dva poena u osnovnim indikatorima. Zemun ima postojan rast u svim oblastima osim u “slobodan pristup informacijama”, a Surčin je skočio za devet poena u kategoriji “skupština i veće” i dva poena u osnovnim indikatorima, dok je u ostalim imao po jedan poen više ili manje.

Jedina gradska opština koja je zadržala isti skor kao prošle godine je Lazarevac (36), mada je bilo promena u rezultatima kod određenih indikatora. Zanimljivo je da je 2015. godine, Lazarevac imao gotovo istovetan rezultat: 37.

Poredeći LTI istraživanja gradskih opština u 2015., 2019 i 2020.godini, uočili smo da samo tri imaju kontinuirani rast tokom vremena: Surčin (32–42–53), Kostolac (16–23–30) i Niška Banja (13–31–35), dok je pet išlo u suprotnom pravcu: Palilula Beograd, Čukarica, Medijana, Palilula Niš i

Gradske opštine	2015	2019	2020
Barajevo	51	32	47
Voždovac	19	24	22
Vračar	48	26	24
Grocka	22	31	28
Zvezdara	41	38	40
Zemun	30	26	38
Lazarevac	37	36	36
Mladenovac	50	25	33
Novi Beograd	35	27	28
Obrenovac	42	38	41
Palilula	46	29	24
Rakovica	35	21	31
Savski Venac	36	38	36
Sopot	21	13	20
Stari Grad	51	23	28
Čukarica	47	37	32
Surčin	32	42	53
Medijana	28	25	24
Niška Banja	13	31	35
Palilula Niš	32	31	28
Pantelej	25	23	39
Crveni Krst	28	20	28
Vranjska Banja	/	10	25
Kostolac	16	23	30
Sevojno	/	37	42

Vračar, s tim što je Vračar najlošiji: sa 48 u 2015, pao je na 26 u 2019, a onda izgubio još dva poena u ovoj godini.

Sa druge strane, osam gradskih opština nije uspelo ne samo da poboljša, već ni da zadrži isti učinak kao u 2019.godini. Palilula i Čukarica, obe beogradske opštine, izgubile su pet bodova u ukupnom skoru, prva tako što je potpuno podbacila u kategoriji „budžet“ (sa 6 je pala na nulu) i “osnovni indikatori” (sa 6 na 2), a Čukarica ima sajt koji ne pruža mnoge od potrebnih informacija i dokumenata važnih za transparentnost. Još šest gradskih opština ostvarilo je lošije rezultate u 2020.godini - Palilula Niš, Grocka, Vračar, Savski Venac, Voždovac i Medijana, mada je svaka od njih pokazala manji napredak u nekim pokazateljima, ali i lošiji učinak u drugim.

Kada pogledamo unazad i uporedimo ovogodišnje istraživanje sa onim iz 2015. godine, uočavamo da je 14 gradskih opština imalo bolji ukupan rezultat pre pet godina, da je sedam u međuvremenu ostvarilo napredak, dok su dve imale identičan rezultat 2015. i 2020.g. – Crveni Krst (28) i Savski Venac (36). Crveni Krst je bio lošiji u 2019 (20 bodova), a Savski Venac bolji (38). Vranjska Banja i Sevojno nisu obuhvaćene istraživanjem 2015, ali su obe GO napredovale u odnosu na prošlu godinu.

Dodatno istraživanje

Neindikatorska pitanja

Transparentnost Srbija sprovedla je dodatno istraživanje sa pitanjima koja nisu uključena u LTI kao indikatori u ovom ciklusu. Jedno od pitanja tiče se teme koja je privukla pažnju javnosti i medija u septembru 2019. godine, kada je jedna JLS odlučila da zabrani prisustvo medija na sednicama gradskog veća. Drugo pitanje se odnosi na to kako i na koji način JLS ispunjavaju obavezu utvrđenu Zakonom o zaštiti podataka o ličnosti. Treće pitanje bi trebalo da nam obezbedi bolji uvid o javno-privatnim partnerstvima na lokalnom nivou. To bi omogućilo da donešemo odluku da li bi transparentnost dokumenata vezanih za JPP mogla biti uključena u LTI.

Zatražili smo informacije o ova tri pitanja od svih 170 lokalnih samouprava. Dvadeset ih nije uopšte odgovorilo, jedna je tražila dodatnih 40 dana da dostavi informacije, ali na kraju nije odgovorila, a jedna je tvrdila da je naš zahtev nepotpun i da bi trebalo da ga ispravimo nedostatke. To je zapravo samo bio pokušaj da se izbegne pružanje informacija, jer je ova opština (Palilula Beograd) koristila istu taktiku u odgovoru našem "misterioznom kupcu".

Neki od dobijenih odgovora nisu sadržali odgovore na sva tri pitanja ili su nas upućivali na linkove koji nisu bili funkcionalni, pa je broj odgovora varirao između 141 i 143.

Pitanje 1: Da li su sednice gradskih/opštinskih veća otvorene za javnost?

Odgovore smo obrađivali i kao pozitivne tretirali samo one iz kojih je bilo nedvosmisleno jasno da su sednice otvorene.

Stigao je 141 odgovor, i iznenađujuće je da je 114 JLS tvrdilo da su sednice gradskog / opštinskog veća otvorene za javnost ili medije.

Pitanje 2: Gde se, na internet stranici ili u prostorijama JLS mogu pronaći informacije u skladu sa članom 56. stav 10. Zakona o zaštiti podataka o ličnosti (Rukovalac ili obrađivač dužan je da objavi kontakt podatke lica za zaštitu podataka o ličnosti i dostavi ih Povereniku)?

Odgovore smo najpre analizirali kako bismo utvrdili da li je to lice imenovano, a zatim smo dalje razmatrali odgovor kako bismo saznali gde su ove informacije objavljene (web sajt, oglasna tabla, intranet).

Dobili smo 143 odgovora na ovo pitanje. Od toga, 116 JLS je imenovalo lice zaduženo ua zaštitu ličnih podataka, u skladu sa zakonom.

U analizi gde su objavljene informacije o odgovornom licu, bilo je slučajeva sa više odgovora (na primer, podaci su objavljeni na sajtu i na oglasnoj tabli). U takvim slučajevima, računali smo samo prvu opciju. Prednost je data objavljuvanju na sajtu. Nekoliko JLS je odgovorilo da su objavili informacije na sajtu (ili na oglasnoj tabli) i dostavili podatke Povereniku. Nismo sumirali koliko je JLS poslalo informacije Povereniku, jer taj podatak nije tražen (pitanje je

bilo gde su informacije objavljene), ali smo notirali slučajeve kada su informacije bile date samo Povereniku i nisu objavljene nigde drugde.

Od 116 JLS koje su imenovale odgovorno lice, 77 je objavilo informacije na sajtu, 20 samo

na oglasnoj tabli, tri u informatoru o radu, jedna je samo dostavila informaciju Povereniku, 13 je reklo da nije objavilo nigde, a dve u odgovoru nisu navele ni da li je, niti ako je, gde je objavljeno, već su samo poslale ime osobe, potvrdivši tako da je lice imenovano.

Grafikon br. 5: Lica zadužena za zaštitu ličnih podataka

Pitanje 3: Dostavite informacije o procedurama javno-privatnog partnerstva, sa ili bez koncesija, u skladu sa Zakonom o javno-privatnom partnerstvu, koje je pokrenula, sprovela (zaključila ranije) ili zaključila u 2019.g. jedinica lokalne vlasti ili kompanija koju je osnovala JLS.

Stigla su 142 odgovora. Analizirali smo ih kako bismo utvrdili koliko je JLS implementiralo JPP u 2019.godini, a kao podkategoriju, koliko ih je pokrenuto ili zaključeno u 2019. g. U vrlo velikom broju slučajeva, JLS su tvrdile samo da nije bilo JPP zaključenih u 2019.godini, mada se pitanje odnosilo i na partnerstva zaključena ranije a čije je sprovođenje još u toku. Stoga informaciju da je u 49 lokalnih samouprava pokrenuto ili zaključeno JPP u 2019, ili se sprovodi neko iz prethodnih godina, treba uzeti sa rezervom.

Od tih 49, koji su nedvosmisleno tvrdili da imaju JPP, u 22 slučaja reč je o partnerstvima zaključenim u 2019. U 11 JLS postupak je pokrenut 2019, ali još nije završen. U tri slučaja, nova partnertska su zaključena prošle godine, ali bilo ih je i iz ranijih, dok je 10 odgovora naznačeno da JLS sprovode JPP zaključena ranije, a da su i nova zaključena 2019. Iz tri odgovora je bilo jasno da JPP postoje, ali ne i kada su zaključeni.

Što se tiče oblasti JPP-a, u većini slučajeva u pitanju je gradski ili prigradski prevoz:

Javno-privatna partnerstva	
Javni transport	19
Gradsko osvetljenje	16
Upravljanje otpadom	7
Oblast prerade biomase, toplotne energije ili toplotnih izvora	3
Farmacija	3
Saobraćaj (putevi i/ili rečni terminali, održavanje puteva	6
Javne garaže	1
Održavanje groblja	1

Tabela br.4: Oblasti JPP

Pojedinačni nalazi

Skupština i veće

Dobre prakse:

- Leskovac – Dobar primer objavljivanja odluka skupštine -
<https://www.gradleskovac.org/index.php/lokalna-samouprava/skupstina-grada/sednice-skupstine> i veća <https://www.gradleskovac.org/index.php/lokalna-samouprava/gradsko-vece/sednice-gv>
- Gadžin Han – skroman sajt, ali sadrži sve sednica Skupštine opštine (i zapisnike) -
<http://gadzinhansr.lokalna-samouprava.skupstina.akti-so/> i sve odluke sa sednica opštinskog veća - <http://gadzinhansr.lokalna-samouprava.opstina.akti-veca/>
- Sombor – Dobar primer uputstva za prisustvo građana na sednicama skupštine -
<https://www.sombor.rs/lokalna-samouprava/skupstina-grada/prisustvo-gradjana-sednicama-skupstine-grada/>
- Krupanj – Pronađene su sve informacije o skupštinskim radnim telima -
<http://www.krupanj.org.rs/index.php?id=65>
- Plandište – Korisne web stranice o radu opštinske skupštine i opštinskog veća -
<http://plandiste-opstina.rs/lokalna-vlast/skupstina-opstine/sednice-so/>
- Bački Petrovac – Sadržaj svakog broja službenog glasila vidljiv i pre preuzimanja -
<http://www.backipetrovac.rs/dokumenti/sluzbeni-list-opstine-backi-petrovac>
- Novi Sad – Postoji android aplikacija za pregled skupštinskih materijala, ali te opcije nema na sajtu -<https://play.google.com/store/apps/details?id=vpetrovic.skupstinans>
- Vrnjačka Banja - Postoje najave sednica SO - dnevni red i kompletni materijali, uključujući i izvod iz zapisnika sa prethodne sednica -
<http://vrnjackabanja.gov.rs/aktuelnosti/skupstina-opstine>
- Novi Pazar – Postoji e-Skupština - <http://www.eskupstina.novipazar.rs> Sva dokumenta o kojima se raspravlja na sednicama su dostupna, uključujući zapisnike; Detaljno su predstavljeni odbornici, računajući i informacije o njihovom članstvu radnim telima. Postoji kontakt forma za postavljanje pitanja odborniku po izboru.
- Bećej – Postoji posebna web stranica za SO, na kojoj su i prenosi sednica, kao i obrazac za pitanja odbornicima - <http://www.skupstina.becej.rs/sr/>
- Sokobanja – Dostpuna akta veća - <https://www.opstinasokobanja.com/node/1409>
- Kovin - postoji registar zaposlenih za svaki mesec - <https://www.kovin.org.rs/gradjani-meni/eobrasci/reg-zaposlenih-doc/2019-g-din-1>
- Sombor – Spisak odbornika je moguće preuzeti kao Word dokument, sa tabelom u kojoj su e-mail adrese, mesta stanovanja i odborničke grupe kojima pripadaju -
<https://www.sombor.rs/lokalna-samouprava/skupstina-grada/odbornici-skupstine-grada-sombora/>
- Bećej - Postoji mehanizam za postavljanje pitanja odbornicima, koji odgovoraju putem e-maila; pitanja i odgovori su vidljivi.
[http://www.skupstina.becej.rs/%D0%BF%D0%B8%D1%82%D0%B0%D1%98%D1%82%D0%B5-%D0%BE%D0%B4%D0%B1%D0%BE%D1%80%D0%BD%D0%B8%D0%BA%D0%B0/0/](http://www.skupstina.becej.rs/%D0%BF%D0%B8%D1%82%D0%B0%D1%98%D1%82%D0%B5-%D0%BE%D0%B4%D0%B1%D0%BE%D1%80%D0%BD%D0%B8%D0%BA%D0%B0/)

Budžet

Dobre prakse:

- Apatin – Odlično strukturiran i transparentan, po godinama; svi dokumeniti su kategorizovani; obrazloženje je deo budžeta - <http://www.soapatin.org/budzet>
- Ljubovija – Postoji portal za budžet na kome građani mogu da dobiju informacije o tome kako se upravlja njihovim novcem - <http://109.92.31.60/bportal/client/dashboard>
- Vrnjačka Banja – Dobar primer stranice o budžetu: sve je na njoj, uključujući pozive na javne rasprave o budžetu i izveštaje - <http://vrnjackabanja.gov.rs/dokumenta/budzet>
- Sombor – Sve o budžetu, predstavljenom po godinama, zajedno sa izveštajem sa javne rasprave - <https://www.sombor.rs/dokumenti-organa-grada/budzet-grada-sombora/2020-godina/>
- Titel – Dobar primer - mesečna realizacija budžeta - <https://www.opstinatitel.rs/e-uprava/budzet-opstine/budzet-2019-godina/>
- Vranje - Na stranici se nalaze mesečni izveštaji o izvršenju budžeta u formi građanskog vodiča (izveštaja)– <http://www.vranje.org.rs/dokumenta.php?id=11354>
- Šabac – Direktno glasanje u lokalnim zajednicama o projektima koji će biti finansirana od povraćaja poreza na imovinu (primećeno u još nekoliko JLS) - <http://sabac.rs/aktuelnosti/direktno-odlucivanje.htm>
- Sokobanja - "Realizacija budžeta" – baner ka dnevnim i mesečnim izveštajima - <http://www.opstinasokobanja.com/budzet>
- Lajkovac – Dostupan građanski budžet napravljen od prezentacije za javnu raspravu o budžetu - <http://www.lajkovac.org.rs/gradjanski-vodic-kroz-budzet/>
- Požarevac – Poziv za raspravu o nacrtu plana kapitalnih investicija - <https://pozarevac.rs/poziv-za-ucesce-u-javnoj-raspravi-o-nacrtu-zakljucka-o-donosenju-plana-kapitalnih-ulaganja-grada-pozarevca-za-period-2019-2022-godina/>
- Palilula (Niš) – Vodič za građane za nacrt odluke o budžetu objavljen u oktobru - http://palilula.eu/wp-content/uploads/gopBudzet/Gradjanski_vodic_kroz_nacrt_Odluke_o_buzdetu_2019.pdf
- Beograd – Vodič za građane kroz izvršenje budžeta - <https://www.beograd.rs/cir/gradska-vlast/1764408-vodic-kroz-izvrsenje-budzeta-grada-beograda-za-2018-godinu/>

JLS i građani

Dobre prakse:

- Šabac – Omogućava građanima da prate status svojih predmeta (upravnih postupaka)-
<http://sabac.rs/usluge/proverite-status-predmeta.htm>
- Ada – Pobrojane sve usluge i rokovi - <http://www.adam.org.rs/sr/usluzni-centar/por-prava-dec-dodatak>
- Sombor – Građani mogu da prate tok predmeta - <http://wp.sombor.rs:8180/opisportal/>
- Sremska Mitrovica – Građani mogu da prate tok predmeta-
http://89.110.202.144/web_portal_sremskamitrovica/default.cfm?action=mod&sta=list2&koliko=list22
- Bač – Upravni postupci sa opisom i rokovima http://www.bac.rs/administrativni_postupci
- Niš – Elektronski registar propisa - <http://www.eservis.ni.rs/propisi/> i Elektronski registar upravnih postupaka - <http://regap.ni.rs/>
- Vranje - Elektronski registar upravnih postupaka - <https://regap.vranje.org.rs/>
- Stari grad - Procesne procedure sa rokovima za pružanje usluga -
<http://www.starigrad.org.rs/dokumenti/procesne-procedure/>
- Požarevac – Postoji registar propisa - <https://pozarevac.rs/wp-content/uploads/2019/05/Registar-Propisa-2019.pdf>
- Bač – Aplikacija za prijavljivanje problema sa mogućnošću praćenja prijave -
<https://play.google.com/store/apps/details?id=dunavnet.com.mojbac>

Pristup informacijama od javnog značaja i Informator

Dobre prakse:

- Bečeј - vrlo detaljno uputstvo u vezi sa pristupom informacijama od javnog značaja, uključujući sve organe vlasti u toj opštini od kojih se mogu tražiti informacije (uklučujući mesne zajednice, javnu upravu i javna preduzeća) -
<http://www.becej.rs/%d1%81%d0%b5%d1%80%d0%b2%d0%b8%d1%81-%d0%b3%d1%80%d0%b0%d1%92%d0%b0%d0%bd%d0%b0/%d0%b8%d0%bd%d1%84%d0%be%d1%80%d0%bc%d0%b0%d1%86%d0%b8%d1%98%d0%b5-%d0%be%d0%b4-%d1%98%d0%b0%d0%b2%d0%bd%d0%be%d0%b3-%d0%b7%d0%b0%d0%bd%d0%b0%d1%87%d0%b0%d1%98%d0%b0/>
- Varvarin – Informator o radu za primer. Sadržani su rokovi za usluge koje pruža uprava, plate funkcionera i pregled isplaćenih naknada za prethodni period -
<http://varvarin.org.rs/wp-content/uploads/2019/06/Informator-31.05.2019.pdf>
- Plandište – Još jedan dobar primer informatora o radu, podaci o rokovima za određene usluge - <http://plandiste-opstina.rs/dokumenti/informator-o-radu/>
- Šabac – Veoma detaljne informacije o pristupu informacijama od javnog značaja -
<http://sabac.rs/usluge/pristup-informacijama-od-javnog-znacaja-i-zastita-podataka-o-licnosti.htm>
- Vrnjačka Banja – Sveobuhvatna stranica sa detaljnim podacima o zahtevima za pristup informacijama od javnog značaja - <http://vrnjackabanja.gov.rs/dokumenta/zahtev-za-informacije-od-javnog-znacaja>

Javne nabavke

Dobre prakse:

- Medijana (Niš) – Interesantno rešena stranica posvećena javnih nabavkama (tabelarni prikaz dokumenata) - <http://medijana.rs/javne/2019>
- Beograd – Postoji poseban gradski portal sa dokumentima o javnim nabavkama - <https://nabavke.beograd.gov.rs/>
- Sombor – Javne nabavke su kategorizovane, odvojene po tekućim i zaključenim. Veoma lako za pretragu - <https://www.sombor.rs/gradska-uprava/javne-nabavke-2/>; u arhivi su planovi javnih nabavki za prethodne godine.

Javna preduzeća i javne ustanove

Dobre prakse:

- Novi Pazar – Dobra web stranica o JP i JU - <https://www.novipazar.rs/lokalna-samouprava/javna-preduzeca> <http://www.novipazar.rs/lokalna-samouprava/javne-ustanove>. Objavljeni su skoro svi podaci, uključujući broj zaposlenih i dokumentaciju o radu javnih preduzeća i ustanova. Objavljeni su konkursi i rešenja o imenovanju direktora, što je dobra praksa, ali je za pozitivno bodovanje indikatora 66 i 67 potrebno objaviti i zapisnike sa sednica komisije za izbor direktora.
- Kanjiža – Objavljeni zapisnici sa sednica komisije za izbor direktora - <http://www.kanjiza.rs/ujlap/site/index-sr.html?mnu=2&art=3-5-3-dokumenti-sr.html>
- Bečeј – Dobre stranice o JP i JU, uključujući zapisnike sa sednica komisije za izbore direktora javnih preduzeća - <http://www.becej.rs/%d0%be%d0%bf%d1%88%d1%82%d0%b8%d0%bd%d0%b0-%d0%b1%d0%b5%d1%87%d0%b5%d1%98/%d1%98%d0%b0%d0%b2%d0%bd%d0%b0-%d0%bf%d1%80%d0%b5%d0%b4%d1%83%d0%b7%d0%b5%d1%9b%d0%b0/> <http://www.becej.rs/%d0%be%d0%bf%d1%88%d1%82%d0%b8%d0%bd%d0%b0-%d0%b1%d0%b5%d1%87%d0%b5%d1%98/%d0%be%d0%b1%d1%80%d0%b0%d0%b2%d0%b5%d1%9b%d0%b0/>
- Vrnjačka Banja – Predstavljena JP i JU sa osnovnim podacima i linkovima - <http://vrnjackabanja.gov.rs/privreda/javna-preduzeca-i-budzetski-korisnici> odmah se vidi ko nema sajt, obavezan po zakonu
- Ljubovija - Imena članova svih upravnih i nadzornih odbora koje bira Skupština opštine - <http://www.ljubovija.rs/lokalna/66>
- Niš – Postoji stranica „Komisija za sprovođenje konkursa za izbor direktora javnih preduzeća grada Niša”, na kojoj su rešenja o imenovanju i rang liste, ali nema zapisnika sa sednice komisije - <http://www.gu.ni.rs/komisija-za-sprovodjenje-konkursa-za-izbor-direktora-javnih-preduzeca-grada-nisa/>
- Plandište – Dobra stranica o javnim preduzećima i javnim ustanovama - <http://plandiste-opstina.rs/lokalna-vlast/javna-preduzeca-ustanove/>
- Novi Sad – Postoje podaci o direktorima i članovima upravnih odbora i nadzornih odbora javnih preduzeća, javnih komunalnih preduzeća, javnih ustanova i školskih odbora - <http://www.novisad.rs/articles/45>

- Niš – Na stranici JP objedinjene cene usluga i izveštaji o poslovanju i finansijski izveštaji - <http://www.gu.ni.rs/institucije/javna-preduzeca/>
- Mali Zvornik - Jedan od retkih primera da se na sajtu javnog komunalnog preduzeća mogu naći sistematizacija i ažurni poslovni program, kao i poslovni izveštaji - <http://jkpdrina.rs/>

Javne rasprave i javni konkursi

Dobre prakse:

- Sokobanja - Postoji tabelarni prikaz konkursa sa pratećom dokumentacijom -
<http://www.opstinasokobanja.com/%D0%BE%D1%83/%D0%B0%D0%BA%D1%82%D1%83%D0%B5%D0%BB%D0%BD%D0%B8-%D0%BA%D0%BE%D0%BD%D0%BA%D1%83%D1%80%D1%81%D0%B8>
- Nova Crnja - Dobar primer izveštaja sa javne rasprave -
<http://www.sonovacrnja.org.rs/images/2018/Vesti/IJR.pdf>
- Krupanj – Nastavak dobre prakse objavljivanja izveštaja o realizaciji sufinsansiranih medijskih projekata -
http://www.krupanj.org.rs/index.php?id=97&file=tl_files/css/IZVESTAJ%20o%20realizaciji%20sufinsansiranih%20projekata%20na%20konkursu%20za%20sufinsansiranje%20projekta%20proizvodnje%20medijskih%20sadrzaja%20u%20oblasti%20javnog%20inf.%20u%202019.god..doc
- Aleksinac – Postoji izveštaj o utrošenim sredstvima na konkursu za medijske projekte. Nije evaluacija, ali se navodi na koji način su korisnici dokazivali da su proizveli ono na što su se obavezali i kako su pravdali utrošena sredstva -
<http://www.aleksinac.org/images/zoo/oglasna-tabla/konkursi/2019/Izvestaj%20o%20utrosenim%20opravdanim%20sredstvima.pdf>
- Blace – Postoji izveštaj o ispunjavanju obaveza korisnika sredstava na projektu za finansiranje medijskih sadržaja -
https://www.blace.org.rs/images/dokumenta/Analiza_medijskih_projekata_u_2019._godini.pdf
- Krupanj – Pozivi i izveštaji sa rasprave o budžetu -
<http://www.krupanj.org.rs/index.php?id=58&items=2670>
<http://www.krupanj.org.rs/index.php?id=58&items=2701>
<http://www.krupanj.org.rs/index.php?id=58&items=2707>
<http://www.krupanj.org.rs/index.php?id=58&items=2718>
- Crna Trava - Odličan primer odgovora na predloge sa javne rasprave -
<http://www.opstinacrnatrava.org.rs/assets/izvestaj-sa-javne-rasprave-povodom-nacrtanovog-statuta-opstine-crna-trava.pdf>
- Kragujevac – Objedinjeni konkursi i odluke po konkursima - <https://www.kragujevac.rs/e-usluge/konkursi-stipendije-pozivi/>
- Bač – Dobar primer izveštavanja sa javnih raspava:
<http://www.bac.rs/sr/%D1%80%D0%B5%D0%B2%D0%B8%D0%B7%D0%B8%D1%98%D0%B0-%D1%81%D1%82%D1%80%D0%BD%D1%82%D0%BD%D0%BD%D1%8B%D1%98%D0%BD%D0%BE%D0%BD%D0%BF%D1%88%D1%82%D0%BD%D1%8B%D0%BD%D0%BD%D1%87>
- Bač – Grupisani konkursi i odluke - <https://www.bac.rs/sr/konkursi>

- Vladimirci – Na stranici "Oglasi i konkursi" grupisani su oglasi i pojedine odluke i rešenja. Grafički bi moglo bolje da se uredi, ali u osnovi je dobro rešenje -
<http://vladimirci.org.rs/web/oglasi-i-konkursi/>

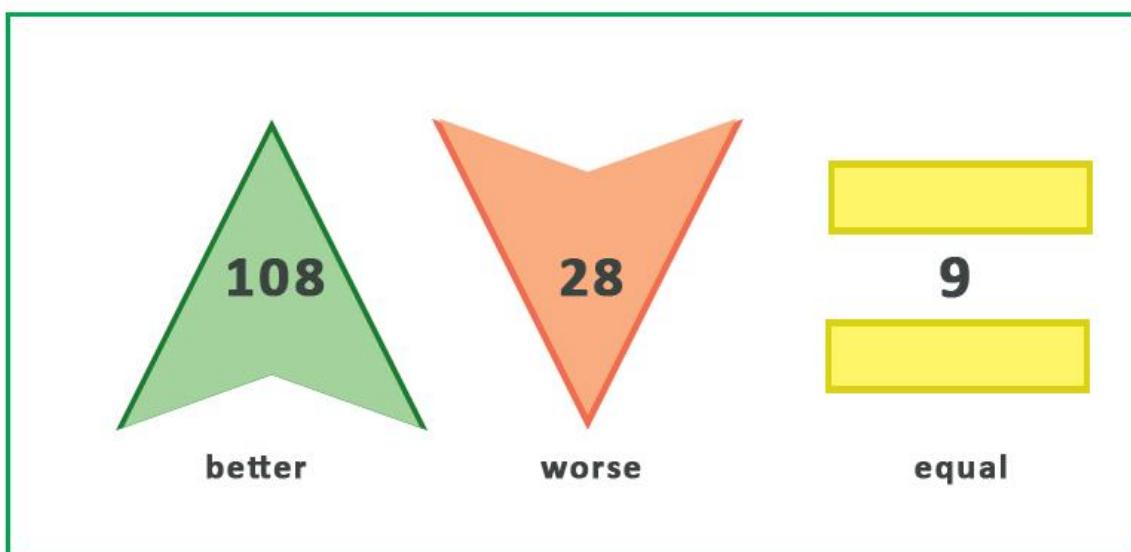
Druga pitanja

Dobre prakse:

- Novi Pazar - Registar lobista - <https://www.novipazar.rs/usluge/3645-registar-lobista>
- Novi Pazar – Plan rada Gradske uprave -
https://www.novipazar.rs/images/dokumenti/plan_rada/Plan_rada_GUIPP_2020.pdf
- Sombor - Vrlo detaljne informacije o mesnim zajednicama:
<https://www.sombor.rs/lokalna-samouprava/mesne-zajednice/>
- Sombor - Broj zaposlenih u svim organima lokalne samouprave - mesečni izveštaji koji se šalju Upravi za trezor -<https://www.sombor.rs/lokalna-samouprava/broj-zaposlenih-u-organima-ls/broj-zaposlenih-u-organima-ls-2019-godina/> uključuje i JU i JP
- Žabari – Pregledna stranica sa prostornim planovima i planovima generalne i detaljne regulacije - <https://zabari.org.rs/dokumenti/category/planska-dokumenta/>
- Bač – Odlično rešenje za pretragu dokumenata po kategorijama i godinama -
<https://www.bac.rs/sr/dokumenta>
- Sombor - Postoje tabela sa spiskom svih imenovanih i zaposlenih u gradskoj vlasti -
<https://www.sombor.rs/dokumenti-organa-grada/imenovana-postavljena-i-zaposlena-lica/> i spisak zaposlenih u gradu, u službi budžetske inspekcije i pravobranilaštvo koji primaju naknadu putnih troškova - <https://www.sombor.rs/dokumenti-organa-grada/imenovana-postavljena-i-zaposlena-lica/>. Ovo je odličan primer: iako nije među indikatorima, dobra je mera za sprečavanje zloupotreba.
- Vrbas - Posebna stranica Odeljenja za urbanizam - <https://urbanizam.vrbas.net/> i stranica za inspekcijske službe - <https://inspekcije.vrbas.net/>

Poređenja sa prethodnim LTI istraživanjima

Grafikon br. 6: Poređenje 2020. i 2019. – koliko je JLS imalo bolji, lošiji ili isti rezultat

Ukupan prosečan LTI za 145 JLS u 2020. godini (45,9) promenio se za 6 poena u odnosu na 2019., ali i u poređenju sa 2015., kada je bio istovetan prošlogodišnjem.

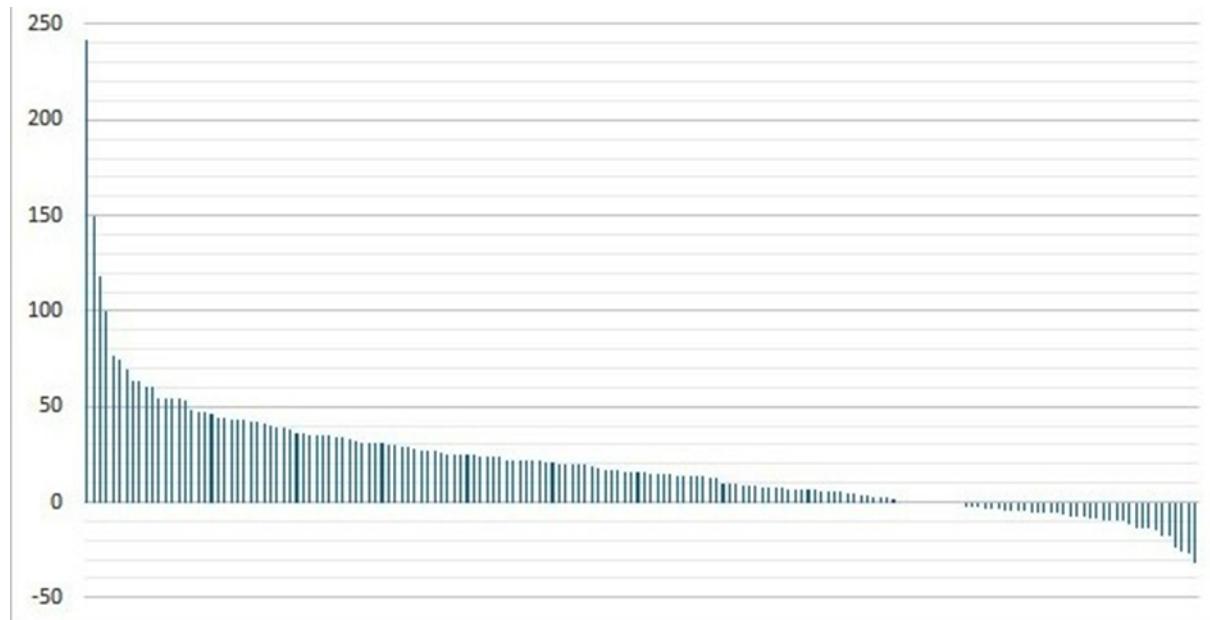
Devet gradova i opština imalo je isti rezultat kao prošle godine. Oko 20% JLS (28) pogoršalo je skor u odnosu na 2019.

Činjenica da 37 JLS nije ni poboljšalo ni pogoršalo svoje rezultate upućuje na zaključak da ima još uvek veoma puno prostora za poboljšanje, uključujući mogućnost da se postigne značajan napredak kroz posvećen angažman u relativno kratkom roku.

Najbolje rangirana opština je Bečej, sa ocenom 83, druga je Novi Pazar sa 82, a treće mesto pripada Somboru, sa 80 poena. Kanjiža je četvrta sa 77, a slede je Leskovac sa 75 poena i Vranje, na šestom mestu, sa 73. U poređenju sa ukupnim učinkom iz LTI 2019., Bečej je napravio ogroman skok, sa 78. mesta i 38 poena na vodeću poziciju, a Kanjiža se sa 31. mesta na listi i skorom od 47 poena, popela na četvrtu poziciju sa 77 poena.

Na dnu tabele su Pećinci (25), Merošina (24), Preševo (23), Koceljeva i Svilajnac (po 22), Jagodina (21) i Bela Crkva (18). Dok Pećinci, Preševo i Jagodina imaju istovetan rezultat kako i 2019., Svilajnac i Bela Crkva su malo bolji nego ranije, ali i dalje su na začelju liste.

Grafikon br. 7: Procenat poboljšanja učinka 145 JLS 2019/2020

Legenda:

x-osa: Poboljšanje/pogoršanje u LTI 2020 u poređenju sa LTI 2019 kao osnovom

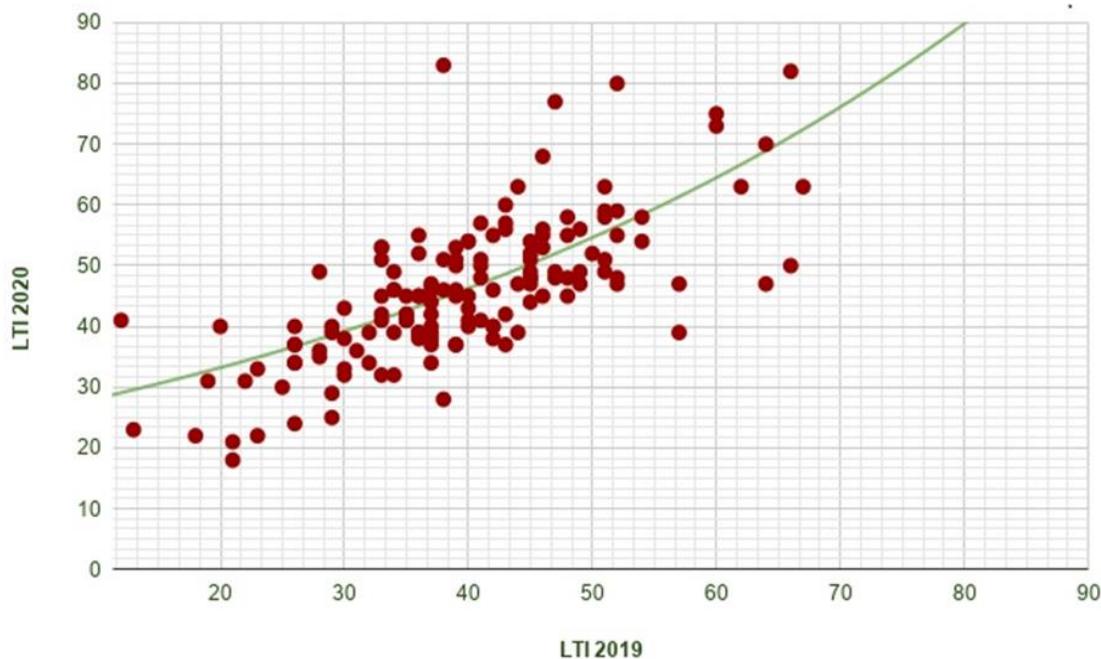
y-osa: % poboljšanja/pogoršanja učinka u LTI 2020 u poređenju sa LTI 2019 kao osnovom

Devet JLS koje su napredovale za 20 ili više poena tokom prethodne godine su: Ub, Golubac i Osečina (20), Gornji Milanovac (21), Sokobanja (22), Sombor (28), Smederevska Palanka (29), Kanjiža (30) i pobednik LTI 2020 - Bečeј sa 45 poena više nego lane. Sa druge strane, Požarevac je izgubio 18, Veliko Gradište 17, i Paraćin 16 poena. Zabrinjavajući trend primećen je i kod Malog Crnića (-10) i Kraljeva (-10).

To je još jedan dokaz da **jednom postignut nivo transparentnosti ni u kom slučaju nije garancija održive dobre prakse**. To može biti stvar političkih prioriteta ili pojedinačnog naporja jednog državnog službenika. Suprotno tome, pisane procedure i nezavisan monitoring mogli bi da pomognu u održavanju dobrih rezultata, i više od svega, pojedinačnim naporima ili zainteresovanim državnim službenicima i donosiocima odluka.

Procentualni napredak je bio najveći u tri JLS koje su imale vrlo niske početne pozicije. Na primer, Smederevska Palanka je poboljšala rezultat od prošle godine više od 3 puta (sa 12 na 41), ali to je bilo dovoljno samo da postigne ukupni rezultat koji je približan nacionalnom proseku. U isto vreme Bečeј je više nego udvostručio svoj skor (sa 38 na 83) i stigao do prve pozicije.

Grafikon br. 8: Distribucija JLS perma njihovom rezultatu u LTI 2019 i LTI 2020

Poređenje rezultata u različitim oblastima istraživanja

Kada uporedimo LTI 2020 sa LTI 2019, rezultati su uglavnom bolji (osim u oblasti informatora o radu), ali vrlo skromni. Najveće poboljšanje dogodilo se u oblasti "JLS i građani" (11% ukupno, ili relativan napredak od 35%), solidan napredak se beleži i u oblasti "budžet" (10,8% ukupno, ili relativan napredak od 22,3%), dok je "slobodan pristup informacijama" zanemarivo bolji, jedva nešto više od jednog procenta.

Neke razlike mogu se u određenoj meri objasniti promenama u zakonodavstvu ili nacionalnoj politici. Verovatno je da bi poboljšanje realizacije budžeta moglo biti povezano sa dobrim primerima centralne vlade i podrškom donatora, npr. u oblasti pripreme „građanskog budžeta“, pravorenene pripreme republičkog budžeta krajem 2019. godine i podsticaja za organizovanje javnih rasprava na osnovu odredbi novih statuta zasnovanih na novom Zakonu o lokalnoj samoupravi, Zakonu o planskom sistemu, lokalnim antikorupcijskim planovima i inicijativama organizacija civilnog društva. Sa druge strane, slabija disciplina u kategoriji "informator o radu" može se povezati sa nedostatkom upravnog inspekcijskog nadzora, nedovoljnim kapacitetima poverenika za vršenje nadzora i lokalnih administracija za izvršavanje dužnosti vezanih za pripremu tog dokumenta. Na ukupno poboljšanje transparentnosti u različitim oblastima istraživanja može **uticati i promocija LTI 2019, prateće naknadne aktivnosti i pojedinačni napor** javnih službenika u JLS koji su najviše zainteresovani da poboljšaju svoje rezultate u novim ciklusima istraživanja. Još jedan mogući faktor koji je imao uticaj, mogu biti **predstojeći lokalni izbori**.

Preporuke

Transparentnost Srbija, uz određene modifikacije, ponavlja sledeće preporuke iz prethodnih krugova istraživanja:

Najvažnije informacije na sajtu (o budžetu, odluke skupštine, veća, informacije o javnim preduzećima, javnim nabavkama itd.) **bi trebalo da budu sistematizovane:**

- JLS bi trebalo da otvore posebne stranice **posvećenu aktivnostima skupštine** (kao i aktivnostima gradonačelnika i veća) na kojoj bi se nalazili svi relevantni dokumenti i informacije, kao što su najava naredne sednice sa dnevним redom i materijalima (uključujući i zapisnike sa prethodnih sednica), izveštaji sa sednica, sa donetim odlukama ili tačnim linkovima ka službenom glasilu u kome su odluke objavljene;
- JLS bi trebalo da otvore **posebne stranice „Budžet”**, na kojima bi bile ne samo usvojene odluke o budžetu, već i sve druge informacije i dokumenti u vezi sa budžetom - periodični izveštaji o izvršenju, završni računi (godišnji izveštaj), rebalansi, građanski budžeti, pozivi na javne rasprave o budžetu i izveštaji sa javnih rasprava;
- informacije **o javnim konkursima i pozivima bi trebalo da budu objavljeni zajedno sa informacijama o rezultatima konkursa.** TS preporučuje objavljivanje izveštaja o implementaciji projekata NVO/medija koje je finansirala JLS.

Elektronski registar administrativnih procedura bi trebalo da bude uveden u sve gradove i opštine, a **informacije** o procedurama i rokovima postupanja opštinskih uprava vidljive u **uslužnim centrima – alternativno** – omogućiti građanima (uz eventualnu pomoć zaposlenih) da na računaru u prostorijama JLS pristupe registru administrativnih procedura;

Kontakt informacije odbornika (e-mail adrese, brojevi telefona, vreme i mesto za redovne sastanke sa građanima, ukoliko je definisano) bi trebalo da budu objavljene na web sajtovima, uz spiskove odbornika;

JLS koje imaju tehničke i finansijske mogućnosti, bi trebalo da **uspostave mehanizme putem kojih bi građani mogli da prate tok svog predmeta** i dobiju podatke o postupanju po žalbama, predstavkama i prigovorima. Ukoliko ne postoje takve mogućnosti, TS preporučuje da se vidno objave brojevi telefona državnih službenika od kojih se mogu dobiti ove informacije. Ovo bi bilo regulisano i elektronskim registrom administrativnih procedura;

JLS bi trebalo da jasno obaveste građane **o mehanizmima za prijavu nepravilnosti** i mehanizmima za prijavu sumnje na korupciju. Takve informacije bi trebalo da budu objavljene na sajtovima i u uslužnim centrima (prostorijama uprave);

JLS bi trebalo **da pripreme svoje informatore o radu** u skladu sa Uputstvom za izradu i objavljivanje informatora o radu državnog organa, koji je propisao Poverenik za informacije od javnog značaja i da ih ažuriraju u skladu sa Uputstvom (najmanje jednom mesečno);

JLS bi trebalo **da urede svoje stranice posvećene javnim preduzećima, javnim komunalnim preduzećima i javnim ustanovama**. Takve stranice nađene su u 113 (JP) odnosno 100 (JU) od 145 JLS opština i gradova. U okviru te stranice, TS preporučuje formiranje segmenta posvećenog delovanju Komisije za izbor direktora JP/JKP i da se na njoj objavljuju svi dokumenti nastali u radu Komisije. Ovo se posebno odnosi na zapisnike sa sednica. Svrha bi bila da se vidi na koji način su bodosani kandidati i formirane rang liste. TS preporučuje da se na toj stranici objavljuju i planovi rada javnih preduzeća i javnih ustanova (ili linkovi ka njima), sistematizacije i podaci o aktuelnom broju zaposlenih (ili linkovi ka ovim podacima na sajtovima JP/JKP i JU);

JLS bi trebalo da **učine javnim podatke o nepokretnostima u svom vlasništvu** (poslovni prostor, stanovi i drugi objekti, građevinsko zemljište, poljoprivredno zemljište), sa podacima o korisnicima i iznosima zakupa koji korisnici plaćaju. To mogu učiniti kreiranjem svoje baze podataka ili koristeći aplikaciju koju pripeđuje Direkcija za imovinu RS.

Zaključci

Indeks transparentnosti lokalne samouprave LTI 2020 predstavlja istraživanje, ocenjivanje i rangiranje svih gradova, opština i gradskih opština u Srbiji. Istraživanje pokriva 145 jedinica lokalne samouprave i 25 gradskih opština. TS je sprovedla ovo istraživanje drugi put za redom koristeći istu metodologiju i indikatore. Prvo LTI istraživanje na nacionalnom nivou urađeno je 2015.

Prosečan rezultat LTI 2020 je 46, što je relativno nisko. Ipak, ohrabruje i sama činjenica da postoji neosporno poboljšanje zabeleženo nakon samo godinu dana, u poređenju sa stagnacijom u periodu 2015/2019 (prosečan rezultat 40).

LTI 2020 pokazuje da predani državni službenici mogu napraviti razliku i značajno poboljšati transparentnost lokalne uprave. Međutim, oni to uglavnom čine bez šire podrške nacionalne politike, što bi osiguralo da reforme u pravcu transparentnosti u lokalnim samoupravama budu održive, bez obzira na političke promene u lokalnim samoupravama. Ovo istraživanje pokazuje i da jednom postignut nivo transparentnosti ni u kom slučaju nije garancija održive dobre prakse.

Samo 13 od 145 opština ima LTI veći od 60, i samo tri JLS veći od 80, što pokazuje da su neophodni značajni i kontinuirani napori za poboljšanje i održavanje transparentnosti, čak i među najboljim akterima. Daleko bolji rezultati zabeleženi su u oblastima u kojima je transparentnost jasno propisana zakonima. Međutim, čak i ako postoji zakonska obaveza objavljivanja dokumenata, utvrđeno je da značajan broj opština nije ispunio dužnosti, kao što je slučaj sa Zakonom o javnim preduzećima.

U ovom ciklusu istraživanja uočene su neke pozitivne promene ili noviteti koji bi takve promene mogli doneti u budućnosti. Značajno veći broj JLS objavljuje informacije o glasanju u lokalnim skupštinama, zapisnike sa prethodnih sednica, kontakte odbornika, izveštaje o realizaciji budžeta, izveštaje o javnim raspravama o budžetu, finansijske planove korisnika budžeta, rokove za izdavanje dokumenata, informacije kako prijavljiviti nepravilnosti, izveštaje o radu javnih ustanova, izveštaje sa o javnih rasprava, kao i informacije o broju zaposlenih.

Više od 70% JLS usvojilo je lokalne antikorupcijske planove (LAP). Puna primena ovih planova takođe bi trebalo da poveća LTI rezultate, jer se koncept LAP-ova uveliko zasniva na transparentnosti kao mehanizmu prevencije korupcije.

Većina negativnih nalaza identifikovanih u LTI 2019, i dalje je pristuna: neredovno ažuriranje informatora u radu ili neobjavljanje svih obaveznih informacija; nedostatak informacija o postupcima donošenja odluka i nedostatak informacija o nekretninama i drugoj opštinskoj imovini. Kada su u pitanju tačnost i sveobuhvatnost informatora o radu, rezultati su se dodatno pogoršali.

Ovaj izveštaj identificuje i pojedinačne dobre prakse i mogućnosti za poboljšanje. Stoga je na lokalnim samoupravama da ga koriste kao alat za unapređenje transparentnosti svog rada.

Aneksi

Aneks 1. Prosečan rezultat po indikatorima

Indikatorska pitanja	% max rezultata
36. Da li je informacija o radnom vremenu uprave dostupna na web sajtu, ili broj telefona putem koga je moguće dobiti takvu informaciju?	100.0%
53. Da li na sajtu postoji stranica posvećena javnim nabavkama?	97.2%
55. Da li su na sajtu ili u informatoru objavljeni podaci o sprovedenim javnim nabavkama u proteklih 12 meseci?	96.6%
54. Da li su na sajtu objavljeni podaci o javnim nabavkama u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama (konkursi, dokumentacija, izmene, pitanja i odgovori...)	94.5%
95. Da li je predsednik opštine podneo izveštaj o imovini?	94.5%
17. Da li je budžet za tekuću godinu dostupan na sajtu?	93.8%
51. Da li su podaci o podnošenju zahteva za slobodan pristup informacijama od javnog značaja na sajtu?	93.1%
77. Da li jedinice lokalne samouprave na sajtu redovno objavljaju poziv za zakup imovine u svom vlasništvu?	91.0%
12. Da li je spisak odbornika objavljen na sajtu?	89.7%
89. Da li su prostorani planovi objavljeni na sajtu?	89.0%
39 Da li su na sajtu objavljene kontrolne liste opštinskih (gradskih) inspekcija?	86.9%
30. Da li su objavljeni finansijski planovi indirektnih korisnika budžeta, odnosno da li je vidljiva struktura namenjena indirektnim korisnicima?	85.5%
48. Da li je JLS na vreme dostavila tražene informacije? (zahtev za pristup informacijama od javnog značaja)	84.1%
50. Opština nema neizvršena rešenja Poverenika u 2019. godini?	84.1%
15. Da li je poslovnikom predviđeno vreme za javna pitanja odbornika gradonačelniku / predsedniku opštine i/ili gradskom veću?	83.4%
19. Da li je na sajtu objavljen budžet u mašinski čitljivom formatu?	83.4%
80. Da li su na sajtu objavljeni konkursi/rezultati konkursa za dodelu sredstava nevladinim organizacijama?	82.8%
31. Da li opštinska uprava ima uslužni centar (šalter salu) preko kojeg pruža svoje usluge građanima?	82.1%
79. Da li su na sajtu objavljeni konkursi odnosno rezultati konkursa za dodelu sredstava medijima u poslednjih 12 meseci?	80.0%
14. Da li je službeni list dostupan na sajtu?	78.6%
34. Da li na sajtu postoji opcija da građani prijave nepravilnosti u radu, odnosno kršenje zakona?	78.6%
43. Da li na sajtu ili u Informatoru o radu postoji obaveštenje da građani mogu da prisustvuju skupštinskim sednicama i uputstvo kako se za to prijavljuju?	78.6%

90. Da li su urbanistički planovi objavljeni na sajtu?	78.6%
60. Da li na sajtu postoji poseban segment posvećen javnim preduzećima, sa podacima o javnim preduzećima?	77.9%
82. Da li je na sajtu objavljena strategija razvoja opštine?	77.9%
24. Da li je održana javna rasprava o budžetu – anketiranje građana ili konsultativni skupovi?	76.6%
62. Da li su sprovedeni konkursi za izbor direktora javnih preduzeća?	74.5%
25. Da li je na sajtu objavljen javni poziv na javnu raspravu o budžetu?	73.1%
75. Da li postoje podaci na sajtu o sprovedenim javnim raspravama u poslednjih 12 meseci (izuzev budžeta)?	72.4%
63. Da li je sproveden konkurs za izbor direktora javnih ustanova?	70.3%
94. Da li je lokalni antikorupcijski plan usvojen?	70.3%
61. Da li na sajtu postoji poseban segment posvećen javnim ustanovama, sa podacima?	69.0%
18. Da li je obrazloženje budžeta dostupno na web sajtu?	66.2%
27. Da li je razmatran završni račun budžeta za 2017?	61.4%
42. Da li na internet stranici opštine postoje kontakt podaci o članovima saveta / predsednicima mesnih zajednica?	59.3%
28. Da li je u poslednjih 12 meseci objavljen predlog završnog računa budžeta ili usvojeni završni račun budžeta?	57.9%
73. Da li je cenovnik usluga lokalnih institucija/preduzeća dostupan na Internetu/sajtu opštine ili JP/JU?	56.6%
16. Da li se sednice skupštine prenose direktno putem medija ili se objavljaju zapisnici (transkripti) ili emituju snimci sa sednica ili su dostupni snimci/prenosi na sajtu JLS?	55.2%
85. Da li je Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mesta uprave objavljen na web sajtu?	53.8%
93. Da li je usvojen Plan integriteta?	53.8%
23. Da li je na sajtu objavljen vodič za građane kroz budžet (građanski budžet)?	51.7%
56. Da li je Informator o radu objavljen na sajtu i ažuriran u poslednja tri meseca?	51.7%
36. Da li na sajtu postoji mogućnost da građani prijave neregularnosti ili kršenja zakona?	50.3%
58. Da li Informator o radu sadrži informacije o platama zvačnika i zaposlenih?	46.2%
20. Da li su 6-mesečni i 9-mesečni izveštaji o realizaciji budžeta dostupni na sajtu?	43.4%
26. Da li je izveštaj sa javne rasprave o budžetu objavljen na sajtu?	42.8%
87. Da li je postoji Etički kodeks za zaposlene i da li je dostupan na sajtu?	42.8%
11. Da li je dnevni red naredne sednice skupštine objavljen na sajtu?	42.1%
44. Da li postoje definisani termini za susret gradonačelnika sa građanima?	42.1%
37. Da li (ova/svi) mehanizmi za prijavljivanje omogućava anonimnost?	37.2%
68. Da li su godišnji planovi rada i izveštaji o radu javnih preduzeća objavljeni na sajtu JP (ili opštine)?	34.5%
71. Da li su podaci o broju zaposlenih u opštini i javnim institucijama objavljeni na sajtu?	32.4%

1. Da li su odluke koje usvaja skupština objavljene i dostupne na sajtu?	30.3%
3. Da li su odluke koje je usvojila skupština opštine u poslednja 24 meseca dostupne na sajtu?	27.6%
21. Da li su 6-mesečni i 9-mesečni izveštaji o izvršenju budžeta objavljeni na 6 cifara ekonomске klasifikacije?	26.2%
76. Da li izveštaji o javnim raspravama sadrže podatke o predlozima koje su građani izneli, i razloge za njihovo prihvatanje/odbijanje?	24.8%
49. Protiv opštine nisu podnošene žalbe u 2019.godini zbog ignorisanja zahteva za slobodan pristup informacijama od javnog značaja?	23.4%
70. Da li su godišnji planovi javnih ustanova objavljeni na sajtu javnih ustanova ili na sajtu JLS?	23.4%
46. Da li se održavaju redovne konferencije gradonačelnika za novinare (bar jednom mesečno)?	22.8%
29. Da li je objavljena i razmatrana revizija završnog računa budžeta u poslednjih 12 meseci?	22.1%
69. Da li su izveštaji o radu javnih ustanova objavljeni na sajtu opštine ili sajtu JU?	22.1%
13. Da li podaci za kontakt građana sa odbornicima postoje na sajtu??	21.4%
32. Da li su rokovi za izdavanje dokumenata i uputstva vidno istaknuti u uslužnom centru (šalter sali) ili u prostorijama uprave?	20.7%
59. Da li Informator o radu sadrži informacije o uslugama koje pruža opština i rokovima za njihovo pružanje?	20.7%
72. Da li su podaci o broju zaposlenih u javnim preduzećima objavljeni na sajtu JLS??	20.7%
47. Da li i na koji način opština sprovodi ispitivanje zadovoljstva korisnika usluga opštinske uprave u poslednje četiri godine?	18.6%
65. Da li je na sajtu JLS ili JU objavljena sistematizacija javnih ustanova?	18.6%
6. Da li su rezultati glasanja na poslednjoj sednici skupštine objavljeni na sajtu?	17.9%
9. Da li su na sajtu objavljeni amandmani podneti na predloge akata koji su razmatrani na poslednjoj sednici?	17.2%
64. Da li je sistematizacija javnih preduzeća objavljena na sajtu opštine ili JP?	16.6%
57. Da li Informator o radu sadrži aktuelan godišnji plan javnih nabavki ili link ka planu?	15.9%
5. Da li su na sajtu objavljeni predlozi akata pre razmatranja na sednici skupštine?	15.2%
84. Da li je izveštaj o radu uprave za prethodnu godinu objavljen?	14.5%
8. Da li su na sajtu objavljeni rezultati glasanja sa sednica skupštine održanih u protekla 24 meseca?	13.1%
33. Da li postoje podaci o prijavi korupcije u uslužnom centru (šalter sali) ili u prostorijama uprave?	11.7%
2. Da li su dostupne i objavljene na sajtu odluke koje usvaja gradsko veće?	11.0%
4. Da li su odluke koje je usvajalo gradsko veće u protekla 24 meseca dostupne na sajtu?	11.0%
40. Da li građanin da prati tok (status) predmeta na sajtu?	11.0%

22. Da li su mesečni izveštaji (ili kumulativni mesečni izveštaji) o izvršenju budžeta dostupni na sajtu?	10.3%
81. Da li su na sajtu objavljeni izveštaji o realizaciji projekata NVO koje je finansirala opština?	10.3%
41. Da li su na sajtu dostupni podaci o postupanju po žalbama, predstavkama i prigovorima?	9.7%
45. Da li su podaci o kontaktu gradonačelnika ili zamenika/predsednika opštine vidno dostupni?	9.0%
35. Da li na sajtu postoje mehanizmi za prijavljivanje korupcije?	7.6%
52. Da li je informacija o podnošenju zahteva za slobodan pristup informacijama od javnog značaja vidljiva u uslužnom centru (šalter sali) ili prostorijama uprave?	7.6%
74. Da li se sprovode konsultacije sa građanima kada se utvrđuju cene usluga JU i JP, kroz konsultativne skupove, ankete ili preko savetodavnog tela (čl. 83. Zakona o zaštiti potrošača)?	5.5%
66. Da li su dokumenti iz procedure izbora direktora javnog preduzeća objavljeni na sajtu JP ili opštine?	4.1%
10. Da li su na sajtu objavljena obrazloženja podnetih amandmana?	3.4%
67. Da li su dokumenti iz procedure izbora direktora javne ustanove objavljeni na sajtu JU ili opštine?	2.1%
83. Da li je godišnji plan rada uprave objavljen na sajtu?	2.1%
86. Da li na sajtu postoje podaci o aktivnostima Saveta za sprovodjenje etičkog kodeksa i kontaktima sa građanima?	1.4%
88. Da li je na sajtu objavljena evidencija imovine (nekretnina) u vlasništvu JLS koje su date u zakup, sa podacima o zakupcima, ceni i trajanju zakupa?	0.7%
91. Da li na sajtu JLS postoji evidencija kontakata sa lobistima?	0.7%
92. Da li na sajtu JLS postoji dnevni ili nedeljni raspored aktivnosti gradonačelnika?	0.7%
7. Da li su na sajtu objavljeni podaci kako su pojedinačno i poimenice odbornici glasali u raspravama o zakonodavstvu?	0.0%
78. Da li su na sajtu objavljeni izveštaji o dodeli imovine u zakup (poslovni prostori, poljoprivredno zemljište)?	0.0%

Aneks 2. Rezultati po opštinama/gradovima - poređenje sa LTI 2019

Kompletna lista

*Rezultat za 2020.g. je boldovan
 (Poboljšanje ili pogoršanje za više od 30% je osenčeno)*

	SVE OPŠTINE/GRADOVI	LTI 2019	LTI 2020	Promena u poenima	Procentualna promena
1	Bećej	38	83	45	118%
2	Novi Pazar	66	82	16	24%
3	Sombor	52	80	28	54%
4	Kanjiža	47	77	30	64%
5	Leskovac	60	75	15	25%
6	Vranje	60	73	13	22%
7	Užice	64	70	6	9%
8	Sokobanja	46	68	22	48%
9	Subotica	51	63	12	24%
10	Zrenjanin	44	63	19	43%
11	Plandište	67	63	-4	-6%
12	Vrnjačka Banja	62	63	1	2%
13	Vladičin Han	43	60	17	40%
14	Temerin	52	59	7	13%
15	Petrovac	51	59	8	16%
16	Senta	51	58	7	14%
17	Krupanj	48	58	10	21%
18	Čačak	54	58	4	7%
19	Šabac	41	57	16	39%
20	Čajetina	43	57	14	33%
21	Novi Sad	43	56	13	30%
22	Ruma	49	56	7	14%
23	Gadžin Han	46	56	10	22%
24	Žabalj	36	55	19	53%
25	Indija	52	55	3	6%
26	Kragujevac	42	55	13	31%
27	Priboj	48	55	7	15%
28	Ivanjica	46	55	9	20%
29	Bačka Topola	45	54	9	20%
30	Vrbas	40	54	14	35%
31	Knjaževac	54	54	0	0%
32	Požega	40	54	14	35%

33	Srbobran	46	53	7	15%
34	Osečina	33	53	20	61%
35	Golubac	33	53	20	61%
36	Arilje	39	53	14	36%
37	Ljubovija	45	52	7	16%
38	Mali Zvornik	36	52	16	44%
39	Topola	50	52	2	4%
40	Apatin	41	51	10	24%
41	Bački Petrovac	51	51	0	0%
42	Sremska Mitrovica	45	51	6	13%
43	Smederevo	39	51	12	31%
44	Kučevac	33	51	18	55%
45	Dimitrovgrad	38	51	13	34%
46	Novi Kneževac	39	50	11	28%
47	Paraćin	66	50	-16	-24%
48	Bojnik	41	50	9	22%
49	Pančevo	45	49	4	9%
50	Bač	49	49	0	0%
51	Rača	34	49	15	44%
52	Gornji Milanovac	28	49	21	75%
53	Varvarin	51	49	-2	-4%
54	Trstenik	47	49	2	4%
55	Kula	45	48	3	7%
56	Odžaci	41	48	7	17%
57	Irig	48	48	0	0%
58	Negotin	45	48	3	7%
59	Babušnica	47	48	1	2%
60	Bosilegrad	52	48	-4	-8%
61	Kikinda	49	47	-2	-4%
62	Mionica	37	47	10	27%
63	Veliko Gradište	64	47	-17	-27%
64	Nova Varoš	45	47	2	4%
65	Kraljevo	57	47	-10	-18%
66	Raška	44	47	3	7%
67	Kruševac	52	47	-5	-10%
68	Loznica	38	46	8	21%
69	Bor	42	46	4	10%
70	Bajina Bašta	34	46	12	35%
71	Niš	34	46	12	35%
72	Blace	37	46	9	24%
73	Bela Palanka	39	46	7	18%
74	Novi Bečeј	48	45	-3	-6%

75	Čoka	39	45	6	15%
76	Valjevo	40	45	5	13%
77	Velika Plana	36	45	9	25%
78	Žagubica	35	45	10	29%
79	Tutin	36	45	9	25%
80	Ražanj	33	45	12	36%
81	Pirot	46	45	-1	-2%
82	Žitište	37	44	7	19%
83	Kuršumlija	45	44	-1	-2%
84	Kosjerić	30	43	13	43%
85	Aleksinac	40	43	3	8%
86	Opovo	33	42	9	27%
87	Beočin	35	42	7	20%
88	Zaječar	43	42	-1	-2%
89	Prijepolje	37	42	5	14%
90	Vlasotince	35	42	7	20%
91	Kovin	40	41	1	2%
92	Lajkovac	35	41	6	17%
93	Smederevska Palanka	12	41	29	242%
94	Brus	35	41	6	17%
95	Doljevac	33	41	8	24%
96	Crna Trava	41	41	0	0%
97	Vršac	42	40	-2	-5%
98	Titel	29	40	11	38%
99	Stara Pazova	26	40	14	54%
100	Ub	20	40	20	100%
101	Žabari	37	40	3	8%
102	Boljevac	40	40	0	0%
103	Surdulica	42	40	-2	-5%
104	Mali Iđoš	36	39	3	8%
105	Ljig	29	39	10	34%
106	Požarevac	57	39	-18	-32%
107	Aranđelovac	44	39	-5	-11%
108	Batočina	36	39	3	8%
109	Majdanpek	32	39	7	22%
110	Sjenica	34	39	5	15%
111	Aleksandrovac	37	39	2	5%
112	Vladimirci	36	38	2	6%
113	Ćićevac	42	38	-4	-10%
114	Žitorađa	30	38	8	27%
115	Prokuplje	37	38	1	3%
116	Ada	26	37	11	42%

117	Bačka Palanka	37	37	0	0%
118	Lapovo	39	37	-2	-5%
119	Rekovac	39	37	-2	-5%
120	Svrljig	43	37	-6	-14%
121	Medveđa	26	37	11	42%
122	Alibunar	31	36	5	16%
123	Kovačica	28	36	8	29%
124	Kladovo	28	35	7	25%
125	Sečanj	26	34	8	31%
126	Knić	26	34	8	31%
127	Despotovac	37	34	-3	-8%
128	Bujanovac	32	34	2	6%
129	Beograd	30	33	3	10%
130	Nova Crnja	23	33	10	43%
131	Šid	30	32	2	7%
132	Lučani	33	32	-1	-3%
133	Trgovište	34	32	-2	-6%
134	Sremski Karlovci	22	31	9	41%
135	Bogatić	19	31	12	63%
136	Lebane	25	30	5	20%
137	Ćuprija	29	29	0	0%
138	Malo Crniće	38	28	-10	-26%
139	Pećinci	29	25	-4	-14%
140	Merošina	26	24	-2	-8%
141	Preševo	13	23	10	77%
142	Koceljeva	23	22	-1	-4%
143	Svilajnac	18	22	4	22%
144	Jagodina	21	21	0	0%
145	Bela Crkva	21	18	-3	-14%
146	Surčin *	42	53	11	26%
147	Barajevo *	32	47	15	47%
148	Sevojno *	37	42	5	14%
149	Obrenovac *	38	41	3	8%
150	Zvezdara *	38	40	2	5%
151	Pantelej *	23	39	16	70%
152	Zemun *	26	38	12	46%
153	Lazarevac *	36	36	0	0%
154	Savski Venac *	38	36	-2	-5%
155	Niška Banja *	31	35	4	13%
156	Mladenovac *	25	33	8	32%
157	Čukarica *	37	32	-5	-14%

158	Rakovica *	21	31	10	48%
159	Kostolac *	23	30	7	30%
160	Grocka *	31	28	-3	-10%
161	Novi Beograd *	27	28	1	4%
162	Stari Grad *	23	28	5	22%
163	Palilula Niš*	31	28	-3	-10%
164	Crveni Krst *	20	28	8	40%
165	Vranjska Banja *	10	25	15	150%
166	Vračar *	26	24	-2	-8%
167	Palilula *	29	24	-5	-17%
168	Medijana *	25	24	-1	-4%
169	Voždovac *	24	22	-2	-8%
170	Sopot *	13	20	7	54%

Opštine koje su izgubile više od 10 poena od 2019 *

JLS	LTI 2019	LTI 2020	izgubljeni poeni	% pogoršanja
Paraćin	66	50	-16	-24%
Veliko Gradište	64	47	-17	-27%
Požarevac	57	39	-18	-32%
Kraljevo	57	47	-10	-18%
Malo Crniće	38	28	-10	-26%

* Nijedna gradska opština nije izgubila više od 10 poena (Čukarica i Palilula (Beograd) izgubile su najveći broj poena od 2019- pet). Samo pet JLS je izgubilo 10 ili više poena.

Sledeća stranica:

Aneks 3. Rezultati JLS po grupama indikatora

		Indikatori po kategorijama 2020 / 2019																									
JLS	Skupština i veće (max 18)			Budžet (max 15)			JLS i građani (max 17)			Slobodan pristup informacijama (max 6)			Javne nabavke (max 4)			Informator o radu (max 4)			Javna preduzeća i javne ustanove (max 15)			Javne rasprave i javni konkursi (max 7)			Osnovni indikatori (max 10)		
	2019	2020	score	2019	2020	score	2019	2020	score	2019	2020	score	2019	2020	score	2019	2020	score	2019	2020	score	2019	2020	score			
Ada	3	5	↑	0	0	➡	2	6	↑	3	5	↑	4	4	➡	0	4	↑	6	9	↑	1	2	↑	6	6	➡
Aleksandrovac	2	2	➡	10	10	➡	5	7	↑	4	3	⬇	4	4	➡	2	4	↑	0	3	↑	4	3	⬇	6	6	➡
Aleksinac	5	5	➡	5	8	↑	5	6	↑	4	3	⬇	4	4	➡	3	4	↑	5	5	➡	4	6	↑	8	8	➡
Alibunar	3	5	↑	6	6	➡	4	5	↑	3	2	⬇	4	4	➡	2	4	↑	2	1	⬇	4	4	➡	8	6	⬇
Apatin	4	5	↑	9	12	↑	4	11	↑	5	4	⬇	4	4	➡	2	4	↑	5	7	↑	3	2	⬇	8	8	➡
Aranđelovac	4	4	➡	8	4	⬇	8	9	↑	4	4	➡	4	4	➡	2	4	↑	5	3	⬇	3	3	➡	8	8	➡
Arilje	9	12	↑	5	4	⬇	5	9	↑	4	4	➡	4	4	➡	2	4	↑	2	10	↑	3	3	➡	8	10	↑
Babušnica	4	5	↑	11	12	↑	6	5	⬇	5	1	⬇	4	4	➡	1	4	↑	4	7	↑	4	5	↑	8	6	⬇
Bač	6	5	⬇	10	11	↑	7	8	↑	4	4	➡	4	4	➡	3	4	↑	4	4	➡	5	5	➡	8	8	➡
Bačka Palanka	5	5	➡	8	4	⬇	4	7	↑	4	4	➡	4	4	➡	2	3	↑	4	3	⬇	2	4	↑	8	6	⬇
Bačka Topola	8	9	↑	8	11	↑	6	8	↑	4	5	↑	4	4	➡	1	3	↑	4	7	↑	4	4	➡	8	8	➡
Bački Petrovac	13	11	⬇	7	8	↑	5	7	↑	5	5	➡	4	4	➡	1	3	↑	4	5	↑	4	4	➡	10	10	➡
Bajina Bašta	3	8	↑	4	6	↑	4	5	↑	5	4	⬇	4	4	➡	2	3	↑	5	8	↑	3	4	↑	8	10	↑
Batočina	3	5	↑	6	7	↑	3	3	➡	5	5	➡	4	4	➡	2	3	↑	4	4	➡	3	4	↑	8	8	➡
Bečeј	5	14	↑	7	14	↑	8	16	↑	3	5	↑	4	4	➡	1	3	↑	3	14	↑	2	5	↑	8	10	↑
Bela Crkva	2	3	↑	0	1	↑	4	2	⬇	0	1	↑	0	0	➡	2	3	↑	6	2	⬇	2	3	↑	0	2	↑
Bela Palanka	1	2	↑	9	11	↑	5	9	↑	4	3	⬇	4	4	➡	0	3	↑	5	5	➡	4	3	⬇	6	6	➡
Beočin	4	4	➡	1	4	↑	6	8	↑	1	4	↑	4	4	➡	2	3	↑	9	5	⬇	1	4	↑	4	8	↑
Beograd	3	3	➡	5	6	↑	3	4	↑	1	1	➡	4	4	➡	2	3	↑	5	6	↑	1	1	➡	6	6	➡
Blace	3	5	↑	6	9	↑	5	7	↑	6	5	⬇	4	4	➡	0	3	↑	2	3	↑	3	4	↑	8	8	➡
Bogatić	1	2	↑	0	6	↑	3	6	↑	4	2	⬇	1	4	↑	2	3	↑	4	3	⬇	0	3	↑	2	4	↑
Bojnik	5	9	↑	7	8	↑	8	10	↑	5	5	➡	3	4	↑	2	3	↑	4	4	➡	3	2	⬇	8	10	↑

JLS	Indikatori po kategorijama 2020 / 2019																										
	Skupština i veće (max 18)			Budžet (max 15)			JLS i građani (max 17)			Slobodan pristup informacijama (max 6)		Javne nabavke (max 4)		Informator o radu (max 4)		Javna preduzeća i javne ustanove (max 15)		Javne rasprave i javni konkursi (max 7)		Osnovni indikatori (max 10)							
	2019	2020	score	2019	2020	score	2019	2020	score	2019	2020	score	2019	2020	score	2019	2020	score	2019	2020	score	2019	2020	score			
Boljevac	4	3	⬇️	5	7	⬆️	8	8	➡️	3	4	⬆️	4	4	➡️	1	3	⬆️	5	2	⬇️	4	5	⬆️	8	8	➡️
Bor	5	5	➡️	9	12	⬆️	7	7	➡️	4	4	➡️	4	4	➡️	1	3	⬆️	5	2	⬇️	3	6	⬆️	8	8	➡️
Bosilegrad	9	8	⬇️	13	11	⬇️	5	8	⬆️	3	4	⬆️	4	4	➡️	2	3	⬆️	5	5	➡️	4	3	⬇️	10	8	⬇️
Brus	3	5	⬆️	7	9	⬆️	6	6	➡️	4	6	⬆️	4	4	➡️	1	3	⬆️	1	2	⬆️	5	4	⬇️	8	8	➡️
Bujanovac	7	7	➡️	7	5	⬇️	8	9	⬆️	4	4	➡️	0	0	➡️	1	2	⬆️	0	4	⬆️	3	4	⬆️	6	6	➡️
Čačak	13	13	➡️	9	10	⬆️	7	8	⬆️	3	1	⬇️	1	4	⬆️	3	2	⬇️	8	11	⬆️	4	4	➡️	8	8	➡️
Čajetina	3	6	⬆️	9	12	⬆️	6	11	⬆️	2	4	⬆️	4	4	➡️	2	2	➡️	6	7	⬆️	5	4	⬇️	6	8	⬆️
Ćićevac	4	4	➡️	10	9	⬇️	5	6	⬆️	4	2	⬇️	4	4	➡️	1	2	⬆️	5	5	➡️	5	4	⬇️	8	6	⬇️
Čoka	4	6	⬆️	6	9	⬆️	4	7	⬆️	5	5	➡️	4	4	➡️	3	2	⬇️	8	2	⬇️	1	4	⬆️	6	8	⬆️
Crna Trava	5	3	⬇️	7	8	⬆️	6	9	⬆️	4	4	➡️	3	4	⬆️	2	2	➡️	6	4	⬇️	4	3	⬇️	8	8	➡️
Ćuprija	5	4	⬇️	3	4	⬆️	3	5	⬆️	2	4	⬆️	4	4	➡️	0	2	⬆️	6	0	⬇️	4	3	⬇️	6	8	⬆️
Despotovac	9	5	⬇️	8	6	⬇️	3	6	⬆️	5	4	⬇️	4	2	⬇️	3	2	⬇️	0	2	⬆️	3	3	➡️	10	6	⬇️
Dimitrovgrad	8	12	⬆️	0	6	⬆️	4	5	⬆️	4	3	⬇️	4	4	➡️	0	2	⬆️	7	9	⬆️	4	4	➡️	8	10	⬆️
Doljevac	4	5	⬆️	4	8	⬆️	4	6	⬆️	3	5	⬆️	4	4	➡️	1	2	⬆️	1	1	➡️	4	5	⬆️	6	8	⬆️
Gadžin Han	11	11	➡️	9	8	⬇️	5	8	⬆️	3	4	⬆️	4	4	➡️	0	2	⬆️	4	8	⬆️	3	4	⬆️	8	8	➡️
Golubac	1	2	⬆️	10	9	⬇️	5	7	⬆️	3	5	⬆️	4	4	➡️	0	2	⬆️	4	8	⬆️	2	3	⬆️	6	6	➡️
Gornji Milanovac	3	5	⬆️	0	6	⬆️	4	11	⬆️	5	4	⬇️	4	4	➡️	1	2	⬆️	3	11	⬆️	3	4	⬆️	6	8	⬆️
Indija	10	10	➡️	9	9	➡️	8	9	⬆️	5	4	⬇️	4	4	➡️	3	2	⬇️	6	10	⬆️	1	2	⬆️	10	10	➡️
Irig	8	7	⬇️	8	10	⬆️	6	5	⬇️	4	5	⬆️	4	4	➡️	3	2	⬇️	5	4	⬇️	3	3	➡️	8	8	➡️
Ivanjica	5	5	➡️	9	11	⬆️	5	9	⬆️	4	3	⬇️	4	4	➡️	3	2	⬇️	5	9	⬆️	5	4	⬇️	8	8	➡️
Jagodina	1	3	⬆️	0	0	➡️	3	3	➡️	3	3	➡️	4	3	⬇️	2	2	➡️	3	3	➡️	3	3	➡️	4	4	➡️
Kanjiža	12	14	⬆️	8	14	⬆️	4	11	⬆️	4	5	⬆️	4	4	➡️	2	2	➡️	7	11	⬆️	4	6	⬆️	8	10	⬆️

	Indikatori po kategorijama 2020 / 2019																										
	Skupština i veće (max 18)			Budžet (max 15)			JLS i građani (max 17)			Slobodan pristup informacijama (max 6)			Javne nabavke (max 4)			Informator o radu (max 4)			Javna preduzeća i javne ustanove (max 15)			Javne rasprave i javni konkursi (max 7)			Osnovni indikatori (max 10)		
	2019	2020	score	2019	2020	score	2019	2020	score	2019	2020	score	2019	2020	score	2019	2020	score	2019	2020	score	2019	2020	score	2019	2020	score
JLS																											
Kikinda	5	5	➡	10	11	⬆	9	7	⬇	5	4	⬇	4	4	➡	1	2	⬆	7	5	⬇	2	3	⬆	8	8	➡
Kladovo	1	5	⬆	7	7	➡	11	9	⬇	2	4	⬆	4	4	➡	1	2	⬆	2	1	⬇	0	1	⬆	6	8	⬆
Knić	4	3	⬇	1	4	⬆	5	3	⬇	4	4	➡	1	4	⬆	0	2	⬆	7	8	⬆	1	4	⬆	4	6	⬆
Knjaževac	5	7	⬆	11	12	⬆	6	7	⬆	5	4	⬇	4	4	➡	2	2	➡	7	4	⬇	5	5	➡	8	8	➡
Koceljeva	1	2	⬆	6	4	⬇	1	3	⬆	4	4	➡	4	2	⬇	0	2	⬆	2	4	⬆	1	0	⬇	6	4	⬇
Kosjerić	6	8	⬆	2	8	⬆	4	8	⬆	3	2	⬇	4	4	➡	0	2	⬆	6	6	➡	2	3	⬆	6	8	⬆
Kovačica	4	5	⬆	1	4	⬆	3	6	⬆	4	4	➡	4	4	➡	2	2	➡	1	3	⬆	2	4	⬆	6	8	⬆
Kovin	3	3	➡	10	10	➡	7	7	➡	5	4	⬇	4	4	➡	1	2	⬆	4	2	⬇	2	4	⬆	8	8	➡
Kragujevac	9	15	⬆	6	9	⬆	6	5	⬇	4	4	➡	3	4	⬆	1	2	⬆	6	7	⬆	2	3	⬆	8	10	⬆
Kraljevo	12	5	⬇	9	8	⬇	9	7	⬇	4	4	➡	4	4	➡	4	2	⬇	4	8	⬆	3	4	⬆	10	8	⬇
Krupanj	7	10	⬆	13	13	➡	5	7	⬆	4	5	⬆	2	4	⬆	2	2	➡	2	4	⬆	7	6	⬇	6	10	⬆
Kruševac	6	5	⬇	12	12	➡	6	5	⬇	4	5	⬆	4	4	➡	2	2	➡	6	4	⬇	4	3	⬇	8	10	⬆
Kučevac	6	6	➡	9	10	⬆	4	5	⬆	1	3	⬆	4	4	➡	0	2	⬆	3	5	⬆	2	3	⬆	8	8	➡
Kula	5	6	⬆	9	5	⬇	5	10	⬆	4	5	⬆	4	4	➡	1	2	⬆	9	11	⬆	3	4	⬆	8	8	➡
Kuršumlija	4	3	⬇	9	10	⬆	5	10	⬆	5	4	⬇	4	4	➡	2	1	⬇	6	1	⬇	3	4	⬆	8	8	➡
Lajkovac	6	6	➡	7	8	⬆	5	7	⬆	5	6	⬆	4	4	➡	1	1	➡	2	1	⬇	1	5	⬆	8	8	➡
Lapovo	4	5	⬆	6	6	➡	5	4	⬇	4	5	⬆	4	4	➡	2	1	⬇	6	3	⬇	3	4	⬆	8	8	➡
Lebane	1	1	➡	5	5	➡	2	6	⬆	4	1	⬇	4	4	➡	1	1	➡	0	4	⬆	4	4	➡	6	4	⬇
Leskovac	14	16	⬆	11	13	⬆	5	10	⬆	3	3	➡	4	4	➡	3	1	⬇	5	11	⬆	6	5	⬇	10	10	➡
Ljig	5	5	➡	6	8	⬆	2	5	⬆	3	4	⬆	1	4	⬆	2	1	⬇	2	5	⬆	2	1	⬇	6	8	⬆
Ljubovija	3	5	⬆	13	13	➡	3	7	⬆	3	3	➡	4	4	➡	4	1	⬇	6	8	⬆	3	5	⬆	6	8	⬆
Loznica	6	8	⬆	6	10	⬆	6	6	➡	3	2	⬇	4	4	➡	3	1	⬇	5	8	⬆	0	5	⬆	10	8	⬇

JLS	Indikatori po kategorijama 2020 / 2019																		Javne preduzeća i javne ustanove (max 15)			Javne rasprave i javni konkursi (max 7)					
	Skupština i veće (max 18)			Budžet (max 15)			JLS i građani (max 17)			Slobodan pristup informacijama (max 6)			Javne nabavke (max 4)			Informator o radu (max 4)			Javna preduzeća i javne ustanove (max 15)			Javne rasprave i javni konkursi (max 7)					
	2019	2020	score	2019	2020	score	2019	2020	score	2019	2020	score	2019	2020	score	2019	2020	score	2019	2020	score	2019	2020	score			
Lučani	3	3	➡	8	7	⬇	3	5	⬆	3	4	⬆	4	1	⬇	2	1	⬇	4	7	⬆	2	2	➡	8	6	⬇
Majdanpek	4	4	➡	4	7	⬆	8	7	⬇	3	3	➡	4	4	➡	2	1	⬇	3	2	⬇	2	4	⬆	8	8	➡
Mali Iđoš	3	3	➡	3	6	⬆	4	6	⬆	5	4	⬇	4	4	➡	2	1	⬇	6	4	⬇	3	4	⬆	8	8	➡
Mali Zvornik	5	6	⬆	5	10	⬆	5	8	⬆	4	4	➡	4	4	➡	1	1	➡	2	7	⬆	4	5	⬆	6	8	⬆
Malo Crniće	3	4	⬆	9	12	⬆	2	6	⬆	4	5	⬆	4	4	➡	1	1	➡	4	5	⬆	4	4	➡	8	8	➡
Medveđa	2	4	⬆	7	7	➡	4	7	⬆	5	4	⬇	0	4	⬆	2	1	⬇	1	4	⬆	1	1	➡	4	6	⬆
Merošina	1	1	➡	0	1	⬆	5	7	⬆	5	4	⬇	4	4	➡	0	1	⬆	2	1	⬇	4	1	⬇	4	4	➡
Mionica	7	13	⬆	4	8	⬆	3	6	⬆	5	4	⬇	4	4	➡	4	1	⬇	4	3	⬇	3	1	⬇	8	10	⬆
Negotin	5	5	➡	12	10	⬇	8	10	⬆	5	4	⬇	1	4	⬆	2	1	⬇	5	6	⬆	1	2	⬆	6	8	⬆
Niš	5	5	➡	9	13	⬆	5	7	⬆	2	2	➡	4	4	➡	1	1	➡	3	6	⬆	3	4	⬆	4	4	➡
Nova Crnja	2	2	➡	0	3	⬆	3	7	⬆	4	4	➡	4	4	➡	1	1	➡	4	0	⬇	3	5	⬆	6	8	⬆
Nova Varoš	5	5	➡	13	13	➡	5	5	➡	2	4	⬆	4	4	➡	3	1	⬇	3	3	➡	4	4	➡	6	8	⬆
Novi Bečeј	4	5	⬆	11	10	⬇	6	9	⬆	4	3	⬇	4	4	➡	1	1	➡	5	4	⬇	4	4	➡	8	6	⬇
Novi Kneževac	5	5	➡	10	9	⬇	4	9	⬆	4	4	➡	4	4	➡	1	1	➡	5	8	⬆	3	4	⬆	8	8	➡
Novi Pazar	14	15	⬆	7	13	⬆	11	15	⬆	4	5	⬆	4	4	➡	4	1	⬇	10	11	⬆	4	4	➡	10	10	➡
Novi Sad	12	12	➡	6	10	⬆	7	8	⬆	3	3	➡	0	4	⬆	3	1	⬇	7	7	➡	2	3	⬆	8	10	⬆
Odžaci	6	5	⬇	7	9	⬆	5	9	⬆	2	4	⬆	4	4	➡	3	1	⬇	6	8	⬆	4	3	⬇	8	8	➡
Opovo	3	4	⬆	2	6	⬆	4	6	⬆	5	5	➡	4	4	➡	3	1	⬇	3	8	⬆	3	3	➡	6	8	⬆
Osečina	5	11	⬆	7	12	⬆	3	5	⬆	3	5	⬆	2	4	⬆	2	1	⬇	3	6	⬆	3	3	➡	2	10	⬆
Pančevac	6	5	⬇	9	12	⬆	6	5	⬇	4	4	➡	4	4	➡	2	1	⬇	4	6	⬆	4	3	⬇	8	8	➡
Paraćin	11	6	⬇	13	12	⬇	10	10	➡	2	2	➡	4	2	⬇	2	1	⬇	9	6	⬇	7	5	⬇	8	4	⬇
Pećinci	0	0	➡	5	5	➡	5	5	➡	4	3	⬇	4	4	➡	2	1	⬇	5	2	⬇	1	2	⬆	6	6	➡

JLS	Indikatori po kategorijama 2020 / 2019																							
	Skupština i veće (max 18)			Budžet (max 15)			JLS i građani (max 17)			Slobodan pristup informacijama (max 6)		Javne nabavke (max 4)		Informator o radu (max 4)		Javna preduzeća i javne ustanove (max 15)		Javne rasprave i javni konkursi (max 7)		Osnovni indikatori (max 10)				
	2019	2020	score	2019	2020	score	2019	2020	score	2019	2020	score	2019	2020	score	2019	2020	score	2019	2020	score	2019	2020	score
Petrovac	3	5	↑	11	13	↑	8	11	↑	5	4	↓	4	4	→	1	1	→	6	8	↑	5	5	→
Pirot	3	3	→	13	10	↓	5	8	↑	3	1	↓	4	4	→	2	1	↓	7	9	↑	3	4	↑
Plandište	15	14	↓	12	12	→	6	6	→	5	2	↓	4	4	→	3	1	↓	12	12	→	3	4	↑
Požarevac	8	5	↓	11	9	↓	9	10	↑	4	5	↑	4	4	→	3	1	↓	5	12	↑	4	4	→
Požega	12	12	→	5	8	↑	5	7	↑	2	2	→	4	4	→	1	1	→	3	7	↑	3	5	↑
Preševo	1	2	↑	1	2	↑	4	7	↑	3	4	↑	0	4	↑	0	1	↑	2	2	→	2	4	↑
Priboj	10	10	→	7	10	↑	10	10	→	3	4	↑	4	4	→	1	1	→	5	6	↑	3	4	↑
Prijepolje	5	5	→	8	11	↑	5	7	↑	3	2	↓	4	4	→	0	1	↑	3	5	↑	3	1	↓
Prokuplje	5	4	↓	8	7	↓	5	7	↑	4	3	↓	4	4	→	0	1	↑	2	3	↑	4	4	→
Rača	5	13	↑	1	7	↑	8	7	↓	2	4	↑	4	4	→	1	1	→	3	2	↓	4	3	↓
Raška	6	6	→	11	14	↑	4	5	↑	4	4	→	4	2	↓	2	1	↓	2	2	→	3	4	↑
Ražanj	4	4	→	8	12	↑	3	4	↑	4	4	→	4	4	→	0	1	↑	3	8	↑	3	2	↓
Rekovac	4	4	→	10	8	↓	3	4	↑	4	4	→	4	4	→	1	1	→	3	3	→	2	3	↑
Ruma	9	10	↑	10	11	↑	8	7	↓	4	4	→	4	4	→	3	1	↓	2	5	↑	5	4	↓
Šabac	4	6	↑	6	10	↑	7	12	↑	3	3	→	4	4	→	1	0	↓	6	7	↑	4	5	↑
Sečanj	1	2	↑	8	12	↑	4	5	↑	3	4	↑	3	4	↑	1	0	↓	3	2	↓	1	1	→
Senta	6	12	↑	12	10	↓	5	10	↑	5	5	→	4	4	→	1	0	↓	7	7	→	6	4	↓
Šid	3	3	→	3	3	→	4	7	↑	4	4	→	4	4	→	2	0	↓	4	4	→	2	2	→
Sjenica	3	5	↑	6	8	↑	4	5	↑	5	2	↓	4	4	→	1	0	↓	2	4	↑	2	2	→
Smederevo	2	6	↑	8	12	↑	9	7	↓	4	4	→	4	4	→	2	0	↓	3	7	↑	0	4	↑
Smederevska Palanka	0	5	↑	0	6	↑	4	6	↑	2	3	↑	3	4	↑	0	0	→	2	2	→	0	1	↑
Sokobanja	6	11	↑	9	13	↑	6	11	↑	4	6	↑	4	4	→	1	0	↓	5	8	↑	4	6	↑

		Indikatori po kategorijama 2020 / 2019																									
JLS	Skupština i veće (max 18)			Budžet (max 15)			JLS i građani (max 17)			Slobodan pristup informacijama (max 6)			Javne nabavke (max 4)			Informator o radu (max 4)			Javna preduzeća i javne ustanove (max 15)			Javne rasprave i javni konkursi (max 7)			Osnovni indikatori (max 10)		
	2019	2020	score	2019	2020	score	2019	2020	score	2019	2020	score	2019	2020	score	2019	2020	score	2019	2020	score	2019	2020	score			
Sombor	6	15	↑	7	15	↑	11	13	↑	4	5	↑	4	4	→	2	0	↓	5	9	↑	5	6	↑	8	10	↑
Srbobran	6	7	↑	9	10	↑	6	7	↑	4	5	↑	4	4	→	2	0	↓	6	8	↑	3	4	↑	8	8	↑
Sremska Mitrovica	3	3	→	9	13	↑	7	8	↑	4	5	↑	4	4	→	3	0	↓	7	5	↓	3	5	↑	8	8	↑
Sremski Karlovci	3	3	→	1	6	↑	3	4	↑	3	4	↑	4	4	→	0	0	→	0	2	↑	3	3	→	6	8	↑
Stara Pazova	2	2	→	6	8	↑	6	8	↑	3	3	→	4	4	→	1	0	↓	3	4	↑	0	5	↑	6	6	→
Subotica	10	11	↑	9	11	↑	8	8	→	3	2	↓	4	4	→	2	0	↓	6	10	↑	3	5	↑	10	8	↓
Surdulica	2	1	↓	6	8	↑	4	4	→	3	4	↑	4	4	→	2	0	↓	7	4	↓	5	4	↓	6	6	→
Svilajnac	1	2	↑	2	3	↑	5	5	→	2	2	→	0	0	→	2	0	↓	0	1	↑	3	3	→	0	0	→
Svrljig	3	2	↓	6	7	↑	7	6	↓	4	5	↑	4	4	→	2	0	↓	6	6	→	3	1	↓	6	6	→
Temerin	11	11	→	13	13	→	4	7	↑	4	5	↑	4	4	→	0	0	→	4	3	↓	4	5	↑	10	10	→
Titel	4	4	→	10	8	↓	2	8	↑	4	4	→	4	4	→	2	0	↓	1	4	↑	0	4	↑	8	8	→
Topola	9	10	↑	12	9	↓	3	5	↑	3	5	↑	4	4	→	3	0	↓	6	4	↓	4	3	↓	10	10	→
Trgovište	2	2	→	7	6	↓	6	6	→	4	4	→	4	4	→	1	0	↓	3	2	↓	2	3	↑	6	6	→
Trstenik	5	5	→	9	9	→	5	6	↑	6	4	↓	4	4	→	1	0	↓	5	8	↑	4	5	↑	8	8	→
Tutin	3	5	↑	13	13	→	7	9	↑	5	4	↓	1	4	↑	0	0	→	1	2	↑	2	4	↑	6	8	↑
Ub	5	5	→	0	6	↑	5	8	↑	2	4	↑	2	4	↑	0	0	→	2	5	↑	0	3	↑	2	8	↑
Užice	14	15	↑	13	14	↑	5	10	↑	3	4	↑	4	4	→	2	0	↓	10	10	→	5	5	→	10	10	→
Valjevo	5	8	↑	7	10	↑	4	6	↑	3	1	↓	4	4	→	0	0	→	6	4	↓	3	5	↑	8	8	→
Varvarin	4	4	→	12	13	↑	6	7	↑	5	4	↓	4	4	→	4	0	↓	5	4	↓	4	3	↓	8	8	→
Velika Plana	5	10	↑	7	8	↑	4	8	↑	3	3	→	4	4	→	1	0	↓	4	4	→	3	3	→	8	10	↑
Veliko Gradište	10	6	↓	15	14	↓	6	8	↑	5	4	↓	4	4	→	4	0	↓	7	12	↑	4	4	→	10	8	↓
Vladičin Han	6	10	↑	10	14	↑	5	9	↑	5	4	↓	1	4	↑	1	0	↓	4	5	↑	4	5	↑	6	8	↑

		Indikatori po kategorijama 2020 / 2019																									
JLS	Skupština i veće (max 18)			Budžet (max 15)			JLS i građani (max 17)			Slobodan pristup informacijama (max 6)			Javne nabavke radu (max 4)			Informator o javne ustanove (max 4)			Javna preduzeća i javne ustanove (max 15)			Javne rasprave i javni konkursi (max 7)			Osnovni indikatori (max 10)		
	2019	2020	score	2019	2020	score	2019	2020	score	2019	2020	score	2019	2020	score	2019	2020	score	2019	2020	score	2019	2020	score	2019	2020	score
Vladimirci	3	4		4	6		5	5		4	2		4	4		2	0		5	7		3	4		4	4	
Vlasotince	6	4		8	11		4	8		3	4		3	4		0	0		1	2		4	4		8	6	
Vranje	11	16		12	14		10	13		3	2		4	4		2	0		4	6		6	5		10	8	
Vrbas	5	5		6	9		9	11		2	4		4	4		1	0		6	5		3	5		8	8	
Vrnjačka Banja	14	14		12	14		9	8		4	4		4	4		0	0		5	7		6	5		10	10	
Vršac	6	6		5	7		5	5		4	2		4	4		2	0		6	5		3	3		8	6	
Žabalj	4	4		12	13		6	10		4	4		2	4		2	0		2	4		2	5		6	8	
Žabari	4	4		9	12		5	5		4	5		4	4		1	0		4	4		2	3		8	8	
Žagubica	4	9		6	6		5	7		4	4		4	4		2	0		2	2		4	3		8	8	
Zaječar	3	4		8	12		8	7		5	6		4	4		3	0		5	3		3	2		8	8	
Žitište	5	6		2	7		6	7		4	4		4	4		2	0		5	5		4	3		6	8	
Žitorađa	2	1		7	9		3	7		1	4		0	3		1	0		6	5		3	2		2	6	
Zrenjanin	11	15		9	12		5	9		4	4		4	4		2	0		3	5		2	4		10	10	
<i>average</i>	5	6		7	9		5	7		4	4		4	4		2	1		4	5		3	4		7	8	

Aneks 4: Najbolji akteri po kategorijama

Skupština i veće

Ukupni rang	JLS	Skupština i veće (maks. 18)
5	Leskovac	16
6	Vranje	16
25	Kragujevac	15
2	Novi Pazar	15
3	Sombor	15
7	Užice	15
12	Zrenjanin	15
4	Kanjiža	14
10	Plandište	14
1	Bečej	14
9	Vrnjačka Banja	14
63	Mionica	13
17	Čačak	13
54	Rača	13

JLS i građani

Ukupni rang	JLS	JLS i građani (maks. 17)
1	Bečej	16
2	Novi Pazar	15
3	Sombor	13
6	Vranje	13
20	Šabac	12
40	Apatin	11
32	Vrbas	11
14	Petrovac	11
8	Sokobanja	11
19	Čajetina	11
50	Gornji Milanovac	11
4	Kanjiža	11

Budžet

Ukupni rang	JLS	Budžet (maks 15)
3	Sombor	15
64	Veliko Gradište	14
9	Vrnjačka Banja	14
110	Raška	14
13	Vladičin Han	14
1	Bečej	14
7	Užice	14
6	Vranje	14
4	Kanjiža	14
15	Temerin	13
18	Krupanj	13
37	Ljubovija	13
14	Petrovac	13
8	Sokobanja	13
65	Nova Varoš	13
78	Tutin	13
51	Varvarin	13
71	Niš	13
5	Leskovac	13
26	Žabljak	13
45	Sremska Mitrovica	13
2	Novi Pazar	13

Informator o radu

Ukupni rang	JLS	Informator o radu (maks. 4)
53	Pančevo	4
2	Novi Pazar	4
3	Sombor	4
5	Leskovac	4
11	Subotica	4
23	Ruma	4
45	Sremska Mitrovica	4
6	Vranje	4
39	Topola	4

Slobodan pristup informacijama

Ukupni rang	JLS	Slobodan pristup informacijama (maks. 6)
92	Lajkovac	6
90	Zaječar	6
8	Sokobanja	6
94	Brus	6
29	Bačka Topola	5
116	Ada	5
4	Kanjiža	5
16	Senta	5
75	Čoka	5
86	Opovo	5
55	Kula	5
3	Sombor	5
41	Bački Petrovac	5
1	Bećej	5
36	Srbobran	5
15	Temerin	5
60	Irig	5
45	Sremska Mitrovica	5
18	Krupanj	5
33	Osečina	5
105	Požarevac	5
34	Golubac	5
103	Žabari	5
138	Malo Crniće	5
107	Batočina	5
39	Topola	5
118	Lapovo	5
2	Novi Pazar	5
67	Kruševac	5
95	Doljevac	5
120	Svrljig	5
72	Blace	5
47	Bojnik	5

Javna preduzeća i javne ustanove

Ukupan skor	JLS	Javna preduzeća i javne ustanove (maks. 15)
1	Bečej	14
105	Požarevac	12
64	Veliko Gradište	12
10	Plandište	12
14	Kanjiža	11
55	Kula	11
50	Gornji Milanovac	11
17	Čačak	11
2	Novi Pazar	11
5	Leskovac	11
24	Indija	10
35	Arilje	10
11	Subotica	10
7	Užice	10

Javne rasprave i javni konkursi

Ukupan skor	JLS	Javne debate i javni konkursi (maks.7)
69	Bor	6
8	Sokobanja	6
84	Aleksinac	6
3	Sombor	6
18	Krupanj	6
4	Kanjiža	6

Napomena: Gradske opštine nemaju iste ingerencije kao gradovi i opštine tako da njihove zbirne ocene, kao ni indikatori po kategorijama ne mogu biti upoređivani

Aneks 5. Procenat poboljšanja LTI 2020 u odnosu na 2019

JLS	2019	2020	Apsolutna promena	Relativna promena
1. Da li su odluke koje usvaja skupština objavljene i dostupne na sajtu?	22.80%	30.3%	7.5%	33%
2. Da li su odluke koje usvaja gradsko veće obavljene i dostupne na sajtu?	11.70%	11.0%	-0.7%	-6%
3. Da li su odluke koje je usvajala skupština u protekla 24 meseca dostupne na sajtu?	20.70%	27.6%	6.9%	33%
4. Da li su odluke koje je usvajalo gradsko veće u protekla 24 meseca dostupne na sajtu?	11.70%	11.0%	-0.7%	-6%
5. Da li su na sajtu objavljeni predlozi akata pre razmatranja na sednici skupštine?	16.60%	15.2%	-1.4%	-9%
6. Da li su na sajtu objavljeni rezultati glasanja na poslednjoj sednici skupštine?	11.00%	17.9%	6.9%	63%
7. Da li su na sajtu objavljeni podaci kako su pojedinačno i poimenice odbornici glasali?	0.00%	0.0%	0.0%	0%
8. Da li su na sajtu objavljeni rezultati glasanja sa sednicu skupštine u protekla 24 meseca?	6.90%	13.1%	6.2%	90%
9. Da li su na sajtu objavljeni amandmani podneti na predloge akata koji su razmatrani na poslednjoj sednici?	7.60%	17.2%	9.6%	127%
10. Da li su na sajtu objavljena obrazloženja podnetih amandmana?	4.80%	3.4%	-1.4%	-28%
11. Da li je na sajtu objavljen dnevni red naredne sednice skupštine?	33.80%	42.1%	8.3%	24%
12. Da li je na sajtu objavljen spisak odbornika?	86.20%	89.7%	3.5%	4%
13. Da li na sajtu postoje podaci o kontaktu građana sa odbornicima?	9.70%	21.4%	11.7%	120%
14. Da li je službeni list dostupan na sajtu?	75.90%	78.6%	2.7%	4%
15. Da li je poslovnikom predviđeno vreme za javna pitanja odbornika gradonačelniku ili gradskom veću?	68.30%	83.4%	15.1%	22%
16. Da li se sednice skupštine prenose direktno putem medija ili se objavljaju zapisnici (transkripti) ili emituju snimci sa sednica ili su dostupni snimci/prenosi na sajtu JLS?	44.80%	55.2%	10.4%	23%
17. Da li je budžet za tekuću godinu dostupan na sajtu?	81.40%	93.8%	12.4%	15%
18. Da li je obrazloženje budžeta dostupno na sajtu?	60.70%	66.2%	5.5%	9%
19. Da li je na sajtu objavljen budžet u mašinski čitljivom obliku?	69.00%	83.4%	14.4%	21%

20. Da li su 6-mesečni i 9-mesečni izveštaji o izvršenju budžeta dostupni na sajtu?	34.50%	43.4%	8.9%	26%
21. Da li su 6-mesečni i 9-mesečni izveštaji o izvršenju budžeta objavljeni na 6 cifara ekonomske klasifikacije?	16.60%	26.2%	9.6%	58%
22. Da li su mesečni izveštaji (ili kumulativni mesečni izveštaji) o izvršenju budžeta dostupni na sajtu?	9.70%	10.3%	0.6%	7%
23. Da li je na sajtu objavljen vodič za građane kroz budžet (građanski budžet)?	37.20%	51.7%	14.5%	39%
24. Da li je održana javna rasprava o budžetu – anketiranje građana ili konsultativni skupovi?	66.20%	76.6%	10.4%	16%
25. Da li je na sajtu objavljen javni poziv na javnu raspravu o budžetu?	48.30%	73.1%	24.8%	51%
26. Da li je na sajtu objavljen izveštaj o javnoj raspravi o budžetu?	17.90%	42.8%	24.9%	139%
27. Da li je razmatran završni račun budžeta?	67.60%	61.4%	-6.2%	-9%
28. Da li je u poslednjih 12 meseci objavljen predlog završnog računa budžeta ili usvojeni završni račun budžeta?	57.90%	57.9%	0.0%	0%
29. Da li je u poslednjih 12 meseci objavljena i razmatrana revizija završnog računa budžeta?	17.90%	22.1%	4.2%	23%
30. Da li su objavljeni finansijski planovi indirektnih korisnika budžeta odnosno da li je vidljiva struktura sredstava namenjena za indikretne korisnike?	60.00%	85.5%	25.5%	43%
31. Da li opštinska uprava ima uslužni centar (šalter salu) preko kojeg pruža sve usluge?	79.30%	82.1%	2.8%	3%
32. Da li su u uslužnom centru (šalter sali) ili u prostorijama uprave vidno istaknuti rokovi za izdavanje dokumenata i uputstva?	5.50%	20.7%	15.2%	276%
33. Da li u uslužnom centru (šalter sali) ili prostorijama uprave postoje podaci o prijavi korupcije?	3.40%	11.7%	8.3%	245%
34. Da li na u uslužnom centru (šalter sali) ili prostorijama uprave postoji mogućnost da građani prijave nepravilnosti u radu odnosno kršenje zakona?	18.60%	78.6%	60.0%	323%
35. Da li na sajtu postoje mehanizmi za prijavu korupcije?	5.50%	7.6%	2.1%	38%
36. Da li na sajtu postoji opcija da građani prijave nepravilnosti u radu odnosno kršenje zakona?	97.90%	50.3%	-47.6%	-49%
37. Da li svi mehanizmi za prijavu korupcije i nepravilnosti dozvoljavaju anonimne prijave?	25.50%	37.2%	11.7%	46%

36. Da li je na sajtu dostupan podatak o radnom vremenu uprave sa građanima ili podaci o tel. broju preko kojeg je moguće dobiti tu informaciju?	9.00%	100.0%	91.0%	1011%
39 Da li su na sajtu objavljene kontrolne liste opštinskih (gradskih) inspekcija?	84.80%	86.9%	2.1%	2%
40. Da li korisnik usluga JLS može da prati tok (status) predmeta na sajtu?	9.00%	11.0%	2.0%	23%
41. Da li su na sajtu dostupni podaci o postupanju po žalbama, predstavkama i prigovorima?	5.50%	9.7%	4.2%	76%
42. Da li na internet stranici opštine postoje kontakt podaci o članovima saveta?	55.90%	59.3%	3.4%	6%
43. Da li na sajtu ili u informatoru postoji obaveštenje da građani mogu da prisustvuju sednicama skupštine i uputstvo kako se prijavljuju?	51.70%	78.6%	26.9%	52%
44. Da li postoje definisani termini za susret gradonačelnika sa građanima?	41.40%	42.1%	0.7%	2%
45. Da li su vidno dostupni podaci o kontaktu predsednika opštine / gradonačelnika ili zamenika sa građanima?	9.70%	9.0%	-0.7%	-8%
46. Da li se održavaju redovne konferencije za novinare (bar jednom mesečno) gradonačelnika?	15.20%	22.8%	7.6%	50%
47. Da li i na koji način opština sprovodi ispitivanje zadovoljstva građana korisnika usluga opštinske uprave u poslednje četiri godine?	20.70%	18.6%	-2.1%	-10%
48. Da li je JLS na vreme dostavila tražene informacije (zahtev za pristup informacijama od javnog značaja)?	90.30%	84.1%	-6.2%	-7%
49. Protiv opštine nisu podnošene žalbe u 2019. godini zbog nedostavljanja (ignorisanja zahteva) informacija od javnog značaja?	26.20%	23.4%	-2.8%	-11%
50. Opština nema neizvršena rešenja Poverenika u 2019. godini?	71.00%	84.1%	13.1%	19%
51. Da li su podaci o podnošenju zahteva za slobodan pristup informacijama na sajtu?	86.20%	93.1%	6.9%	8%
52. Da li je informacija o podnošenju zahteva za slobodan pristup informacijama vidljiva u uslužnom centru ili prostorijama uprave?	6.20%	7.6%	1.4%	22%
53. Da li na sajtu postoji stranica posvećena javnim nabavkama?	94.50%	97.2%	2.7%	3%
54. Da li su na sajtu objavljeni podaci o JN u skladu sa ZJN (konkursi, dokumentacija, izmene, pitanja i odgovori...)?	87.60%	94.5%	6.9%	8%
55. Da li su na sajtu ili u informatoru obavljeni podaci o sprovedenim JN u proteklih 12 meseci?	86.90%	96.6%	9.7%	11%

56. Da li je informator objavljen na sajtu i ažuriran u poslednja 3 meseca?	58.60%	51.7%	-6.9%	-12%
57. Da li informator sadrži aktuelan godišnji plan javnih nabavki ili link ka planu?	17.20%	15.9%	-1.3%	-8%
58. Da li informator sadrži informaciju o platama funkcionera i službenika?	62.80%	46.2%	-16.6%	-26%
59. Da li informator sadrži podatke o uslugama koje opština pruža I rokovima za njihovo pružanje?	22.10%	20.7%	-1.4%	-6%
60. Da li na sajtu postoji poseban segment posvećen javnim preduzećima sa podacima o JP?	76.60%	77.9%	1.3%	2%
61. Da li na sajtu postoji poseban segment posvećen javnim ustanovama sa podacima o JU?	68.30%	69.0%	0.7%	1%
62. Da li su sprovedeni konkursi za izbor direktora javnih preduzeća?	74.50%	74.5%	0.0%	0%
63. Da li je sproveden konkurs za izbor direktora javnih ustanova?	60.00%	70.3%	10.3%	17%
64. Da li je na sajtu JLS ili JP objavljena sistematizacija JP?	11.70%	16.6%	4.9%	41%
65. Da li je na sajtu JLS ili JU objavljena sistematizacija JU?	7.60%	18.6%	11.0%	145%
66. Da li su na sajtu JLS ili JP objavljeni dokumenti iz procedure izbora direktora JP?	2.10%	4.1%	2.0%	97%
67. Da li su na sajtu JLS ili JU objavljeni dokumenti iz procedure izbora direktora JU?	0.00%	2.1%	2.1%	NA
68. Da li su na sajtu JP (ili opštine) objavljeni godišnji planovi rada i izveštaji o radu JP?	26.90%	34.5%	7.6%	28%
69. Da li su na sajtu opštine ili JU objavljeni izveštaji o radu javnih ustanova?	8.30%	22.1%	13.8%	166%
70. Da li su na sajtu javnih ustanova ili na sajtu JLS objavljeni godišnji planovi rada javnih ustanova?	13.10%	23.4%	10.3%	79%
71. Da li su podaci o broju zaposlenih u opštini i JU objavljeni na sajtu?	20.70%	32.4%	11.7%	57%
72. Da li su podaci o broju zaposlenih u javnim preduzećima objavljeni na sajtu JLS?	5.50%	20.7%	15.2%	276%
73. Da li je cenovnik usluga lokalnih institucija / preduzeća dostupan na internetu, na sajtu opštine ili JP/JU?	46.20%	56.6%	10.4%	22%
74. Da li se sprovode konsultacije sa građanima kada se utvrđuju cene usluga JU i JP, kroz konsultativne skupove, ankete ili preko savetodavnog tela (Zakon o zaštiti potrošača, čl. 83)?	13.10%	5.5%	-7.6%	-58%
75. Da li postoje podaci na sajtu o sprovedenim javnim raspravama u poslednjih 12 meseci (izuzev budžeta)?	63.40%	72.4%	9.0%	14%

76. Da li izveštaj o javnim raspravama sadrži podatke o predlozima koje su građani izneli i razloge za prihvatanje/odbijanje?	9.70%	24.8%	15.1%	156%
77. Da li jedinica lokalne samouprave na sajtu redovno obavljuje poziv za zakup imovine u svom vlasništvu?	86.90%	91.0%	4.1%	5%
78. Da li su na sajtu objavljeni izveštaji o dodeli imovine u zakup?	14.50%	0.0%	-14.5%	-100%
79. Da li su na sajtu objavljeni konkursi/rezultati konkursa za dodelu sredstava medijima u poslednjih 12 meseci?	66.90%	80.0%	13.1%	20%
80. Da li su na sajtu objavljeni konkursi/rezultati konkursa za dodelu sredstava NVO?	60.00%	82.8%	22.8%	38%
81. Da li su na sajtu objavljeni izveštaji o realizaciji projekata NVO/medija koje je finansirala opština?	5.50%	10.3%	4.8%	88%
82. Da li je na sajtu objavljena strategija razvoja opštine?	70.30%	77.9%	7.6%	11%
83. Da li je godišnji plan rada uprave objavljen na sajtu?	1.40%	2.1%	0.7%	48%
84. Da li je objavljen izveštaj o radu uprave za prethodnu godinu?	14.50%	14.5%	0.0%	0%
85. Da li je pravilnik o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mesta uprave objavljen na sajtu?	62.10%	53.8%	-8.3%	-13%
86. Da li na sajtu postoje podaci o aktivnostima Saveta za sprovodjenje etičkog kodekas i kontaktima sa građanima?	0.00%	1.4%	1.4%	NA
87. Da li postoji etički kodeks za zaposlene i da li je dostupan na sajtu?	44.10%	42.8%	-1.3%	-3%
88. Da li je na sajtu objavljena evidencija imovine (nekretnina) u vlasništvu JLS koje su date u zakup, sa podacima o zakupcima, ceni i trajanju zakupa?	0.70%	0.7%	0.0%	0%
89. Da li su na sajtu objavljeni prostorni planovi?	81.40%	89.0%	7.6%	9%
90. Da li su na sajtu objavljeni urbanistički planovi?	75.20%	78.6%	3.4%	5%
91. Da li na sajtu JLS postoji evidencija kontakata sa lobistima?	0.00%	0.7%	0.7%	NA
92. Da li na sajtu JLS postoji dnevni ili nedeljni raspored aktivnosti gradonačelnika?	0.70%	0.7%	0.0%	0%
93. Da li je usvojen plan integiteta?	54.50%	53.8%	-0.7%	-1%
94. Da li je usvojen lokalni antikorupcijski plan?	41.40%	70.3%	28.9%	70%
95. Da li je predsednik opštine podneo izveštaj o imovini Agenciji za borbu protiv korupcije?	89.00%	94.5%	5.5%	6%

Aneks 6. Lista indikatora LTI 2015, 2017, 2019 i 2020

(Znakom / su označeni indikatori koji nisu postojali u istraživanju te godine)

INDIKATORSKA PITANJA	2020	2019	2017	2105
1 Da li su odluke koje usvaja skupština objavljene i dostupne na sajtu? **				
2 Da li su odluke koje usvaja gradsko veće obavljene i dostupne na sajtu?				/
3 Da li su odluke koje je usvajala skupština u protekla 24 meseca dostupne na sajtu?				
4. Da li su odluke koje je usvajalo gradsko veće u protekla 24 meseca dostupne na sajtu?				/
5 Da li su na sajtu objavljeni predlozi akata pre razmatranja na sednici skupštine?				
6 Da li su na sajtu objavljeni rezultati glasanja na poslednjoj sednici skupštine?				
7. Da li su na sajtu objavljeni podaci kako su pojedinačno i poimenice odbornici glasali?			/	/
8. Da li su na sajtu objavljeni rezultati glasanja sa sednica skupštine u proteklih 24 meseca?				
9 Da li su na sajtu objavljeni amandmani podneti na predloge akata koji su razmatrani na poslednjoj sednici?				
10. Da li su na sajtu objavljena obrazloženja podnetih amandmana?			/	/
11 Da li je na sajtu objavljen dnevni red naredne sednice skupštine?				
12 Da li je na sajtu objavljen spisak odbornika?				
13 Da li na sajtu postoje podaci o kontaktu građana sa odbornicima?				
14 Da li je službeni list dostupan na sajtu? **				
15 Da li je poslovnikom predviđeno vreme za javna pitanja odbornika gradonačelniku/predsedniku opštine i/ili gradskom veću?				
16 Da li se sednice skupštine prenose direktno putem medija ili se objavljaju zapisnici (transkripti) ili emituju snimci sa sednica ili su dostupni snimci/prenosi na sajtu JLS?				
17 Da li je budžet za tekuću godinu dostupan na sajtu? **				
Da li je budžet objavljen na šest cifara ekonomске klasifikacije?				
18. Da li je obrazloženje budžeta dostupno na sajtu?				
19. Da li je na sajtu objavljen budžet u mašinski čitljivom obliku?			/	/

20. Da li su 6-mesečni i 9-mesečni izveštaji o izvršenju budžeta dostupni na sajtu?				/
21. Da li su 6-mesečni i 9-mesečni izveštaji o izvršenju budžeta objavljeni na 6 cifara ekonomske klasifikacije?				
Da li su podaci o izvršenju budžeta u poslednjem okončanom tromesečju dostupni na sajtu?	/	/	/	
Da li su podaci o izvršenju budžeta azurirani u poslednjih 30 dana i dostupni na sajtu?	/	/	/	
22. Da li su mesečni izveštaji (ili kumulativni mesečni izveštaji) o izvršenju budžeta dostupni na sajtu?				/
23. Da li je na sajtu objavljen vodič za građane kroz budžet (građanski budžet)?				
24. Da li je održana javna rasprava o budžetu – anketiranje građana ili konsultativni skupovi?				
25. Da li je na sajtu objavljen javni poziv na javnu raspravu o budžetu?				
26. Da li je na sajtu objavljen izveštaj o javnoj raspravi o budžetu?				
27. Da li je razmatran završni račun budžeta za 2017. godinu?				
28. Da li je u poslednjih 12 meseci objavljen predlog završnog računa budžeta ili usvojeni završni račun budžeta?				
29. Da li je u poslednjih 12 meseci objavljena i razmatrana revizija završnog računa budžeta?				
30. Da li su objavljeni finansijski planovi indirektnih korisnika budžeta odnosno da li je vidljiva struktura sredstava namenjena za indikretne korisnike?				
31. Da li opštinska uprava ima uslužni centar (šalter salu) preko kojeg pruža sve usluge?				
32. Da li su u uslužnom centru (šalter sali) ili u prostorijama uprave vidno istaknuti rokovi za izdavanje dokumenata i uputstva?				
33. Da li u uslužnom centru (šalter sali) ili prostorijama uprave postoje podaci o prijavi korupcije?				
34. Da li na u uslužnom centru (šalter sali) ili prostorijama uprave postoji mogućnost da građani prijave nepravilnosti u radu odnosno kršenje zakona?				
35. Da li na sajtu postoje mehanizmi za prijavu korupcije?				
36. Da li na sajtu postoji opcija da građani prijave nepravilnosti u radu odnosno kršenje zakona?				
37. Da li svi mehanizmi za prijavu korupcije i nepravilnosti dozvoljavaju anonimne prijave?			/	/
38. Da li je na sajtu dostupan podatak o radnom vremenu uprave sa građanima ili podaci o tel. broju preko kojeg je moguće dobiti tu informaciju?				
39. Da li su na sajtu objavljene kontrolne liste opštinskih (gradskih) inspekcija?			/	/

40. Da li korisnik usluga JLS može da prati tok (status) predmeta na sajtu?				
41. Da li su na sajtu dostupni podaci o postupanju po žalbama, predstavkama i prigovorima?				
42. Da li na internet stranici opštine postoje kontakt podaci o članovima saveta/ predsednicima mesnih zajednica?				
43. Da li na sajtu ili u informatoru postoji obaveštenje da građani mogu da prisustvuju sednicama skupštine i uputstvo kako se prijavljuju?				/
Da li skupština omogućava prisustvo građana sednicama?	/	/	/	
44. Da li postoje definisani termini za susret gradonačelnika/predsednika opštine (ili zamenika) sa građanima?				
45. Da li su vidno dostupni podaci o kontaktu predsednika opštine/gradonačelnika ili zamenika sa građanima?				
46. Da li se održavaju redovne konferencije za novinare (bar jednom mesečno) gradonačelnika/predsednika opštine?				
47. Da li i na koji način opština sprovodi ispitivanje zadovoljstva građana korisnika usluga opštinske uprave u poslednje četiri godine?				
48. Da li je JLS na vreme dostavila tražene informacije? **			/	/
49. Protiv opštine nisu podnošene žalbe u 2018. godini zbog nedostavljanja (ignorisanja zahteva) informacija od javnog značaja?				
50. Opština nema neizvršena rešenja Poverenika u 2018. godini?				
51. Da li su podaci o podnošenju zahteva za slobodan pristup informacijama na sajtu?				
52. Da li je informacija o podnošenju zahteva za slobodan pristup informacijama vidljiva u uslužnom centru (šalter sali) ili prostorijama uprave?				
53. Da li na sajtu postoji stranica posvećena javnim nabavkama?				
54. Da li su na sajtu objavljeni podaci o JN u skladu sa ZJN (konkursi, dokumentacija, izmene, pitanja i odgovori...)?**				
55. Da li su na sajtu ili u informatoru obavljeni podaci o sprovedenim JN u proteklih 12 meseci?				
56. Da li je informator objavljen na sajtu i ažuriran u poslednja 3 meseca?				
57. Da li informator sadrži aktuelan godisnji plan javnih nabavki ili link ka planu?				
58. Da li informator sadrži informaciju o platama funkcionera i službenika (eksplicitno)?				
Da li informator sadrži pravilnik o platama funkcionera?	/	/	/	
59. Da li informator sadrži podatke o uslugama koje opština pruža i rokovima za njihovo pružanje?				
60. Da li na sajtu postoji poseban segment posvećen javnim preduzećima sa podacima o JP?				/

61. Da li na sajtu postoji poseban segment posvećen javnim ustanovama sa podacima o JU?				/
62. Da li su sprovedeni konkursi za izbor direktora javnih preduzeća?				
63. Da li je sproveden konkurs za izbor direktora javnih ustanova?				
64. Da li je na sajtu JLS ili JP objavljena sistematizacija JP?				
65. Da li je na sajtu JLS ili JU objavljena sistematizacija JU?				
66. Da li su na sajtu objavljeni dokumenti iz procedure izbora direktora JP?				
67. Da li su na sajtu objavljeni dokumenti iz procedure izbora direktora JU?				
68. Da li su na sajtu JP (ili opštine) objavljeni godišnji planovi rada i izveštaji o radu JP?				
69. Da li su na sajtu opštine ili JU objavljeni izveštaji o radu javnih ustanova?				/
Da li su na sajtu objavljeni izveštaji o razmatranju izveštaja o radu JP?	/	/	/	
Da li su na sajtu opštine objavljeni izveštaji o razmatranju izveštaja o radu JU?	/	/	/	
70. Da li su na sajtu javnih ustanova ili na sajtu JLS objavljeni godišnji planovi rada javnih ustanova?				
71. Da li su podaci o broju zaposlenih u opštini i JU objavljeni na sajtu?				/
72. Da li su podaci o broju zaposlenih u javnim preduzećima objavljeni na sajtu JLS?				/
Da li su podaci o broju zaposlenih u opštini, JP i JU objavljeni na sajtu? **	/	/	/	
73. Da li je cenovnik usluga lokalnih institucija/preduzeća dostupan na internetu, na sajtu opštine ili JP/JU?				
74. Da li se sprovode konsult. sa građanima kada se utvrđuju cene usluga JU i JP, kroz konsult. skupove, ankete ili preko savetodavnog tela (Zak. o zaštiti potrošača, čl. 83)?				
75. Da li postoje podaci na sajtu o sprovedenim javnim raspravama u poslednjih 12 meseci (izuzev budžeta)?				
Da li se sprovodi javna rasprava o povećanju stope, odnosno o visini javnih prihoda?	/	/	/	
76. Da li izveštaj o javnim raspravama sadrži podatke o predlozima koje su građani izneli i razloge za prihvatanje/odbijanje?				
77. Da li jedinica lokalne samouprave na sajtu redovno objavljuje poziv za zakup imovine u svom vlasništvu?				
78. Da li su na sajtu objavljeni izveštaji o dodeli imovine u zakup?				
79. Da li su na sajtu objavljeni konkursi/rezultati konkursa za dodelu sredstava medijima u poslednjih 12 meseci?				

80. Da li su na sajtu objavljeni konkursi/rezultati konkursa za za dodelu sredstava NVO?				
81. Da li su na sajtu objavljeni izveštaji o realizaciji projekata NVO/medija koje je finansirala opština?				
Da li je objavljen podatak o iznosu sredstava koja se godišnje dodeljuju mesnim zajednicama?	/	/	/	
82. Da li je na sajtu objavljena strategija razvoja opštine?				
83. Da li je godišnji plan rada uprave objavljen na sajtu? Da li je godišnji plan rada uprave pripremljen i usvojen u skladu sa planiranim dinamikom?	/	/	/	
84. Da li je objavljen izveštaj o radu uprave za prethodnu godinu?				
85. Da li je pravilnik o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mesta uprave objavljen na sajtu?				
86. Da li na sajtu postoje podaci o aktivnostima Saveta za sprovodjenje etičkog kodeksa i kontaktima sa građanima?				
87. Da li postoji etički kodeks za zaposlene i da li je dostupan na sajtu?				
88. Da li je na sajtu objavljena evidencija imovine (nekretnina) u vlasništvu JLS koje su date u zakup, sa podacima o zakupcima, ceni i trajanju zakupa?				/
Da li uprava ima javni registar sa podacima o imovini jedinice lokalne samouprave i načinu njenog korišćenja?	/	/	/	
89. Da li su na sajtu objavljeni prostorni planovi?				
90. Da li su na sajtu objavljeni urbanistički planovi?				
91. Da li na sajtu JLS postoji evidencija kontakata sa lobistima?			/	/
92. Da li na sajtu JLS postoji dnevni ili nedeljni raspored aktivnosti gradonačelnika/predsednika opštine?			/	/
93. Da li je usvojen plan integiteta?				
94. Da li je usvojen Lokalni antikorupcijski plan?				/
95. Da li je predsednik opštine podneo izveštaj o imovini?				